

DET RELATIONELLE ARBEJDE MED KRIMINALITETSTRUET UNGE

- EN CASEUNDERSØGELSE AF DET PÆDAGOGISKE
UDVIKLINGSARBEJDE I KAPITEL 1

THE RELATIONAL WORK WITH CRIME PRONE YOUTH

- A CASE STUDY IN THE PEDAGOGICAL DEVELOP-
MENTAL WORK IN KAPITEL 1

"Hvordan anser normativt afvigende unge, at relationelt arbejde kan hjælpe dem med at vælge en mere hensigtsmæssig livsform i henhold til samfundets norm, og hvilke udfordringer kan der ligge i at udføre arbejdet i praksis ved brug af erfaringer fra en forhenværende kriminel livsførelse?"

Abstract

This Master's Thesis is based on a case study of the organization Kapitel1, where we seek to examine how normatively deviating youths consider relational work to help them in choosing a more appropriate lifestyle in accordance to the norm of society, and further what kind of challenges may lie in executing this kind of work in practice, when taking use of a mentor with former experience in a criminal lifestyle.

The Thesis takes on an eclectic approach, as we employ a theoretical component developed on the concepts of Axel Honneth's theory of Recognition, Albert Bandura's conception of Self-efficacy, Howard Becker's understanding of Outsiders and deviance, and Kasper Fisker's perspective on Counterproductive mechanisms. In addition to this, the thesis will be based on a hermeneutic position regarding the gathering and processing of empirical material. Furthermore, this study is greatly impacted by the current societal situation concerning COVID-19, which causes our study to solely be based upon six qualitative interviews. Due to the limited empirical material, we have chosen to supplement the study with secondary literature.

Conclusively we detect that the young individuals have suffered misrecognition throughout their childhood and upbringing, and in the same period have been exposed to deviant communities, which has led them to establish their own deviant career. Additionally, we find that through further misrecognition, their deviant lifestyle is fixated, which results in the difficulty of being able to end the deviant role. The misrecognitions have further led the young individuals to try to compensate for the lack of their needs through their deviant relationships, which thereby has established a reproducing effect of the deviant role. Thus, consequently preventing them from approaching a more normative way of life. Moreover, it appears that the individuals consider the relational work in Kapitel1 to have the proper impact on their lives, and that it has helped them to compensate for the lack of their needs in a more appropriate sense, as well as it has helped them to find a way into a more normative lifestyle.

Based on the narratives of our interviewees, Kapitel1 can thereby be viewed as an overtaking lane that enables the youth to break the cycle of deviant reproduction. However, we also found indications of Counterproductive mechanisms in Kapitel1's work, which will be essential to keep in mind, when working with crime prone youth.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	4
1.2 State of the art	5
1.2.1 Ungdomskriminalitet	5
1.2.2 Mentorordninger	6
1.2.2.1 Hvornår kan mentorindsatser gøre gavn for sårbare unge, og hvilke faktorer kan give positive udfald?	6
1.2.2.2 Reproduktion af støtte	9
1.2.2.3 Hvilke faktorer kan bevirke utilsigtede udfald ved brugen af mentorindsatser?	9
1.3 Problemformulering og besvarelsesstrategi	11
1.4 Betingelser for udarbejdelse af afhandlingen	13
1.5 Læsevejledning	14
2. Videnskabsteori	15
3. Teoretiske perspektiver	16
3.1 Axel Honneth	17
3.2 Albert Bandura	19
3.3 Howard Becker	21
3.4 Kontraproduktive mekanismer	22
3.5 Operationalisering af teoretiske begreber	24
4. Metodisk fremgangsmåde	25
4.1 Casestudie: Kapitel1	25
4.2 Kvalitative interviews	27
4.2.1 De unge interviewpersoner og etiske refleksioner	27
4.2.2 Ekspertinterviews	27
4.3 Kvalitetssikring af specialets resultater	28
5. Analyse: Kriminalitetstruede unge og mentorordninger	29
5.1 “... Og så er det, at man begynder at lave ballade”	29
5.1.1 De unges egne refleksioner om indgangen til det afvigende miljø	30
5.1.2 De nære relationers betydning for de unges udfald	32
5.1.3 Stempling som element i årsagskæden	38
5.1.4 Undgåelse af afvigende karrierer	40
5.1.5 Perspektiver på indgangen til afvigende miljøer og undgåelse heraf	42
5.1.6 Delkonklusion	43
5.2 “... Selvom man er sammen med nogen, der ikke laver ballade, så bliver man stadig set ned på”	44
5.2.1 De unges retfærdighedsfølelse ved deltagelse i det normative samfund	44
5.2.2 De unges refleksioner om deres egenskaber og mål i livet	51
5.2.3 Delkonklusion	53

5.3 “... Mød den enkeltes behov og dæk dem”	54
5.3.1 De unges mestring af deres udfordringer	54
5.3.2 De unges erfaringer med det relationelle arbejde	58
5.3.3 Det relationelle arbejde i Kapitel1	61
5.3.3.1 Kontraproduktive mekanismer i Kapitel1	63
5.3.3.2 Manglende faglighed som kontraproduktiv mekanisme	67
5.3.3.3 Mentorens kriminogene kognition	68
5.3.4 Delkonklusion	69
6. Konklusion	71
6.1 Perspektivering	75
7. Litteraturliste	77

1. Indledning

Over de seneste ti år har arbejdet med kriminalitetstruede unge i stigende omfang taget udgangspunkt i anvendelsen af mentorer (Hucklesby & Wincup 2014), og fra 2019 til 2020 blev der anskuet en stigning i ungdomskriminalitet på 11% i antallet af mistanker og sigtelser mod 10-17-årige. Stigningen kan udelukkende tilskrives drengegruppen, da mistanker og sigtelser herimod er steget med 14% i perioden. Det er særligt vold og trusler, der siden 2019 forekommer som værende den hyppigste straffelovskategori (Justitsministeriet 2020). Dette er også noget, vi har arbejdet med i tidligere projekter (Budtz 2021; Schwartz et.al. 2019; Schwartz et.al. 2020), hvorfor vi ønsker at undersøge det nærmere. Vi vil helt specifikt gerne have fokus på, hvad relationelt arbejde er i praksis, og hvordan det kan anskues fra de unges perspektiv.

Dette speciale undersøger derfor, hvorledes relationelt arbejde i form af mentorstøtte kan hjælpe kriminalitetstruede unge til at finde en mere hensigtsmæssig vej i livet, set fra de unges perspektiv. Vi ønsker hertil at tage udgangspunkt i en case omhandlende virksomheden *Kapitel1*, hvoraf indehaveren af virksomheden, Ali Najei, ligeså er mentor og selv har en kriminel fortid, og derfor har personlige erfaringer på feltet. Dertil undersøges det tilmed, hvilke eventuelle udfordringer der kan forekomme i praksis, når mentoren benytter egen livserfaring fra den tidligere kriminelle livsførelse. For at kunne fremfinde hvilken støtte de unge individer har behov for, for at bryde med deres afvigende livsstil, ønsker vi ligeledes at udforske, hvad de unges udfordringer bunder i, og hvorfor de er endt med denne livsførelse.

I nærværende speciale har vores forforståelser grobund i egne tidligere udformede projekter fra Roskilde Universitet. Efter endt udformning af disse projektrapporter har vores undren og spørgsmål omkring feltet hobet sig yderligere op, og dannet grobund for yderligere forforståelser: Hvordan kan man hjælpe unge individer, der allerede er på vej ud i kriminalitet med et ophør heraf? Kan manglende anerkendelse have betydning for sårbare unges indgang til afvigende fællesskaber? Hvad er stemplingens indvirkning på udfaldet af unges søgen efter ligesindede i kriminelle kredse? Hvad er det helt konkret, der går galt, således at udsatte unge søger anerkendelse andetsteds? Og hvilken effekt har mentorer reelt på unges afvigende adfærd?

Undersøgelsen af ovenstående felt ser sig relevant i samfundsmæssig forstand, da det er vores forforståelse, at udeblivelsen af en sådan støtte formentligt vil udmunde i en altomsluttende afvigende karriere. Dette mener vi derfor kan resultere i, at de pågældende individer på længere sigt kan blive voldsomt omkostelige for samfundet. I 2013 beskrev Rambøll netop, at den samfundsøkonomiske udgift for kriminalitet var i omegnen af 10 mia. kr. (Rambøll 2013a).

1.2 State of the art

Forinden afhandlingens teoretiske, metodiske og analytiske elementer udlægges, vil forudgående videnskabelig forskning inden for det undersøgte felt præsenteres i følgende afsnit. Dette gør vi med henblik på at kunne belyse eventuelle videnshuller i forskningsfeltet, der forholder sig til emnet omhandlende individer med normativt afvigende livsførelser, og hvorledes relationelle støttemuligheder kan have effekt for disse unge individer.

1.2.1 Ungdomskriminalitet

Det anskues i undersøgelser om børn og unges indgang på kriminelle løbebaner, hvorledes sociale relationer i 11-års alderen har en væsentlig betydning for deres risiko for at begå kriminalitet. Yderligere kan manglen på sociale relationer ligeså være sammenhængende med øget risiko for ungdomskriminalitet (Olsen et.al. 2016). Samtidig findes det, hvordan manglende færdiggørelse af folkeskolens niende klasse, samt tidlige erfaringer med misbrug i nære relationer, kan medføre øget risiko for de unge individer (Pedersen & Jørgensen 2017). Eksponering for barndomstraumer kan være associeret med involveringen i strafferetlige sager i ungdomsårene og voksenalderen. Forældrefængsling er heraf en konsekvent faktor med de stærkeste associationer, i alle tilfælde med involvering i strafferetlige sager i ungdomsårene og voksenalderen (Scanlon et.al. 2019). Skandinaviske børn, der har modtaget tjenester fra børnesikringsystemerne, er som voksne mindre sunde og med mere turbulente familieforhold. Derudover kan de anses for at være mindre uddannede, og de er dermed i højere risiko for at ende med arbejdsløshed og således mere afhængige af velfærdsstatens goder (Pösö et.al. 2013).

På samme måde kan der observeres nogle beskyttende faktorer, der kan mindske risikoen for, at børn og unge begår kriminalitet. Heriblandt anses en positiv selvopfattelse og støttende voksenrelationer, der ligeså kan fremstå som rollemodeller, som værende nogle væsentlige

beskyttende elementer (Det Kriminalpræventive Råd u.å.a). Tilstedeværelsen af sådanne beskyttende faktorer vil derudover begrænse betydningen af eventuelle fremskredne risikofaktorer hos pågældende individ (Socialstyrelsen 2017a).

1.2.2 Mentorordninger

Generelt kan der observeres en tendens til, at mentorordninger er blevet et mere populært tiltag at gøre brug af. Mentorordninger er sågar blevet inkorporeret i nogle regeringers rehabilitations revolutioner, da der kan forekomme mange muligheder igennem disse ordninger, der også kan være mindre omkostelig for nogle stater (Hucklesby & Wincup 2014). Dog er det er i forbindelse med vores litteratursøgning blevet tydeliggjort, at der er stor mangel på forskning omkring mentorindsatsers virkning og effekt i dansk kontekst, hvilket ligeledes påpeges i flere af de fundne rapporter (Det Kriminalpræventive Råd 2012; Christiansen 2012; Rambøll 2013b; Høg & Fjordbak-Trier 2015). I nedenstående vælger vi derfor at inddrage væsentlige elementer, som ifølge den fundne litteratur menes at have betydning for udfaldet af mentorindsatsen i både dansk- og international kontekst.

1.2.2.1 Hvornår kan mentorindsatser gøre gavn for sårbare unge, og hvilke faktorer kan give positive udfald?

I situationer hvor et ungt individ mangler tilknytning til en omsorgsgivende voksenperson, kan mentorindsatsen anvendes som alternativ hertil, for at mindske risikoen for at den unge ender i afvigende miljøer (Det Kriminalpræventive Råd u.å.a). Individet, der tilmed har oplevet traumer som barn, kan opleve god effekt af støttende tiltag. Traumerne kan skabe en associerende risiko for senere kriminalitet, og det findes, at aspektet om at have en mentor eller anden relevant støtte kan svække denne association. Generelt kan indsatsen, der fokuserer på traumeinformation eller kognitive adfærdsinterventioner, have hensigtsmæssige effekter for blandt andet individer med PTSD og misbrug, og ligeledes kan disse reducere forekomsten af recidiv, misbrug, mentale sundhedsproblemer, trauma symptomer og aggressiv adfærd. Yderligere kan støtte udenfor familiære systemer generelt bidrage med beskyttende effekter for individer, der har oplevet traumer. Det relationelle arbejde kan derfor spille en væsentlig rolle indenfor beskyttende faktorer for unge mennesker, der har oplevet et børnetraume (Scanlon et.al. 2019). Ligeledes kan støttegivende indsatsen forbedre sårbare individers sociale

kapital i en positiv retning, og dermed hjælpe individerne med at overkomme udfordringer i både sociale og praktiske proportioner (Singh et.al. 2018). Indsatserne kan således også hjælpe sårbare individer med deres ønske om at skabe relationelle forbindelser til andre individer i samfundet (Hucklesby & Wincup 2014).

Størstedelen af den inddragede litteratur argumenterer for, at positive resultater ved anvendelsen af mentorindsatser kan forekomme, såfremt indsatsen omfatter en intens og længerevarende voksen-ung relation på minimum ét år. Især anskues det, hvordan implementeringen af tidlige indsatser har størst mulighed for at afhjælpe barnets problematiske adfærd og udfordringer, samt øge dets selvtillid i bredest omfang (Damm et.al. 2018; Glad et.al. 2018). Relationen i indsatsen skal ifølge forskningen fungere som støttende, tillidsfuld og anerkendende opbakning fra en voksenperson til det unge individ, der kan bibringe den unge tilegnelsen af væsentlige ressourcer og kompetencer til at stå på egne ben på længere sigt (Det Kriminalpræventive Råd u.å.b; Det Kriminalpræventive Råd u.å.c; Damm et.al. 2018; Frederiksen et.al. 2013; Høg & Fjordbak-Trier 2015; Christiansen 2012; Det Kriminalpræventive Råd 2012; Tolan et.al. 2016). Derudover lægges der vægt på, hvordan der kan forekomme positive effekter, når mentoren udviser autenticitet og personligt engagement, og forudsat at mentoren viser villighed til at navigere i mangefacetterede felter, herunder børns velfærd, strafferet og sociale systemer. Dertil kan det ligeledes have betydning for nogle mentees at opleve muligheden for at hjælpe andre, og at kunne udføre handlinger i fællesskab, eksempelvis gennem gruppeforløb (Andreasen et.al. 2019; Knight 2013; Tolan et.al. 2016).

Mentorens rolle kan derudover indebære aspektet af ikke at have indberetningspligt, hvilket derfor kan øge tilliden mellem den unge og mentoren, eftersom der ikke i samme grad forekommer konsekvenser, såfremt den unge overtræder de aftalte retningslinjer (Frederiksen et.al. 2013). Mentoren skal altså bidrage til den unges positive udvikling ved at have fokus på den unges sociale, emotionelle og kognitive kompetencer og udviklingen heraf. Indsatsen skal derfor indebære en stabil og tæt voksenrelation, som foruden fokus på den unges positive kompetencer ligeså agerer som en beskyttende faktor af medierende art, således at det ikke blot er det kriminelle aspekt af den unges liv, der arbejdes med, men ligeledes sociale og psykiske elementer i vedkommendes liv (Det Kriminalpræventive Råd u.å.c; Rambøll 2013b; Det Kriminalpræventive Råd 2012). Tilmed anskues det i forskningen, hvorledes de støttegivende indsatser kan bidrage med yderligere positive elementer til sårbare unge, når indsatsen frembringer motivation til målsætning, selvkontrol og dannelse af relationelle bånd

til konventionelle fællesskaber, samt når der åbnes op for fremtidsskabende muligheder for den unge, såsom praktik (Tolan et.al 2016). Muligheden for at inddrage anderledes positive oplevelser baseret på den unges interesser kan ligeså fastholde den unges motivation for videre udvikling gennem mentorindsatsen (Damm et.al. 2018). En del af forløbet bør derudover omfatte muliggørelse af og hjælp til tilegnelse af viden og ressourcer til at bibringe konstruktive valg i den unges liv, således at den unge kan begå sig og håndtere udfordringer i sociale sammenhænge og andre regi (Jacobsen et.al. 2018; Høg & Fjordbak-Trier 2015; Tolan et.al. 2016). Det observeres yderligere i forskningen, hvorledes kriminalitetstruede unge oplever størst effekt ved det relationelle arbejde, såfremt mentors motivation er professionelt udviklet (Tolan et.al. 2014). Indsatsen bør derfor indebære professionelt og stabilt personale, der kan bidrage til de positive resultater i arbejdet med den sårbare unge, ved at fungere som støtte til mentoren, således at pågældende ikke brænder ud, samt forestå selve matchet mellem mentor og den unge og føre opsyn med dette. Et professionelt og uddannet personale vil ligeledes have erhvervet sig redskaberne til at håndtere unge med større udfordringer (Det Kriminalpræventive Råd u.å.c; Frederiksen et.al. 2013; Høg & Fjordbak-Trier 2015; Christiansen 2012; Det Kriminalpræventive Råd 2012).

Indsatsen bør ifølge den fundne litteratur være skræddersyet den enkeltes behov, sådan at den unges interesser og behov imødekommes, og således at både den unge, dennes familie og mentors ønsker til forløbet eksplicit fremlægges i en forventningsafstemning herom. På denne måde inddrages familien ligeledes i forløbet, hvilket også anskues at bidrage til positive resultater af det relationelle arbejde. Gennemsigtigheden omkring forløbets gang samt forventede delmål og afslutning af forløb kan mindske risikoen for, at den unge oplever svigt og nederlag (Det Kriminalpræventive Råd u.å.c; Høg & Fjordbak-Trier 2015; Det Kriminalpræventive Råd 2012). Samtidig bør mentorens funktion bidrage til genkendelighed i den unges hverdag, med forudsigelighed omkring både mentors involvering og de forventede aktiviteter, hvilket ligeledes fremkommer gennem førnævnte gennemsigtighed omkring forløbet. Endvidere bør indsatsen indebære hyppig – gerne ugentlig – kontakt og samvær med den unge, der eventuelt kan frembringe spejling i en voksenperson og identificeringsmuligheder i relationen (Det Kriminalpræventive Råd u.å.c; Det Kriminalpræventive Råd 2012; Damm et.al. 2018; Knight 2013; Tolan et.al. 2016). Særligt anskues det, hvordan den unges spejlingsmulighed i mentoren bidrager til god følelsesmæssig

motivation, især hvis mentoren ligeså kan agere som en rollemodel for individer, der tilhører en minoritetsgruppe (Mervis & Stellino 2020).

1.2.2.2 Reproduktion af støtte

Det blev derudover anskuet i den fundne litteratur, hvorledes der i det relationelle arbejde - ved at have fokus på gensidig kærlighed og en etos af omsorg - er mulighed for at fremkalde et potentiale i reproduktion, således at menteen selv opnår lyst til at blive en støttegivende person. Derudover har den gensidige kærlighed og omsorg gode effekter i et reetablerende, helende og uddannende perspektiv, da det kan frembringe en oplevelse hos menteen af, hvordan omsorgen bibringer positive anlæg til livet. Dette forekommer i form af formål, moral og integritet, samt en forståelse af vigtigheden i et kollektivt ansvar. Således vises der også tegn på, hvordan individerne kan udvikle ansvarlighed overfor dem selv og hinanden, som en refleksion af gensidig kærlighed og villighed til at blive et bedre menneske. Dermed findes der ydermere anslag for, at det kan være fundamentalt at udvikle en følelse af fællesskab, tillid og åben dialog, som et udgangspunkt for at kunne dyrke en gensidig følelse af kærlighed (Jackson et.al. 2014). Det kan derfor anskues, hvorledes en overgang fra at være mentee til mentor for andre sårbare individer kan bibringe oplevelsen af positive forhold. Således kan individer, der selv har været en del af det normative problem, opleve succes ved følelsen af at være en del af løsningen. Specifikt udmønter det sig i følelsen af et højere selvværd og større tilfredsstillelse i livet, samt mindsker den kriminelle holdning og prognosen for at blive arresteret igen (Lebel 2012).

1.2.2.3 Hvilke faktorer kan bevirke utilsigtede udfald ved brugen af mentorindsatser?

Vi har ligeledes bemærket nogle fremherskende faktorer, der kan bevirke utilsigtede resultater af mentorindsatsen, således at det kan medføre kontraproduktiv effekt. Et interessant perspektiv til nærværende afhandling omhandler, hvordan en udfordring i arbejdet med mentorindsatser kan forekomme, hvis indsatsen varetages af uuddannet personale, der ikke har kompetencerne og redskaberne til at håndtere særligt sårbare unges problemstillinger (Rambøll 2013b; Det Kriminalpræventive Råd 2012; Jordan & Kauffeld 2020). Ydermere er det essentielt, at der ikke sker et tidligt ophør i relationen eller forløbet mellem mentor og det

sårbare individ, da et kortvarigt forløb kan medføre større risiko for tilbagefald og fastholdelse af den uroskabende adfærd (Det Kriminalpræventive Råd u.å.c; Christiansen 2012; Det Kriminalpræventive Råd 2012). Forløbet bør endvidere fremkomme kontinuerligt og intenst for ikke at risikere utilsigtede udfald (Rambøll 2013b), og det er ligeledes væsentligt, at den unge oplever en relevant og gennemført afslutning på forløbet, samt at der løbende indgår relevante aktiviteter baseret på den unges interesser (Det Kriminalpræventive Råd 2012). Derfor har det også betydning for udfaldet af forløbet, at der forekommer et opsyn ved aktiviteter og samvær ved gruppebaserede indsatser. Manglende kompetent voksenopsyn kan skabe større risiko for afsmitning i form af udbredelse af kriminel adfærd. Derudover kan det udmønte sig i et yderligere skel og en stigmatiserende følelse, samt skabe en forværret selvopfattelse hos de i forvejen sårbare individer (Det Kriminalpræventive Råd u.å.c; Det Kriminalpræventive Råd 2012).

Foruden supervision af forløbet er det ligeledes væsentligt, at der sker opsyn med selve mentoren, således at forløbet indebærer relevant omsorg og støtte ud fra den unges behov (Det Kriminalpræventive Råd 2012). Det kan fra forskningen observeres, hvorledes nogle mentorer kan have en uhensigtsmæssig karakter – blandt andet grundet manglende opsyn af det relationelle arbejde – hvilket i nogle tilfælde kan resultere i en alt for hård tilgang til menteerne (Mervis & Stellino 2020). Hårde tilgange med kontrollerende, disciplinerende og afskrækkende aspekter bør derfor ikke anvendes, eftersom disse påpeges at have kontraproduktiv virkning (Rambøll 2013b).

Yderligere udfordringer i det relationelle arbejde kan opstå ved diverse strukturelle krav. Heriblandt nævnes det for eksempel i forskningen, hvordan krav om obligatorisk fremmøde samt tidspres i et støtteforløb kan være negative mekanismer for arbejdet. Foruden de strukturelle krav kan en negativ mekanisme ligeledes opstå ved en dårlig relation mellem støttegiver og -modtager (Andreasen et.al. 2019). Der anskues således, hvordan effekten af støttegivende indsatser kan være begrænset grundet betingelsen om aktiv deltagelse fra begge parter, samt på grund af den svære balancegang ved personlige grænser i mentors arbejdsrolle mellem venskab og mentorfunktion (Singh et.al. 2018). For nogle mentorer kan det være en udfordring at skildre mellem venskabs- og mentorrollen i det relationelle arbejde. Det anskues derudover, hvordan der kan opstå en uhensigtsmæssig forståelse af at skulle 'fikse' menneskers mangler fremfor at støtte individerne i deres udvikling (Hucklesby & Wincup 2014).

1.3 Problemformulering og besvarelsesstrategi

I ovenstående litteratur fandt vi i høj grad tidligere forskning og undersøgelser vedrørende systemperspektiver. Hertil fandt vi et relevant videnshul omhandlende de unges perspektiv på feltet, da dette ikke er undersøgt i samme grad førhen. Det er ligeså årsagen til, at vi ikke har haft mulighed for at indskrive de unges perspektiv i ovenstående litteraturstudie.

Vores videnshul omhandler derfor de unges perspektiv på mentorordningers indvirkning på deres normativt afvigende adfærd, og yderligere hvorledes en mentor med forhenværende kriminel livsførelse kan se sig relevant i arbejdet med dette. Vores undersøgelse vil dermed kunne bringe en kvalitativ indgangsvinkel og forståelse af, hvorledes relationelt arbejde kan have positiv effekt for unge mennesker, der ønsker en ændring af deres livsførelse.

Ud fra ovenstående har vi derfor valgt at undersøge følgende problemformulering:

Hvordan anser normativt afvigende unge, at relationelt arbejde kan hjælpe dem med at vælge en mere hensigtsmæssig livsform i henhold til samfundets norm, og hvilke udfordringer kan der ligge i at udføre arbejdet i praksis ved brug af erfaringer fra en forhenværende kriminel livsførelse?

Til undersøgelse af specialets problemstilling har vi udarbejdet tre analysespørgsmål, som skal være behjælpelige til besvarelsen af problemformuleringen og afdække specialets undersøgelsesfelt. Vi fandt det hertil nødvendigt indledende at undersøge de unges bevæggrunde, for i første omgang at ende med en afvigende livsførelse. Derfor vil første analysedel give en bagvedliggende grundforståelse for de unge interviewpersoners bevæggrund for at ende i uhensigtsmæssige fællesskaber. Tilmed kommer vi i denne analysedel til at undersøge, hvilke konkrete behov der kan anskues som værende udfaldsgivende for deres indgang til disse afvigende karrierer. Dette lægger op til vores anden analysedel og undersøgelsen af, hvordan vores unge informanter kan opleve besvær med at opnå anerkendelse i det normative samfund på lige fod med den gennemsnitlige borger, og hvorvidt den manglende opnåelse herfra kan munde ud i søgen efter anerkendelse fra uhensigtsmæssige relationer som compensation herfor. På denne måde søger vi dermed med de to indledende analysedele at forklare de underliggende risikofaktorer, her betegnet som værende manglende dækning af de unges behov, og hvorledes der kan anskues nogle konkrete mekanismer, der har

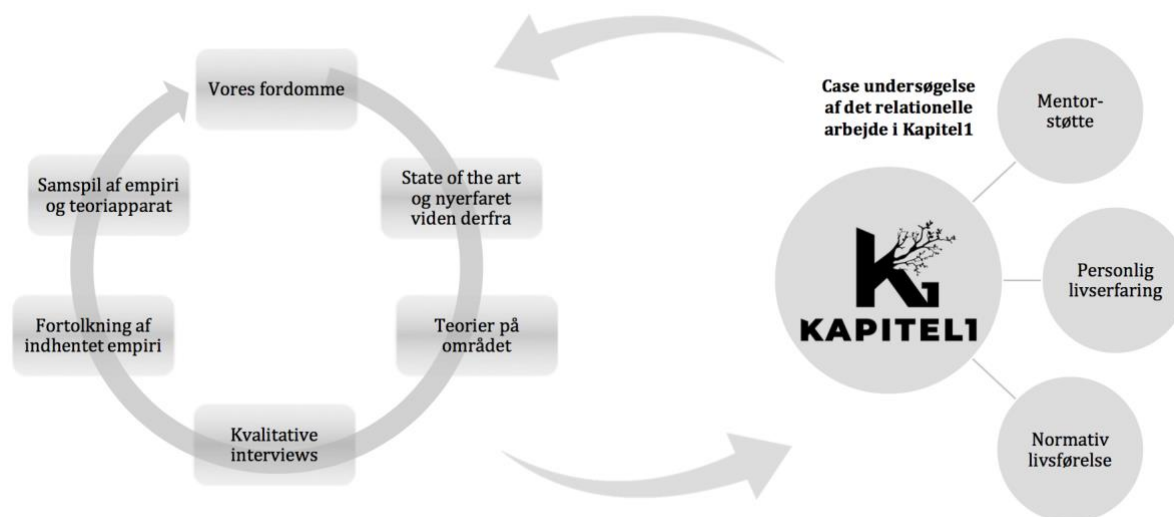
fået de unge interviewpersoner til at søge mod kriminelle fællesskaber. I den forbindelse trækker vi især på anerkendelse, da vi har en forforståelse om, hvordan manglende anerkendelse i normative relationer kan bidrage til kriminelle tendenser. De to indledende analysedele danner grobund for videre undersøgelse af vores tredje analysespørgsmål, hvor vi søger at fremvise, hvordan relationelt arbejde i virksomheden Kapitel1 kan tilbyde tilpas stærke alternativer til at bryde de unges uhensigtsmæssige livsførelser. Dertil undersøges det, hvordan arbejdet i Kapitel1 kan fungere som en overhalingsbane, der fanger de unge, inden de ender med permanente konsekvenser i kraft af deres afvigende livsførelser.

Vores videnshul omkring de unges perspektiv vil derfor analyseres ud fra følgende analysespørgsmål:

1. Hvorfor søger de unge mod afvigende karrierer, og hvad er det for behov, der skal imødekommes for at undgå sådanne udfald?
2. Hvilke faktorer har indvirket på de unge individers mulighed for opnåelse af anerkendelse, og hvorledes kan der anskues en tendens ved de unges søgen efter anerkendelse i ukonventionelle relationer?
3. Hvorledes fungerer det relationelle arbejde i Kapitel1 i praksis som understøttelse af opbygningen af en mere normativ livsførelse for de unge individer?

For at kunne undersøge afhandlingens problemstilling arbejder vi med en subjektivistisk analysestrategi, hvorved vi gennem brug af kvalitative forskningsinterviews vil følge vores interviewpersoners forståelser og livsverdener (Olsen 2015a:136-141). I forsøget på at opretholde et objektivi perspektiv i undersøgelsen har vi ligeledes medtaget supplerende viden. Dette kommer både til syne gennem interviewene med de unges mentor fra Kapitel1, Ali Najei, samt vores udefra kommende ekspert og via vores litteraturstudie. Derudover gør vi brug af et samlet teoriapparat, der er udformet på baggrund af Axel Honneths anerkendelsesteori, Albert Banduras begreb om self-efficacy og Howard Beckers begreber om outsiders og afvigende karriere. Tilmed har vi suppleret med begreber om kontraproduktive mekanismer fra Kasper Fisker. Vi har valgt disse teorier, da de i samspil med vores kvalitative

forskningsinterviews kan give os mulighed for at udfolde de unges refleksioner omkring deres udgangspunkt for at ende i afvigende miljøer, og dertil hvorledes de anser mentorindsatsen som udviklingspotentiale. Vores undersøgelsesdesign er således illustreret gennem nedenstående figur (figur 1).

Figur 1: Hermeneutisk undersøgelsesdesign.

1.4 Betingelser for udarbejdelse af afhandlingen

Indeværende specialeafhandling bærer i høj grad præg af den nuværende samfundssituation omhandlende COVID-19. Vi havde som udgangspunkt adskillige planer om de metodiske empiriindsamlinger, herunder at udføre et fremtidsværksted med de sårbare individer og et feltstudie i Kapitel1 for at observere tilgangen til det relationelle arbejde. Dog måtte mange af disse metodiske overvejelser revurderes, da det ikke længere stod os muligt at udføre i praksis grundet COVID-19. Yderligere ønskede vi at udføre flere interviews med unge individer, der er i forløb ved Kapitel1, hvilket heller ikke kunne lade sig gøre grundet de unges usikkerhed omkring situationen. Vi kunne have valgt at medtage interviews med unge individer fra en lignende virksomhed, dog valgte vi at afgrænse os fra dette, da Kapitel1 ser sig enestående, eftersom virksomheden opererer med en mentor med forhenværende kriminel position, hvorfor det ville være udfordrende at sammenligne med andre virksomheder. Ligeledes afgrænsede vi os fra et komparativt studie med flere virksomheder grundet tidsmæssige begrænsninger.

Vi har derfor afgrænset os således, at specialets undersøgelse tager afsæt i de fire unge individer, som vi har interviewet, og som i øjeblikket er i forløb ved mentoren Ali Najei i Kapitel 1. Specialet er dermed afgrænset til at omhandle disse individers beretninger om deres liv, forhenværende livsførelse og deres forløb i vores valgte case. Vi har i udvælgelsen af informanter ligeså afgrænset os således, at det væsentligste kriterium bundede i et igangværende forløb hos Kapitel 1. Vi er bevidste om, at specialet er udarbejdet på et spinkelt empirisk grundlag, da de seks interviews - både med unge, deres mentor og udefrakommende ekspert - giver begrænsninger i forhold til udsagnskraften. Derfor har vi valgt at inddrage eksisterende undersøgelser i specialet, som et forsøg på compensation for den omstændige metodiske begrænsning. Yderligere interviews havde bragt flere nuanceringer til afhandlingen, men eftersom vi arbejder med en hermeneutisk videnskabsteoretisk tilgang var det muligt for os at inddrage den sekundære litteratur, samt at kunne gå mere i dybden med empirien fra de interviews vi har.

1.5 Læsevejledning

I følgende gives der et overblik over, hvordan nærværende specialeafhandling er sammensat, og hvilke elementer læseren møder undervejs. Den resterende del af afhandlingen er inddelt i fem afsnit:

I det følgende diskuterer vi vores *videnskabsteoretiske tilgang*, hvori undersøgelsen tilvejebringes gennem en eklektisk tilgang. Dernæst introduceres de *teoretiske perspektiver*, hvorved der gives en gennemgang af Anerkendelsesteorien af Axel Honneth, Self-efficacy af Albert Bandura, Afvigende karrierer af Howard Becker samt begreber om Kontraproduktive mekanismer af Kasper Fisker. Dette bevæger sig videre til afhandlingens *metodiske fremgangsmåde*, der indbefatter semistrukturerede forskningsinterviews samt beskrivelse af casestudiet. Næstkommende er afhandlingens *analyse*, der indeholder et samspil af empiri fra interviewene og de teoretiske perspektiver, hvor der skabes forståelse for, hvorfor unge individer søger afvigende fællesskaber, samt hvordan relationelt arbejde kan hjælpe de unge med at vælge en mere hensigtsmæssig livsførelse. Endeligt vil *konklusionen* sammenfatte afhandlingens resultater til besvarelse af den stillede problemformulering, hvilket ligeså vil indebære en fremstilling af muligheder for yderligere undersøgelse af resultaterne.

Bilag 1 indeholder en beskrivelse af udarbejdelsen af interviewguides til vores kvalitative interviews samt tilgangen til transskriberingen af disse.

Bilag 2-4 består af de tre interviewguides, der blev brugt til interviewene.

Bilag 5-10 indebærer vores seks transskriptioner af interviewene.

2. Videnskabsteori

I dette afsnit vil vi præsentere specialets videnskabsteoretiske tilgang, for at give læseren forståelse for vores position indenfor ontologien og dermed de epistemologiske holdninger, som præger specialets empiriske indsamling, analyse og konklusion.

Hermeneutikkens ontologiske forståelse opererer med en grundlæggende forståelse af mennesket som værende et handlende og tænkende individ. Det er gennem undersøgelsen af intentionaliteten, som ligger bagved og motiverer mennesker til at handle på en bestemt måde, at der skabes forståelse for den sociale virkelighed. Det menneskelige væsen vil ikke blot efterkomme og reagere på omgivelsernes stimuli, da det ifølge hermeneutikkens ontologi er i stand til at skabe erfaringer, reflektere samt ændre sin adfærd grundet disse erfaringer og refleksioner (Juul 2012:109-112, 121). En yderligere filosofisk hermeneutik inddrager en ontologi, der vedrører den hermeneutiske cirkel. Denne afspejler, hvorledes individerne kontinuerligt indgår i et skift mellem tilegnelsen af nye erfaringer og viden fra den sociale virkelighed samt deres forforståelser herom. Epistemologisk vil hermeneutikken anses som en fortolkningsvidenskab, hvor konklusionerne dermed vil være til diskussion (Juul 2012:109-112, 121-122). Vi ønsker derfor at benytte den hermeneutiske epistemologi, der fordrer inddragelsen af vores forforståelser, hvilket er fremskrevet i vores indledende afsnit (Juul 2012:121-122). Vi ønsker yderligere at inkorporere hermeneutikken i form af den hermeneutiske cirkel, således at vi vil benytte den nye viden, som findes gennem udarbejdelsen af specialet (Juul 2012:110-112). Dette vil derfor indebære, at vores speciale benytter en abduktiv tilgang i form af teoretisk og empirisk indsamling.

Specialets resultater vil ligeledes bære præg af vores videnskabsteoretiske ståsted, eftersom det hermeneutiske aspekt vil komme til udtryk i form af den måde, vi vælger at fortolke vores interviewpersoners ytringer på, og vores resultater vil på den måde ikke kunne

give endegyldige svar, men derimod fortolkende forståelser på vores undersøgte felt (Juul 2012:110-112).

Det eklektiske perspektiv i denne specialeafhandling kommer til udtryk gennem vores valgte teoretiske materiale. Disse teorier adskiller sig væsentligt i deres videnskabsteoretiske ståsteder, hvilket vi vil redegøre for i specialets teoretiske afsnit (jf. afsnit 3). Vi ønsker dog alligevel at benytte teorierne således, at deres forskellige begreber skal indgå som en udvidelse af hinanden. Vi har inddraget disse perspektiver, eftersom de giver forskellige former for viden, som vi har behov for til afhandlingens undersøgelse. Nøglen til at forstå vores teoritilgang er, at vi har indtaget en hermeneutisk tilgang, hvortil vi trækker væsentlige begreber ud fra teorierne. Disse foretager vi en fortolkning af, således at de kan anvendes som et samlet teoriapparat. I deres konkrete operationalisering vender vi tilbage til, hvordan vi anvender dem i praksis (jf. afsnit 3.5). Simo Køppe argumenterer for, at eklekticisme kan have positive anvendelser, og at mange tværvideenskabelige undersøgelser bliver skabt gennem en eklektisk sammensætning af forskellige teorier. Tværvidenskab er ikke rigtigt muligt, hvis der ikke benyttes eklektiske overtagelser af enkeltaspekter og egenskaber (Køppe 2008:28, 33-34).

En tværvideenskabelig eklekticisme bidrager derfor endegyldigt til en bredere forståelsesramme til nærværende specialeafhandling, der udarbejdes tværfagligt i socialvidenskab og psykologi, hvorfor dette har set sig væsentligt at benytte.

3. Teoretiske perspektiver

Følgende afsnit vil præsentere vores teoriapparat. Disse teorier anvendes i en syntese, hvoraf vi sammensætter udvalgte begreber fra de enkelte teoretiske perspektiver, sådan at disse begreber udvides med hinanden og endeligt giver et samlet teoriapparat til analysen. Dette vil blive yderligere beskrevet i vores afsnit om operationalisering af teorierne (jf. afsnit 3.5). I dette afsnit vil vi således præsentere Axel Honneths teori om anerkendelse, Albert Banduras begreb om self-efficacy, Howard Beckers begreb om afvigende karrierer samt Kasper Fiskers forståelser om kontraproduktive mekanismer. Herefter vil vi forklare, hvorledes vores operationalisering af teorierne og dermed vores syntetiske teoriapparat vil komme til udtryk.

3.1 Axel Honneth

Dette afsnit vil præsentere væsentlige perspektiver fra Axel Honneths teori om anerkendelse på baggrund af bogen '*Kampen om anerkendelse*' (Honneth 2006), således at de kan benyttes i vores analyse. Teorien tager derfor udgangspunkt i at benytte anerkendelsesbegrebet til at danne et grundlag for en normativ samfundsteori. Anerkendelse er et normativt begreb, der har moralske, kognitive og juridiske emotionelle forudsætninger og udtryk. Derfor kan en undertrykkelse af anerkendelse have alvorlige psykiske, sociale og politiske udslag. Honneth inddrager aspekter fra filosofiske forståelser af etiske dannelsesprocesser, samt empirisk informerede indsigter om dannelsesprocesser fra socialpsykologien og psykologien (Andersen 2013:409-410).

De tre anerkendelsesformer grundlægger en række af stadier, der må opfyldes, for at individet føler sig anerkendt. Den følelsesmæssige opmærksomhed skal opleves i de nære relationer og er en forudsætning for, at individet kan være velfungerende i dets sociale relationer (Andersen 2013:412). Honneth betragter kærlighed som mere end blot den romantiske forstand af intime seksuelle forhold. Således bør begrebet om kærlighed forstås som værende alle primærrelationer bestående af stærke og emotionelle bånd mellem få individer (Honneth 2006:130). Behov og følelser må bekræftes gennem direkte tilfredsstillende eller gengældelse, hvilket giver anerkendelsen emotionel bekræftelse og opbakning. Anerkendelsesforholdet er dermed afhængende af andre individers fysiske eksistens samt deres individuelle emotionelle værdsættelse. Individerne erkender således for hinanden, at de er gensidigt afhængige i forhold til deres behov (Honneth 2006:131). For at kunne deltage autonomt i det offentlige liv er det en grundlæggende nødvendighed, at individet opbygger en basal selvtillid, som må betragtes gennem en psykoanalytisk forståelse af vedkommende, hvor personen både dannes gennem den symbiotiske binding og afgrænsning (Honneth 2006:131, 146). Eftersom denne anerkendelsesform er kernen i alle livsformer, uafhængigt af historiske forandringer, har Honneth ikke sat noget udviklingspotentiale på denne form, da det skal opfattes som en antropologisk konstant. De to følgende anerkendelsesformer har udviklingspotentiale, da disse kan forøges eller mindskes (Andersen 2013:412).

Retsforholdet korresponderer med den tidligere anerkendelsesform, ved at begge interaktionssfærers logik henviser til den samme form for gensidig anerkendelsesmekanisme.

Honneth forklarer, at individet udelukkende er i stand til at forstå sig selv som bærer af rettigheder, hvis det er vidende om, hvilke normative forpligtelser det har over for andre individer. Et individ må derfor, gennem anerkendelsen af at den generaliserede anden også er bærer af rettigheder, forstå at det selv er en retsperson, og dermed sikre at specifikke krav bliver opfyldt socialt (Honneth 2006:146-147). I den retlige anerkendelsesform anerkendes individet som person, uafhængigt af dets værdsættelse af præstationer for samfundet. Et individs erfaring af den retlige anerkendelse giver mulighed for kunne forstå dets egen handling som et udtryk for dets autonomi, af andre individer der respekterer dette (Honneth 2006:152-159). Rettigheder forstås derfor som værende respekt, således at det forekommer gennem det anonymiserede samfund. Derfor skaber den samfundsmæssige respekt en bevidsthed for individet om, at det kan respektere sig selv, eftersom det fortjener alle andres respekt. Yderligere konkluderer Honneth, at den mulighed individet har, for at kunne forholde sig positivt til sig selv på en sådan måde, kan kaldes selvrespekt (Honneth 2006:160-162). Denne anerkendelsesform er også grundlæggende for, at individet kan opnå anerkendelse i næste form (Andersen 2013:413).

Den sidste anerkendelsesform består af social værdsættelse og indebærer anerkendelse for det bidrag, individet yder for andre. Dette vurderes derfor gennem de fælles værdier og mål, der forekommer i individets relationer og i samfundet (Andersen 2013:413). Honneth forstår, at mennesker har behov for erfaringen af emotionel opmærksomhed, retlig anerkendelse og en social værdsættelse for at kunne opnå et ubrudt selvforhold, hvorved de kan forholde sig positivt til deres specifikke egenskaber og potentialer. Honneth påpeger, at individerne kun kan værdsætte hinanden, hvis begge parter orienterer sig efter specifikke værdier, som kan tydeliggøre for dem, at deres personlige egenskaber har værdi for den andens liv (Honneth 2006:163). Derfor handler den sociale værdsættelse om de egenskaber, der konstituerer menneskets personlige forskelle på en intersubjektiv bindende måde. Den selvforståelse, som et samfund besidder, definerer de kriterier, som et individ kan værdsættes under. Dette grundet at individernes egenskaber bliver vurderet i et intersubjektivt perspektiv, og dermed hvorvidt de har mulighed for at kunne bidrage med disse samfundsmæssige og kulturelle værdier til deres indeværende samfund (Honneth 2006:164). Derfor opfatter Honneth denne anerkendelsesform som givende følelsen af selv værdsættelse, hvilket vil udmunde sig i en samfundsmæssig solidaritet (Honneth 2006:172-173).

Honneth forklarer imidlertid, at et fravær af disse anerkendelser opfattes som krænkelser, og at disse kan antages at føre til patologier, der anses for at være psykiske og sociale skader (Andersen 2013:413).

3.2 Albert Bandura

Begreberne, der præsenteres i følgende afsnit, har sit udgangspunkt i Albert Banduras artikel *Self-efficacy: Toward a Unifying Theory of Behavioral Change* (Bandura 1977).

Banduras begreb om self-efficacy fremviser en teoretisk forklaring på sammenhængen mellem de kognitive processer hos en person og dennes handlinger. Self-efficacy anses af Bandura som en mestring af selvtillid. Dermed omhandler begrebet et menneskes tro på, at det er muligt at klare eventuelt mødte udfordringer. En udsat ung kan eksempelvis have et stærkt ønske om at kunne følelsesregulere, således at følelserne ikke bevirker eksempelvis vredesudbrud og resulterer i negative situationer. Hvorvidt den unge tager udfordringen op og søger hjælp til følelsesreguleringen vil være betinget af personens self-efficacy, og vedkommendes tro på at kunne klare de specifikke udfordringer, der ligger ved muligheden for at kunne følelsesregulere. Des stærkere et self-efficacy, den unge har udviklet, desto større tilbøjelighed er der for, at personen kaster sig ud i udfordringen (Bandura 1977:193-194). Self-efficacy omhandler således ikke, hvorvidt en person kan klare den konkrete udfordring, men derimod personens tro på dette, og om personen tager udfordringen op eller undgår den. Styrken heraf vil have indvirkning på et individs mestringsstrategier, handlinger og vedholdenhed, og ifølge Bandura er det muligt for en person at opnå udvikling af self-efficacy gennem korrigerende oplevelser. Herved muliggøres både en udvikling af personens mestring af selvtillid og samtidig mindskelse af undgåelsesadfærd. Hvis personen udøver undgåelsesadfærd, kan denne blive fastholdt i det svage self-efficacy og minimale tro på egne evner. Til udvikling af en persons tilgang til udfordringer er self-efficacy ikke det eneste element, som kan have indvirkning. Ligeledes er motivation en bærende drivkraft. Motivationen og personens tro på at kunne opnå udvikling er dog ikke det samme. Personen kan nemlig sagtens have troen på at kunne klare udfordringen, men samtidig ikke opleve motivationen for at kunne gøre handlingen. De rette omstændigheder og forhold er ligeledes væsentlige, for at en udvikling overhovedet kan ske (Bandura 1977:194).

Til begrebet om self-efficacy inddrager Bandura fire elementer, som har indflydelse på menneskets mestring af selvtillid: *Tidligere oplevelser, rollemodeller (modellering), verbale tilskyndelser og emotionelle tilstande.*

Verbale tilskyndelser bliver af Bandura forklaret som opmuntring, overtalelse og støtte til andre personer. Effektiviteten herved fremkommer primært, hvis tilskyndelserne gives af personer, der grundet tidligere oplevelser og erfaringer findes troværdige. De verbale tilskyndelser kan påvirke en persons mestring af selvtillid i positiv retning. Dog anskues der en risiko for negativ virkning på udviklingen af self-efficacy, såfremt vedkommende – på baggrund af de verbale tilskyndelser – kaster sig ud i en udfordring for tidligt, i forhold til hvad personen er klar til. Dermed er det essentielt, at pågældende, der udtrykker de verbale tilskyndelser, er bevidst om nødvendigheden af kun at udtrykke realistiske tilskyndelser (Bandura 1977:198).

De tidligere oplevelser trækker på et individs erfaringer med både succesoplevelser og nederlag, der senere er overvundet. Begge af disse typer oplevelser vil influere på personens robusthed, samt udvikling af self-efficacy og troen på at mestre senere udfordringer. Mange succesoplevelser vil styrke individets selvtillid og mestring heraf, hvorimod flere nederlag vil bevirke et skrøbeligt self-efficacy. Skrøbeligheden vil medføre en følsomhed over for yderligere nederlag, eftersom personen får bekræftet sin forestilling om at være uformående. Såfremt en person har mange succesoplevelser og dermed et styrket self-efficacy, vil nederlaget dog ikke påvirke personen i samme omfang, da der således kan trækkes på robustheden, der er skabt i kraft af de mange succesoplevelser (Bandura 1977:195-196).

Om elementet modellering anskues en forståelse af, at det er muligt at videreføre en mestringsfølelse gennem observation og at opleve andre personer mestre de pågældende udfordringer. Det er dermed muligt at styrke en persons tro på egne evner til at overvinde lignende udfordringer, hvis denne ser, at andre kan mestre relaterbare udfordringer; "hvis h*n kan, så kan jeg også". Modelleringen betinges af en sammenlignelighed med andres erfaringer, og der forekommer mest effektivitet ved inspirationen, når der er mulighed for genkendelighed ved modellen og dennes udfordringer. Således vil det være modellens opnåelse af positive resultater ved udfordringerne, som personen ligeledes eftertragter, der skaber potentiale for modellering. Des tydeligere et resultat fremstår, desto stærkere vil det kunne overbevise og motivere personen (Bandura 1977:197-199).

Emotionelle tilstande drejer sig om den voldsomme følelsesmæssige påvirkning, der kan udløses i forbindelse med en udfordring. Hos personer, der ikke besidder stor tiltro til sig selv, kan der opleves en ekstrem følelsesmæssig påvirkning, hvilket kan bevirke flere negative udfald; herunder en forringelse af personens præstation, forstærkelse af frygten om ikke at være i stand til at mestre udfordringen, og i værste fald en udløsning af undgåelsesadfærd. At undgå udfordringen vil være u hensigtsmæssig for personen, og det vil fjerne muligheden for at gøre brug af de små succesoplevelser til at støtte udviklingen og styrkelsen af personens self-efficacy (Bandura 1977:198-200).

3.3 Howard Becker

Følgende afsnit vil præsentere Howard Beckers begreb om outsiders, herom særligt hans begreb om afvigende karrierer. Begreberne har sit udgangspunkt i Beckers bog *Outsidere. Studier i afvigelsessociologi* (Becker 2020).

Ved begrebet om outsiders forklarer Becker, at opfattelsen af afvigelse fordrer, at der fokuseres på uklarhederne, som opstår i afgørelsen af, hvilke regler der lægger til grund for den adfærd, der anskues som afvigende (Becker 2020:27). Med dette mener Becker, at det er essentielt at tage højde for, at afvigelse bliver skabt af samfundet og påhviler andres reaktioner. Herved påtales det, at de sociale grupper i samfundet opstiller nogle regler internt i gruppen, der skaber afvigelse, og når disse regler overtrædes, skabes der yderligere afvigelse. Becker anskuer således den afvigende adfærd som en konsekvens af de regler og sanktioner, der opstilles af andre mennesker, og som individet bliver underlagt (Becker 2020:27-28).

Om afvigende karrierer beskrives det, hvordan der ligger en forud antagelse om, at udførelsen af en afvigende handling sker med en bevidst hensigt. Det motiverende grundlag bag den afvigende handling kan anskues i flere felter omkring analysen af afvigende adfærd; herunder i psykologien, der søger svarene i individets tidligere oplevelser og behovsopfyldelse, samt i sociologien hvor der ses på socialt strukturerede bevæggrunde. De afvigende handlinger kan starte som tilfældige eksperimenter, som senere bliver udviklet til et vedvarende mønster af afvigende handlinger. Ifølge Becker vil mange af sådanne udviklingsprocesser have grobund i motiver, der er tillært fra sociale felter. Forinden udførelsen af den afvigende handling vil

individet ikke have idé om "gevinsterne" ved handlingen, hvorfor dette er noget, som personen lærer om i sin omgang med mere erfarne afvigere (Becker 2020:42-47). Ligeledes anskuer Becker et afgørende element i processen til udviklingen af et vedvarende afvigende handle- og adfærdsmønster, ved personens oplevelse af at blive stemplet som afviger. Denne stempling kan ske af personen selv såvel som af andre mennesker. En offentlig stempling af individet vil have afgørende konsekvenser for personens selvbillede samt deltagelse og ageren i sociale felter. Dertil er den væsentligste konsekvens for personen den markante ændring af dennes offentlige identitet, og hvorledes personen bliver set på udefra (Becker 2020:47-50). En person, der har udført afvigende handlinger i form af kriminalitet, vil med det samme blive offentligt stemplet som kriminell, samt som en person der er i risiko for at gentage den afvigende handling (Becker 2020:49-50).

Når et individ mødes af en forudindtaget holdning om dennes person og ageren, vil det fungere som en selvopfyldende profeti. Det vil dermed igangsætte nogle processer, der er med til at forme vedkommende ud fra det billede, som andre har af personen. Stemplingen som afviger og offentliggørelsen heraf kan således bevirke udelukkelse fra mere konventionelle fællesskaber, hvilket kan nødvendiggøre fastholdelsen af den afvigende karakter og adfærd, samt udviklingen af illegitime rutiner, eftersom udelukkelsen fjerner de "almindelige" muligheder for håndtering af hverdagens elementer (Becker 2020:50-52).

3.4 Kontraproduktive mekanismer

I følgende afsnit præsenteres nogle af de kontraproduktive mekanismer, der bliver omtalt i Kasper Fiskers bog *Det Kriminalpræventive Styresystem*. Disse mekanismer fungerer som et supplerende element til undersøgelsen og bidrager til et kritisk perspektiv ved det relationelle arbejde.

Overdosering af kriminalpræventive indsatser er de tilfælde, hvorved der forekommer størst risiko for at ende med en kontraproduktiv effekt. Dette betyder, at der anvendes indsatser, som ikke er velegnet det konkrete problem eller målgruppe, fordi indsatsen ikke afspejler de kriminogene risiko, hvilket derfor ikke giver det tilsigtede resultat (Fisker 2020:130-131). Næstkommende beskrivelse af de kontraproduktive mekanismer vil fremvise elementer, der kan have indvirkning på forebyggelsesprocesser i negativ forstand. Enkelte af disse

mekanismer kan muligvis påvirke processen alene, mens andre påvirker i samspil med stimuli eller respons, samt generelt ved overdosering af den konkrete indsats (Fisker 2020:139).

Om *attraktion* påpeges det, hvordan efterstræbelsen og tiltrækningen, af nogen man ser op til eller beundrer, kan have indflydelse på en persons kognition og beslutninger. Hvad enten vedkommende, der findes attraktiv, er bevidst eller ubevidst om dette, vil pågældende have mulighed for at influere på andres holdninger samt tilværelse. Dette kan ligeledes være tilfældet i det kriminalpræventive arbejde, og endvidere medføre negativ indvirkning på det forebyggende arbejde. Ligeledes kan personer med forhenværende omgang i kriminelle miljøer, med deres erfaringer fra en kriminel løbebane og en eksplicit tilgang hertil, risikere at attraktionen har negativ indvirkning og medføre et utilsigtet udfald. Således kan der være risiko for attraktion hos de potentielt sårbare unge, som man faktisk ønsker at ramme positivt, da de danner en kognitiv reference med vedkommendes udseende, facon og livshistorie (Fisker 2020:140). En anden kontraproduktiv mekanisme omhandler *boomerangeffekten*. Begrebet anvendes inden for socialpsykologien til betegnelse af fænomenet, hvor der ved forsøget på at overtale et andet individ til konkrete tanke- eller handlemåder sker et modsatrettet udfald. På denne måde vil overtalelsesforsøget resultere i en øget lyst hos den pågældende, der blev forsøgt overtalte. Der omtales hertil et kognitivt aspekt af fænomenets udfald, hvorom det beskrives, at det modsatte udfald kan have grobund i et naturligt psykologisk forsvar mod at få sin frihed begrænset gennem kontrol fra andre individer (Fisker 2020:144-145). *Stigmatisering* er tillige en af de beskrevne mekanismer. Herom beskrives det, at stigmaet kan bidrage til fastholdelsen af individet i den afvigende karakter, da forudindtagede holdninger til individets person medvirker en selvopfyldende profeti. I henhold til stigma ved forebyggelsesprocesser, kan dette især forekomme i tilfælde, hvor der overdoseres (Fisker 2020:146-150). Endeligt nævnes *afsmitning*, der omhandler processen, hvor sammensætningen af udsatte unge i en gruppe kan medføre en negativ gensidig social påvirkning af den u hensigtsmæssige adfærd. Således vil de unge finde bekræftelse i hinanden ved deres rolle som afvigere, og dertil være mere tilbøjelige til at finde inspiration i hinandens afvigende handlemønstre. Denne gensidige tilknytningsproces kan bevirke potentielt skadende udfald eller stagnere den unges mulige positive udviklingsproces. Dette udfald kan især forekomme i tilfælde, hvor interaktionen mellem de udsatte unge med varierende risikograd ikke bliver kontrolleret. Herved er et plausibelt udfald, at de unge i lavrisiko i højere grad vil blive påvirket til yderligere social afvigelse (Fisker 2020:142-143).

3.5 Operationalisering af teoretiske begreber

Vores teoretiske perspektiver bidrager med forskellige muligheder for at forstå de unge interviewpersoners virkelighed. Eftersom vi overordnet benytter en eklektisk videnskabsteoretisk position, er det muligt at operere med flere teoretiske perspektiver. Teorierne skal bidrage med muligheden for at forstå de empiriske data, uden at fremstå som objektive sandheder, da informanternes udtalelser skal være det centrale element for meningsskabelsen. Vi vil derfor fortolke informanternes udtalelser i samspil med deres erfaringer og de teoretiske anskuelser, vi finder i disse udtalelser.

Axel Honneths begreb om anerkendelse benyttes som en indsigt i de former for anerkendelse samt behov, der eventuelt er udeblevet hos vores informanter. Ligeledes vil anerkendelsesteorien bidrage med en forståelse for, hvad der har hæmmet individerne i at opnå et normativt hensigtsmæssigt liv, hvilket har ført dem til en afvigende livsførelse. Teorien opererer derfor med en intersubjektiv forståelse af de sociale kontekster, som individerne begår sig i. Overordnet vil Honneths teori hjælpe med at indikere, hvorledes de unge informanter har muligheder for anerkendelse. Vi ønsker derimod ikke at have fokus på det kritisk teoretiske aspekt, omhandlende hvorledes samfundets strukturer er opbygget som et udfald for individernes livsverden. Fokus er derfor ikke på at undersøge de samfundsmæssige betingelser, som vores undersøgte individer er underlagt, da vores fokusområde ligger på de unges oplevede forståelser.

Anvendelsen af Albert Banduras begreb om self-efficacy skal forstås således, at vi gennem anskuelser af interviewpersonernes udtalelser kan fremvise deres mestring og udvikling af selvtillid. Dette vil ydermere blive forstået som en udviklingsproces, hvor vi ved anskuelser af disse elementer kan skabe forståelse for den enkelte unges livsførelse. Begreberne fra Bandura vil derfor bidrage med en forståelse af den socialkognitive indlæringsproces, som individerne oplever i deres ønskede ændring af livsførelse, og teorien vil yderligere supplere med en forståelse for individernes tidligere og nuværende udfordringer. Teorien vil dermed bidrage med orientering af de processer, der foregår i det enkelte individ.

Howard Beckers begreb om outsiders bruges til en overordnet indsigt i de unges udgangspunkt i samfundsmæssigt perspektiv. Ligeså vil hans begreber om afvigende karrierer og stemping inddrages som nogle væsentlige elementer i de unges oplevede livsverden, der kan have haft og til stadighed har betydning for deres livsførelse. På denne måde vil vi benytte

begreberne til at skabe forståelse for interviewpersonernes individuelle oplevelser med stempling, og derudover fremanalysere hvorledes dette kan være medvirkende til udviklingen og fastholdelsen af en afvigende karriere. Becker vil dermed supplere undersøgelsen med et socialkonstruktivistisk blik på individets intersubjektive processer, og bringe en forståelse af hvorledes de afvigende karrierer har set sig hensigtsmæssige at udvikle for vores informanter. Vi ønsker således at benytte denne teoretiske forståelse som en metode til at opspore, hvorledes disse begreber gør sig gældende for vores interviewpersoner. Vi dedikerer os dog ikke til den socialkonstruktivistiske videnskabsteoretiske forståelse, men vil blot benytte Beckers begreber til at oprette en forståelse for vores informanters livsverden.

De kontraproduktive mekanismer medtages som en forståelsesramme for nogle af de hindringer, der eventuelt kan forekomme i praksisarbejdet ved mentorindsatser og sårbare, kriminelle unge. Begreberne vil derfor både hjælpe med at anskue, om der forekommer væsentlige kritiske elementer i vores undersøgte case, og med at anskue hvordan det i praksis forholder sig, når man arbejder med individer med en kriminel livsførelse.

Trods teoriernes differentierede fokuspunkter ser vi, at de i samspil kan kombineres i en syntese og dermed kan benyttes som en udvidelse af hinanden. På denne måde vil Honneths teori om anerkendelse hjælpe med at gennemskue, hvorfra de unge individers udfordringer kan opstå. Herfra benyttes Beckers begreber om stempling og afvigelse til at forstå, hvorledes vores interviewpersoner kan opleve alternative former for krænkelser, og hvorfor dette kan have indledt deres afvigende karriere. Banduras begreber skal dertil være behjælpelige i form af konkret at kunne gennemskue, hvorledes deres udfordringer har hæmmet dem i at kunne udleve et normativt liv, grundet den eventuelle risiko for påvirkning af deres kognitive udvikling.

4. Metodisk fremgangsmåde

4.1 Casestudie: Kapitel1

Til undersøgelse af specialeafhandlingens problem anvendes casestudiet som metodisk tilgang, således at undersøgelsen har sit udgangspunkt i Ali Najei's virksomhed, Kapitel1, og Najeis funktion som mentor for kriminalitetstruede unge. Kapitel1 er et mentorfirma, der har til

formål at hjælpe, vejlede og støtte udsatte unge, som enten har det ene eller begge ben på kanten af loven (Najei 2020). Virksomheden er valgt til vores speciale med det formål, at det er muligt at få direkte indblik i relationsarbejdet, som forekommer i mentorforløbet. Derudover bidrager virksomheden med adgang til relevante aktører til empiriindsamlingen, hvorved vores fokus er på de unge mennesker. Vores mulighed for adgang til samarbejdet med Najei kommer af personlig kendskab til hans arbejde, samt tidligere brug af ham som interviewperson (Budtz 2021), hvorfor det var muligt at få stablet et samarbejde på benene. Således søger vi at afdække specialets problemstilling ved at undersøge og forstå det fremskrevne problem ud fra konteksten, ved at medbringe Najei's virksomhed som undersøgelseselement i analysen. Derfor opnås vores forståelse for specialets felt i samarbejde med Najeis arbejdsprocesser, hvorved det tilsigtes at bidrage med muligheden for en dybere forståelsesramme og forklaring af problemet (Thualagant 2016:317-318).

Da vi har forudgående kendskab til virksomheden og indehaveren heraf, har vi i undersøgelsen i høj grad været opmærksomme på ikke at medtage personlige overbevisninger og anden tilegnet viden fra kendskabet. Ydermere har vi særligt været bevidste om at fastholde en objektiv position, således at eventuel sympati ikke ville influere på indsamlingen og bearbejdningen af empirien (Flyvbjerg 2010:478-481). Tilmed har det haft stor relevans at forholde os til de sårbare unges marginale position, og vi har derfor valgt at skabe så trygge rammer for dem under indsamlingen af empiri, som det stod os muligt. Vores etiske overvejelser om de unge interviewpersoner vil blive yderligere beskrevet i næstkommende afsnit (jf. 4.2.1).

Dette casestudiet kan identificeres som værende hermeneutisk, da vi søger at skabe forståelse for fænomenet gennem de unges beretninger, hvorved vi fortolker deres fortalte virkelighed. Dette går derfor i spænd med vores videnskabsteoretiske tilgang, der ligeså anlægger en hermeneutisk position (Thualagant 2016:319). Hertil har vi valgt at gøre brug af en teoridrevet tilgang, eftersom dataene fra casestudiet sammenholdes med vores udvalgte teorier, for at vi kan konkludere på baggrund af både indhentet data og de teoretiske perspektiver. Derudover vil fremgangsmåden tilbyde fortolkninger og analyser til specialet fremfor absolutte konklusioner. Det betyder derfor, at fortolkningerne vil stå åbne og give mulighed for yderligere undersøgelse efterfølgende (Thualagant 2016:323-325).

4.2 Kvalitative interviews

Til undersøgelse af specialeafhandlingens problemstilling benyttes det semistrukturerede forskningsinterview. Således søger vi at afdække interviewpersonernes perspektiv på det undersøgte felt (Kvale & Brinkmann 2015:19-21). Eftersom Brinkmann eksplicit anlægger et hermeneutisk udgangspunkt, og vi foretager interview med baggrund i hans synspunkt, går det metodiske udgangspunkt ligeledes i spænd med vores videnskabsteoretiske position.

4.2.1 De unge interviewpersoner og etiske refleksioner

Indhentning af empiri til specialets undersøgelse foregik efter aftale med fire unge informanter, der var villige til at deltage. Interviewpersonerne er fire unge, som alle er i et igangværende mentorforløb i Kapitel1. Ydermere er de fire unge jævnaldrende, hvorved alderen varierer fra 15 til 17 år. Foruden den aldersmæssige lighed kommer alle fire interviewpersoner fra et sammenligneligt socioøkonomisk bagland, og de har alle stiftet bekendtskab med den kriminelle levevej.

Da vi skulle interviewe de unge informanter var vi nødsaget til at medtænke væsentlige etiske refleksioner. Vi har løbende i processen været bevidste om, at undersøgelsesfeltet omhandler et følsomt emne, hvorfor der har været markant fokus på, at de unge informanter skulle gives et informeret samtykke. Således har de unge inden interviewene givet samtykke til optagelse af interviewene, med forståelse af at udtalelserne ville blive anonymiseret. Det er endvidere blevet grundigt forklaret, hvad specialet omhandler, samt hvad afhandlingen skal benyttes til. Ydermere har vi sikret, at informanternes udtalelser ikke blev fordrejet til usandheder ved anvendelsen heraf (Kvale & Brinkmann 2015:116-120). Af hensyn til interviewpersonernes tryghedsfølelse i en uvant situation besluttede vi, at interviewene skulle foregå på deres mentors arbejdsplads, hvorpå de er vant til at opholde sig.

4.2.2 Ekspertinterviews

Foruden de fire interviews med unge informanter indhentede vi ligeledes empiri fra Ali Najei, indehaveren af den undersøgte virksomhed, samt en ekstern ekspert på området. Eksperten er uddannet kriminolog og har praksiserfaring fra et bredt spektrum af det kriminalpræventive arbejdsfelt. Den eksterne ekspert skulle bidrage med elementer til et kritisk perspektiv på det relationelle arbejde. Således dannede empirien fra den eksterne ekspert grundlag for

væsentlige betragtninger, der kunne benyttes til videre undersøgelse i interviewet med Najei. Yderligere benyttede vi empirien fra ekspertpersonen som generel baggrundsviden om feltet, og som inspirationselement til uddybende undersøgelse samt inddragelse af opfangede begreber. Najei blev interviewet, da han fremstår som repræsentant for de samfundsmæssige normer grundet hans funktion som mentor, og ydermere grundet hans rolle som alle fire unge informanternes mentor. Endeligt var de to interviews et alternativ til vores egentlige ønske om at indhente empiri gennem observations- og feltstudie, hvilket beklageligvis ikke var muligt grundet COVID-19. Yderligere vil disse interviews være behjælpelige i form af at skabe mere validitet og reliabilitet.

Beskrivelsen af udarbejdelsen af interviewguides til de seks interviews, selve interviewguiderne samt tilgangen til transskriberingen af interviewene er medtaget i separate dokumenter (jf. Bilag 1-4).

4.3 Kvalitetssikring af specialets resultater

Vores resultater i følgende analyse skal ses i overensstemmelse med vores muligheder for at indhente empiri, som forklaret i afsnittet om specialets betingelser (jf. afsnit 1.4.).

Resultaternes generaliserbarhed er påvirket af, at vi blot havde mulighed for at anskaffe fire interviews med unge individer, der er i et igangværende forløb. Dog anses vores casestudie, på trods af sammenligneligheder med andre undersøgelser der berører mentorindsatser, som værende en ekstrem case, eftersom mentoren i den valgte case har tidligere livserfaring fra det kriminelle miljø. Derfor kan vores case som udgangspunkt ikke sammenføres direkte med andre undersøgelser på feltet, og vores resultater kan derfor ikke garanteres i en ekstern validitet. Da der ikke er særlig mange unge i forløb hos Kapitel1, kan der dog være tale om en intern validitet i denne specifikke case. Yderligere kan undersøgelsen ikke skabe generaliserbare resultater, der vil afspejle, hvorledes resultaterne kan gøre sig gyldige i forhold til det almene samfunds population (Jensen & Kvist 2016:52; Olsen 2015b:189-194).

5. Analyse: Kriminalitetstruede unge og mentorordninger

5.1 “... Og så er det, at man begynder at lave ballade”

For at kunne besvare vores første arbejdsspørgsmål: *“Hvorfor søger de unge mod afvigende karrierer, og hvad er det for behov, der skal imødekommes for at undgå sådanne udfald?”*, valgte vi at undersøge væsentlige faktorer hos de unge, der kan have haft indvirkning på deres valg af en afvigende karriere. Herom fandt vi det yderligere relevant at undersøge, hvorvidt de selv var bevidste om, hvad der kunne have været gjort, således at tilslutningen til et afvigende fællesskab ikke forekom. Endvidere undersøgte vi diverse væsentlige faktorer, der kunne have indvirke på dette. Indledningsvist inddrager vi udtalelser fra vores eksterne ekspert, for at få et indtryk af hvad der i en kriminologisk forstand kan være nogle af de mest udslagsgivende faktorer, for bagefter at kunne sammenholde disse faktorer med vores specifikke case.

Eksperten udtaler, at der oftest bliver kompenseret for manglende elementer i hverdagen, og at der derfor kan anskues mangefacetterede årsager i undersøgelsen af unges bevæggrunde i afvigende fællesskaber. Til eksemplificering heraf nævnes det, at den følelsesmæssige tilknytning til nærmeste omsorgsgivere, omsorgssvigt, og eventuelle psykiske udfordringer hos forældrene kan medføre uhensigtsmæssig spejling hos et ungt individ. Ligeledes kan omstændigheder såsom misbrug hos forældrene og traumatiske hændelser i unge menneskers liv udmønte sig i manglende behovsopfyldelse. Dette kan ifølge eksperten medvirke til, at et ungt individ senere i livet får udfordringer ved at indgå i fællesskaber, samt at individet eventuelt overtilpasser sig fællesskabets værdisæt, således at det underkaster sig gruppens normer. Den manglende behovsopfyldelse kan tillige munde ud i, at individet søger ligesindede i de afvigende miljøer, hvorved flertallet muligvis føler sig ved siden af det normativt hensigtsmæssige fællesskab. Ifølge eksperten er det muligt, at nogle af de unge mennesker i højere grad kan forstå de interne regler i sådanne afvigende fællesskaber, hvorimod forståelsen af disse kunne være udfordrende i normative fællesskaber og -regi. Som eksempel herpå nævnes skoleregiet, hvori det normative regelsæt muligvis kan virke uoverskueligt for nogle unge personer at efterkomme, samt at der heri kan opstå tendens til at anvende en lineær skyldsbetragtning, der endegyldigt kan blive selvbekræftende for de sårbare unge. Med dette mener eksperten, at der i skolesystemet gøres brug af metoder til eksempelvis konflikthåndtering, som kan synes stigmatiserende, idet de unge mennesker kan opleve en

følelse af at blive bekræftet i adskillelsen fra det normative klassefællesskab ved at blive pålagt skylden. Sådanne tilgange og selve stigmatiseringen kan have indflydelse på, at nogle unge søger ligesindede andetsteds, hvor det er muligt at opleve bekræftelse og værdsættelse for deres person. Afsluttende forklarer ekspert, at årsagen til unges afvigende karrierer ligeså kan anskues ved individets egne mentale diagnoser, samt grundet vold i hjemmet og biologisk hjerneskade som konsekvens heraf, hvilket kan medføre en personlighedsmæssig ændring hos individet, således at vedkommende agerer på anderledes vis end andre mennesker (Bilag 5:5-8).

5.1.1 De unges egne refleksioner om indgangen til det afvigende miljø

Med disse refleksioner in mente, vil vi nu undersøge individernes egne refleksioner om, hvorfor de endte i miljøer med tendens til afvigende adfærd. Overordnet kan det anskues, at de unge interviewpersoner fremstår nogenlunde reflekterede om, hvad deres indgang til en afvigende karriere kunne skyldes, hvortil alle fire informanter lægger fokus på miljøet som en del af årsagsforklaringen. Oplevelsen af at blive eksponeret for mere 'erfarne' afvigere er ifølge Becker et essentielt element i tilegnelsen af den afvigende karriere, eftersom den unge således får indblik i, hvorledes den afvigende karriere kan føres samt de eventuelle goder, den kan medføre (Becker 2020:43-47).

IP1s refleksioner bevidner om, at han blev påvirket af at have en far, der havde tilknytning til det kriminelle miljø:

[D]a jeg var lille, der var min far rockerrelateret [...] Han kom ud af det, da jeg blev født, men han havde stadigvæk snakket med mange af menneskene, og alt det med veste, motorcykel [...] der er penge, der er piger, der er fester, og der er alt, hvad du vil have [...] Så sidder man der som 13-årig og får lov til at køre i en Porsche, så tænker man ikke "din mor har sagt, at du skal være hjemme klokken ti". Nej, det kan jeg love dig for, at jeg ikke skal [...] Så tror jeg, at det har været meget det her med fællesskabet og at blive accepteret for den, du er (Bilag 6:17).

Trods faderens fravalg af de afvigende fællesskaber oplevede informanten stadig, at faderen havde kontakt til disse mennesker, hvilket medvirkede, at IP1 havde en faderfigur med brede erfaringer indenfor en kriminel karriere. Som teenager fandt IP1 fællesskaberne underholdende. De anderledes og underholdende oplevelser ved disse fællesskaber bidrog til en øget lyst til at være en del af dette liv, hvilket ligeledes medførte, at IP1s lyst til at indordne

sig moderens regler i hjemmet blev mindsket. Yderligere beretter interviewpersonen om en følelse af accept for hans person i de afvigende fællesskaber. IP1 fortæller, at han som barn så op til sin far. Dog var det essentielt for ham ikke at blive en 'miniversion' af sin fader, hvorfor IP1 fandt sin egen vej ind i de afvigende miljøer. Kontakten til de afvigende fællesskaber blev indledt af en interesse for cannabis, hvorfra han erfarede et større behov for penge. Dette blev hurtigt hverdag for IP1, og eftersom behovet for cannabis blev større, og interessen for penge og materielle goder steg, fandt interviewpersonen det nødvendigt at finde alternative tilgange til større økonomisk rådighed på en hurtigere og nemmere måde, hvilket ligeså bidrog til deltagelsen i de afvigende miljøer (Bilag 6:17-18).

IP2 forklarer, at årsagen, til at han er havnet i det kriminelle miljø, bunder i opvæksten på en specifik lokation og grundet omgang med konkrete mennesker, hvoraf den afvigende livsstil var herskende (Bilag 7:9).

IP3 beretter indledningsvist, hvordan hans opvækst og emotionelle tilstand kan have haft indvirke på hans indgang til miljøet: "Måske lidt min opvækst [...] blandet med det miljø jeg var i, med de mennesker jeg havde omkring mig, da jeg i hvert fald begyndte på at tage stoffer [...] jeg havde det ikke så godt mentalt, og jeg gik og tænkte meget på alle mulige ting, som skete" (Bilag 8:19). Yderligere nævner interviewpersonen, hvordan miljøet - som han befandt sig i, da hans stofmisbrug startede - kunne have indvirkning på, hvordan den kriminelle livsførelse eskalerede for ham. Herom forklares det tilmed, hvordan introduktionen til narkotika forekom gennem observationen af nogle ældre elever på IP3s daværende skole. Observationen af de ældre elevers omgang med narkotika og en voksende nysgerrighed hertil bidrog til interviewpersonens endelige beslutning om at afprøve adskillige former for narkotika (Bilag 8:19-20). IP3s indgang til en afvigende karriere udsprang derfor af en voksende interesse for narkotika. Det er værd at bemærke, at IP3 i ovenstående beretter om, at han i denne periode havde det mentalt dårligt, hvorfor der kunne være tale om, at indgangen til den afvigende karriere ligeledes kunne være opstået grundet en forværret mentalt tilstand.

IP4 forklarer, at han ikke ser tilvalget af den afvigende karriere som værende forekommet grundet hans opdragelse, og at han var fuldt bevidst omkring, hvad der var rigtigt og forkert. Derimod beretter han, at oplevelsen af adrenalinkick - når han deltog i udførelsen af ulovlige handlinger - samt følelsen af at finde et fællesskab og en sekundær familie med sammenlignelige afvigende interesser, kunne ligge til grund for hans tilvalg: "[D]et var den anden familie [...] vi var alle sammen enige om én ting, og det var, at vi skulle have det lidt sjovt

lige der, og det skulle være lidt spændende. Og [...] suset man får, når man løber fra politiet [...] er bare en rar følelse" (Bilag 9:6). Foruden disse faktorer fortæller IP4 ligeledes om en følelse af gruppepres og deciderede trusler i fællesskaberne (Bilag 9:7).

5.1.2 De nære relationers betydning for de unges udfald

Udover de unge interviewpersoners egne refleksioner omkring deres indgang til afvigende fællesskaber, søger vi herfra at fremanalysere nogle faktorer, der kan have påvirket deres udfald. Vi udforskede, om der kunne anskues tegn på følelse af anerkendelse fra de nære relationer hos de unge individer, og hvorledes en mulig udeblivelse af basal anerkendelse herfra kan have haft indflydelse på interviewpersonernes indgang til de afvigende miljøer (Honneth 2006:130-131) . Vi besluttede at anvende ordet 'respekt' fremfor 'anerkendelse' i vores interviews med de unge individer, da vi oplevede, at det var udfordrende for dem at forstå begrebet 'anerkendelse', hvorimod begrebet 'respekt' er mere gængs i de unges fællesskaber.

Alle individerne udtrykker en vis ustabilitet i deres opvækst. En ustabil opvækst med manglende følelsesmæssig opmærksomhed kan ifølge Honneth gøre det udfordrende for den unge at opnå anerkendelse. Ydermere kan det sætte negativt præg på den unges selvtillid (Honneth 2006:130-146).

IP1 giver udtryk for en blandet følelse af respekt i sine nære relationer. Han føler, at han er elsket af moderen og lillesøsteren, men tilkendegiver ligeså en følelse af stempling fra andre familiære relationer; såsom hans andre søskende og faderen. Følelsen af stempling og manglende respekt kommer eksempelvis til udtryk ved IP1s oplevelse af at blive talt om fremfor med, af nogle af disse nære relationer. Dermed kan det til dels anskues som en følelse af krænkelser for IP1. I interviewpersonens vennekreds oplever han til gengæld respekt, og at blive anerkendt for den person han er (Bilag 6:23-24).

IP2 føler, at hans vennekreds kan opfattes som en sekundær familie, på trods af at han ikke oplever at have fuld tillid til denne: "Det er ligesom en anden familie [...] Men man kan heller ikke stole på alle sammen. Det er ikke fordi, jeg sidder og siger til min barndomsven *"jamen jeg stoler på dig hundrede procent"*. Det gør jeg ikke bare sådan." (Bilag 7:12). Igennem IP2s interview vises der tegn på, at forholdet til hans nærmeste biologiske familie ikke er karakteriseret af en følelsesmæssig nærhed, hvilket muligvis kan forklare hans behov for at have en sekundær familie i form af vennegruppen.

Gennem IP3s interview finder vi, at der gives udtryk for en god følelsesmæssig nærhed til moderen, og det nævnes derudover, at interviewpersonens nuværende vennegruppe giver følelsen af respekt og anerkendelse, hvorimod de tidligere venskaber ikke bidrog med dette, hvilket vi senere vil undersøge nærmere (Bilag 8:14). Følelsen af manglende respekt i tidligere vennegrupper omhandlede ofte situationer, hvorved IP3 var iført beklædning, som de andre umiddelbart ikke brød sig om. Herom fortæller interviewpersonen ligesom IP1, at det var oplevelsen af at blive talt om fremfor talt med, der bevirkede, at han ikke følte sig respekteret (Bilag 8:15). IP3s udtalelser kan give anledning til en forståelse af, hvorledes individet oplever mangel på anerkendelse fra disse fællesskaber, hvilket kan anskues som værende udfaldsgivende faktorer til hans følelse af lavt selvværd og selvtillid (Honneth 2006:146), hvilket vil blive yderligere analyseret i anden analysedel.

IP4 giver udtryk for, at følelsen af respekt ikke er en mangel for ham. Han nævner dog, at respekten fra de tætte relationer kommer i varierende grad, men at det imidlertid ikke er noget, han er synderligt påvirket af. Dog berettes det ligeså, at mindet om disrespekt fra nære relationer er 'smidt ud' (Bilag 9:8-9).

For at vi uddybende kunne erfare, hvorvidt de unge har modtaget anerkendelse fra deres nære relationer, vil vi yderligere analysere deres opvækst, samt hvorvidt denne kunne have indvirkning på indledningen af deres afvigende karrierer. IP1 gav tydeligt udtryk for en kaotisk opvækst, hvori faderens kriminelle tendenser samt gentagne frihedsberøvelser havde været en væsentlig faktor for oplevelsen af kaos. Tilmed nævnte interviewpersonen sin mentalitet, hvilken han selv opfatter som værende af udenlandsk karakter, hvorved det er hans opfattelse, at han er manden i huset, der skal bestemme over familien. Denne mentalitet bidrog ifølge IP1 til, at han ikke har haft en god kommunikation med hans søstre (Bilag 6:18-19). Ydermere har IP1 oplevelsen af at være det sorte får i familien, da hans tilvalg af de kriminelle fællesskaber stod i modsætning til den resterende families lovlydige livsførelse. Interviewpersonen oplevede endvidere følelsen af at have svigtet sin moder, da han ikke har lyttet til hende i hendes forsøg på at hjælpe ham på rette spor: "[M]in mor har prøvet alt, og jeg gik modsatte vej og svigtede hende. Jeg har fucket alt op. Jeg tror, at jeg skulle prøve at finde min egen identitet, men det gik galt" (Bilag 6:18-19). Faderens manglende tilstedeværelse har bidraget til interviewpersonens manglende tryghed fra en faderfigur, mens moderen ihærdigt har forsøgt at gøre opvæksten så tryk som muligt, trods IP1s modvilje (Bilag 6:19). Interviewpersonen

fortæller yderligere, at forældrene er skilt, og at han har fået en stedfar, der ifølge IP1 har overtaget faderrollen og udvist omsorg for ham (Bilag 6:20-21).

IP2 beretter om en følelse af tryghed i sin opvækst, og at hans forældre har vist kærlighed til ham (Bilag 7:9-10). Det skal dog tages i mente, at IP2 i interviewet også har givet udtryk for at have oplevet en voldelig opdragelsesform, til trods for at han både udtrykker aldrig at have været bange og yderligere forsøger at normalisere episoderne (Bilag 7:7). Den voldelige tendens i IP2s opvækst bliver i analysen anskuet som en ringeagtsform, der ligeledes kan have afgørende betydning for hans følelse af fysisk integritet (Honneth 2006:130-146; Andersen 2013:413).

IP3 giver ligeledes udtryk for en opvækst med modsatrettede tilknytningsmuligheder, eftersom forældrene blev skilt, da interviewpersonen var to år gammel (Bilag 8:12). Det er interviewpersonens oplevelse, at moderen gav ham en grundlæggende tryghed og kærlighed, mens faderen tværtimod frembragte utryghed:

Ikke fordi jeg har været utryg for, om han ville slå eller gøre et eller andet ved mig, men jeg har bare ikke været tryk ved at ligge i min seng [...] Men det var fordi, at jeg ikke havde et særligt godt forhold til min lillebror og lillesøster, eller min far eller hans kæreste [...] Jeg følte mig ikke særlig meget hjemme [...] Der var ikke så meget plads til mig, føler jeg. Jeg kunne godt være mig selv, men han havde ikke så meget tid til mig (Bilag 8:11).

IP3 havde svært ved at uddybe, hvad der frembragte denne utryghedsfølelse, men forsøger at forklare det med, at han ikke havde et nært forhold til faderen og faderens side af familien, hvorfor den manglende tilknytning dertil kan have bevirket utryghedsfølelsen. Ligeledes følte interviewpersonen ikke, at der var plads til, at han kunne få opmærksomhed i faderens hjem. Dog blev behovet for tryghed dækket i moderens nærvær. For yderligere at få forståelse for IP3s bevæggrund på den kriminelle løbebane spurgte vi, hvorledes hans opdragelse var formet.

[H]an har også opdraget mig godt. Han er meget firkantet i det, at man skal være ordentlig, man skal ikke lave kriminalitet. Og min mor har også været meget med, at man ikke skal gøre nogle andre folk ondt [...] Så der er jeg blevet opdraget godt på den måde, at jeg har været et godt menneske, vil jeg selv sige. Prøvet sådan at dæmpe problemerne i familien. Og så igen det med at slå hinanden, der er jeg blevet opdraget til, at sådan noget skal man bare ikke gøre (Bilag 8:12).

Der vises derfor tegn på en delvis normativ opdragelsesform i IP3s udtalelser, dog virker hans opvækst øjensynligt betyngt af det ambivalente forhold til tryghed, samt hans mangel på omsorg fra faderen.

IP4 giver udtryk for en følelse af, at hans opvækst og opdragelse har været god og tryk. Han beretter derudover, at hans forældre elsker ham, og at hans opdragelse var helt almindelig med normative pligter i hjemmet (Bilag 9:7). Dog fortæller interviewpersonen, hvordan han oplevede en far, der sjældent var hjemme: "Han arbejder rigtig meget. Han er dårligt nok hjemme på en uge [...] Så det var også mere min mor, der stod alene med tre børn, og så var det lidt svært. Og så var det jo sjovere at være ude på gader og stræder [...] hver gang han så var hjemme, så var vi jo til gokart" (Bilag 9:14-15). IP4 har været professionel gokartkører størstedelen af sin barn- og ungdom, og det var den fælles interesse herfor fra interviewpersonens og faderens side, samt båndet der blev skabt herigennem, der øgede interessen for at køre gokart. Da interviewpersonen blev ældre, samt da faderen fik nyt arbejde og en ny kone i udlandet, blev far-og-søn tiden - med gokart som midtpunkt - mindsket og forsvandt i sidste ende helt. Dette betød, at IP4s begyndende interesse for fester og piger tog over, hvorfor han i stedet brugte sin tid med venner, fester og piger. Det kunne derfor indikere, at faderens manglende tilstedeværelse og opmærksomhed til IP4 bevirkede et endeligt tilvalg af en afvigende karriere, hvorved det var muligt for interviewpersonen at tilgå den manglende opmærksomhed (Bilag 9:14-15).

Uddybende undersøgte vi individernes mulighed for at udvikle autonomi, for at skabe bedre forståelse for muligheden for udviklingen af en basal selvtillid, og ligeså for at kunne anskue, hvorvidt det kunne fremstå som en årsagsforklaring. Denne udvikling fremkommer ved et symbiotisk forhold, hvorfra der skabes mulighed for, at individet både kan opleve selvstændighed og afgrænsning i deres behov gennem opvæksten (Honneth 2006:146). IP1 tilkendegav en følelse af at have oplevet for mange regler i opvæksten, men ligeså en forståelse af at disse regler var almene for hans aldersgruppe. Han fortalte dog, at der var mulighed for at gøre nogle af de ting, han gerne ville (Bilag 6:20). På trods af at IP1 ikke har stået i problemfyldte situationer endnu - der ville kræve hjælp fra hans omsorgsgivere - har han en fornemmelse af, at hans moder og stedfar ville bringe ham tryghed og omsorg, såfremt behovet skulle opstå. Samtidig giver interviewpersonen udtryk for, at den biologiske fader havde efterladt ham med et tomrum samt manglende mulighed for eventuel hjælp (Bilag 6:21-22). Yderligere lagde IP1

betydelig vægt på, at han fra barnsben har haft et ønske om at være meget selvstændig. Derfor har han ikke haft en følelse af, at han behøvede at spørge om hjælp. Ønsket om selvstændighed har muligvis bidraget til, at IP1 foretrak at finde sin egen måde at opnå sine behov, end at spørge sine omsorgsgivere om hjælp. Da behovsdækkelsen udmøntede sig i kriminelle handlinger, lærte IP1 dog hurtigt, hvordan hans handlinger kunne have konsekvenser, og at han ikke skulle gå til moderen omkring disse, fordi han opfattede dem som hans eget problem (Bilag 6:22-23). Således kan det betragtes, at IP1 har tillært sig perspektiver om selvstændighed både fra hans opvækst og gennem sine afvigende handlinger.

IP2 udtrykte en stor begrænsning i hans mulighed for at agere efter egen fri vilje i opvæksten. Dette kommer til udtryk ved, at interviewpersonen som barn ikke altid fik tilladelse til at socialisere med andre børn i området, hvilket senere bevirkede en modvillighed overfor disse regler, og at han i stedet valgte at trodse moderens ord. Tilmed forklarede IP2, at faderen ikke er en del af hans liv, og der således ikke har været mulighed for at spørge om hjælp derfra (Bilag 7:10-11). Interviewpersonen har dermed haft en opvækst med strenge regler samt en minimeret følelse af frihed. Samtidig har IP2 ikke oplevet mulighed for en anden tilværelse, da opvæksten blot var baseret på én forælder.

IP3 oplevede derimod stor åbenhed omkring hans handlemuligheder. Således udtalte interviewpersonen, at han har oplevet frihed til at gøre mange af de ting, han gerne ville, men at der samtidig har været relevante grænser for ham, omhandlende hvornår han skulle være hjemme (Bilag 8:13). Der blev ligeledes givet udtryk for omsorg fra forældrenes side, blandt andet i forbindelse med relevant hjælp til personlige udfordringer: "Jeg har været virkelig meget afhængig af at få hjælp til at komme op om morgenen og til at lave mine skoleting [...] og en der lige kan sige til mig "nu skal du på rette spor" [...] Så jeg har været meget afhængig af i hvert fald min mor [...] Jeg kunne sagtens spørge om hjælp" (Bilag 8:13). Selvom IP3 har haft udfordringer i forhold til normative forpligtelser, har han oplevet en relevant støtte og opbakning til disse aspekter. Dette skal alligevel tages i betragtning af, at IP3 har oplevet utryghed fra hans faders side.

IP4 gav ligeledes udtryk for en god balance mellem frihed og afgrænsning. Han kunne både opleve at få lov til at gøre ting, der stemte overens med den normative facon i samfundet, og ligeledes få at vide at han ikke måtte gøre ting, der ikke stemte overens med denne (Bilag 9:7). Hertil fortalte IP4, at det var afgrænsningen, der sommetider kunne øge lysten til at udføre de afvigende handlinger: "[D]e forkerte ting måtte jeg ikke [...] Mine forældre har været meget

sådan "du må kun drikke, når du er femten, og du må ikke ryge, og du må ikke gøre det, og du må ikke gøre det". Men det er det der, at når man får nej'et, så får man lyst til at gøre det, ikke?" (Bilag 9:7). Det kan således betragtes, hvordan lysten til at begive sig ud i udførelsen af de afgrænsede handlinger skaber en boomerangeffekt. I forældrenes forsøg på at overtale IP4 til at handle eller tænke på en bestemt måde, fik de i stedet skabt grobund for det modsatte resultat, hvilket kan være udtryk for IP4s forsvar mod at lade sig kontrollere. Dette kan derfor være et udtryk for individets psykologiske modvillighed til at få begrænset sin frihed (Fisker 2020:144-145). IP4 har ligesom IP1 haft stor motivation til at kunne klare sig selv uden at spørge om hjælp hertil. Han fortalte dog, at der har været situationer, hvor han på samme måde som IP3 har været nødsaget til at søge hjælp ved sine omsorgsgivere: "Altså jeg er jo ordblind [...] Det er også derfor, jeg har haft det rigtig svært i skolen og ikke kunne lide skolen [...] Og så er det, at man begynder at lave ballade. Der har jeg skullet bruge meget af deres hjælp, og de har også brugt meget hjælp fra kommunen, som skulle ind over" (Bilag 9:8). I denne udtalelse bidrager IP4 ligeledes med en indsigt i, hvorfor han kan have været tilbøjelig til at søge andre fællesskaber og dermed indgå i en afvigende karriere. Dette skal forstås således, at IP4 - i situationer hvorved han har oplevet besvær med at klare sig tilstrækkeligt i skolen - har haft tendens til at finde et andet fællesskab, hvori han har følt, at han kunne opnå anerkendelse og klare sig bedre end i skoleregi. Således kunne det være et udtryk for, at IP4 - grundet den manglende følelse af værdi i klassefællesskabet - har søgt et fællesskab og forum, hvorved hans egenskaber har set sig relevante, hvilket bidrog til udviklingen af hans afvigende karriere. Vores eksterne ekspert påtaler på samme måde, hvorledes den manglende følelse af tilknytning til klassefællesskabet kan udmunde i søgen efter ligesindede andetsteds (Bilag 5:7). Forældrenes opbakning til IP4s udfordringer giver dog udtryk for oplevelse af anerkendelse hos interviewpersonen (Honneth 2006:132-146; Becker 2020:50-52).

Dermed anskuer vi i forhold til anerkendelse fra de nære relationer væsentlige tegn på en gennemgribende ustabilitet, med manglende følelsesmæssig opmærksomhed ved individernes opvækst, samt differentieret udviklingspotentiale hos interviewpersonerne i henhold til udvikling af deres basale selvtillid, hvilket ifølge Honneth er den grundlæggende byggesten for videre udvikling af anerkendelse (Andersen 2013:412). Ud fra IP1, IP3 og IP4s udtalelser ser vi, at der har været et relativt normativt forhold til udviklingen af autonomi. Ved IP2 kan det derimod betragtes, hvorledes der til dels har været udtryk for overdreven afgrænsning af individet. Dette kan have betydning for udviklingen af hans kognitive respekt, da isoleringen

fra konventionelle fællesskaber kan have givet en følelse af udelukkelse. Ligesom det er beskrevet ved IP4, kan den overdrevne afgrænsning for IP2 have bevirket en boomerangeffekt, hvilket kunne være en mulig forklaring på, hvorfor han endte i en afvigende karriere (Honneth 2006:145-146; Fisker 2020:144-145). Hermed anskuer vi relevante betragtninger om besværet med interviewpersonernes opnåelse af anerkendelse fra deres nære relationer.

5.1.3 Stempling som element i årsagskæden

I forlængelse af de unges følelse af anerkendelse og respekt fandt vi det ligeledes relevant at undersøge mere indgående, hvorvidt de unge havde oplevet stempling. IP1 gav tydeligt udtryk for kendskab til følelsen af stempling og forklarer begrebet med følelsen af at blive dømt af andre: "[J]eg er blevet dømt rigtig meget. Så er jeg plastikperkeren, så er jeg sigøjneren [...] Ellers er jeg blevet dømt på rockerens søn. Der har været mange ting" (Bilag 6:27-28). IP1 giver dog udtryk for, at han ikke længere bliver påvirket af udefrakommende stemplinger, men at det tværtimod påvirker ham i større grad, såfremt stemplingen kommer fra nære relationer:

Kommer jeg til fødselsdag, så bliver jeg dømt. Det har jeg altid gjort. Fordi så var jeg ligesom min far [...] Den ene er politimand, den anden er pensioneret politimand, min fars søster er panser. Og så kommer jeg der sammen med min far, og er bare gået hver sin vej [...] Men hvis jeg er ude, så ved jeg det ikke. Jeg lægger ikke mærke til det, fordi jeg er lidt ligeglad (Bilag 6:28-29).

IP1 uddyber oplevelsen af stempling og forklarer, at følelsen af stempling ligeså opstår, når han befinder sig i et nyt miljø; hvilket blev eksemplificeret i hans fortælling om starten på en ny skole:

[F]or mig er det normalt med en Nokia telefon, det er jo bare en telefon [...] men herude der er det åbenbart kun en pusher telefon [...] Og jeg starter på en skole, hvor der er 155 elever [...] Jeg kommer der og tænker "nå, så er jeg også ny her". Og så ringer telefonen, jeg snakker ikke med nogen i to-tre dage, og så bliver jeg smidt ud af skolen [...] Men jeg er vant til det. Min papfar er stor og tatoveret, og alle kigger også på ham. Så jeg har bare vendt den om: negativ opmærksomhed er bedre end ingen opmærksomhed. Den har jeg levet meget på, siden jeg var lille [...] Så jeg ved, at der er mange mennesker, der dømmes mig. Men det generer mig ikke, fordi jeg kan godt lide opmærksomheden (Bilag 6:29).

Han oplever dog en større ligegyldighedsfølelse ved disse stemplinger i dag. Som interviewpersonen beretter om i udtalelsen ovenfor, kunne en del af forklaringen på dette

være, at han har udviklet en større tolerance til at kunne ignorere, at folk betragter ham anderledes, da han har set det samme ske for hans papfar, og at papfaderen kan fremstå upåvirket. I denne situation kan der således være tale om, at IP1 har benyttet sin papfar til at agere som en rollemodel, for hvordan han selv kan håndtere stemplingen (Bandura 1977:197-199). Ligeegyldighedsfølelsen kan dog også have grobund i interviewpersonens gentagne oplevelser med stempling, hvorfor han blot har taget den afvigende rolle til sig, således at stemplingen ikke længere har indvirkning på ham (Becker 2020:50-52). IP2 giver ligeså udtryk for at have oplevet stempling og er endda af den opfattelse, at det er noget, alle oplever (Bilag 7:14-15). Dette giver ligeledes indblik i, hvordan stempling kan være en betydelig del af at være en afviger fra det normative samfund (Becker 2020:50-52). I IP3s udtalelser kan vi anskue, at det igen er udefrakommende stempling omhandlende interviewpersonens beklædning, som han har oplevet. Interviewpersonen har derudover en oplevelse af, at stemplingen oftest forekommer fra en specifik gruppe mennesker, som han ikke har en nær relation til. Han tilkendegiver ligeledes en følelse af være upåvirket, såfremt stemplingen kommer fra fremmede:

Det sker faktisk tit, når jeg går i sådan nogle her slaskede bukser, så kigger folk tit [...] Jeg er sådan lidt ligeglad med det [...] Men hvis det er nogle af mine venner, altså nogle af dem som jeg sådan snakker godt med, når jeg er alene, men når de så er sammen med nogle andre, så sidder de og snakker om mit tøj. Det, føler jeg, er meget ubehageligt (Bilag 8:16).

IP3 forklarer dermed, at stemplingen fylder mere følelsesmæssigt, når den kommer fra relationer, der står ham emotionelt nære. Her anskues yderligere tegn på, at gentagne stemplinger endegyldigt kan skabe en følelse af ligeegyldighed for interviewpersonen, hvorfor der hermed kan være tale om udviklingen af robusthed og påtagelse af den afvigende karakter (Becker 2020:49-52; Bandura 1977:195-196). På samme måde som IP2 er IP4 af den opfattelse, at stempling er noget, som alle mennesker oplever på et tidspunkt i livet. Han udtaler ligesom IP1 og IP3, at det har større indvirkning på ham, hvis det er nære relationer, der udviser stemplingen (Bilag 9:10).

Beretningerne om stempling har en afgørende betydning for vores undersøgelse af de unge individer, da stempling kan have alvorlige konsekvenser for et sårbart individ. Stempling har

både indvirke på et individs selvbillede, og påvirker hvorledes individet kan deltage og handle i sociale sammenhænge. Ifølge Becker har stemplingen dermed stor betydning for den offentlige identitet, som et individ skaber, når det indgår i sociale praksisser (Becker 2020:47-50). Dette anskuer vi således som en overensstemmelse med Honneths perspektiver på social værdsættelse (Honneth 2006:163). Mange af stemplerne, der berettes om i interviewpersonernes udtalelser, sker indenfor de afvigende fællesskaber; i de unges nære relationer og i individernes deltagelse i offentlige praksisser. Der kan således være tale om, at vores undersøgte individer faktisk oplever stempling i næsten alle sammenhænge af deres hverdag. Derfor kan det antages, at informanterne oplever et større socialt pres, end andre individer muligvis ville opleve, og at deres selvbillede kan blive væsentligt påvirket heraf. Dog gives der i alle interviewpersonernes udtalelser udtryk for, at der bliver opbygget en robusthed for denne stempling. Robustheden kunne afstedkomme af de gentagne erfaringer med stemplingen, hvilket ifølge Bandura vil opbygge en tolerance for at overkomme sådanne oplevelser (Bandura 1977:195-196). Dette må opfattes som et lidt anderledes perspektiv på Banduras forståelse, af hvorledes tidligere erfaringer kan udvikle et individs self-efficacy, da dette perspektiv kan betragtes som en uhensigtsmæssig robusthed, hvorved individernes følelser i nogen grad bliver tilbageholdt, frem for at blive udtrykt ved eksempelvis frustration. Interviewpersonerne tilkendegiver en følelse af frustration over stemplingen, men de viser ligeledes en tendens til at undertrykke følelsen for eventuelt at undgå at blive overvældet af denne. Det kan være relevant at tage til overvejelse, hvorvidt informanternes gentagne oplevelser med stempling i sociale sammenhænge er en del af årsagskæden for deres søgen mod en afvigende karriere, og dermed hvorvidt det kan anskues som et oprør mod følelsen af ikke at kunne tilpasse sig de konventionelle fællesskaber (Becker 2020:27-28, 47-52).

5.1.4 Undgåelse af afvigende karrierer

Afrundende i de unges interviews valgte vi at undersøge, hvorvidt de selv havde nogle refleksioner om, hvad der kunne have været gjort, for at de ikke var endt i en afvigende karriere; dermed om der var nogen, der kunne have kompenseret for deres behov, således at den afvigende karriere ikke var påbegyndt.

IP1 ytrer i forbindelse med spørgsmålet, en accepterende forståelse af hvorfor han endte i den afvigende løbebane. Herom forklares det, at han ligeledes opfatter hans tidligere

erfaringer som et positivt element for hans nuværende tilværelse, da han således har fået indblik i bagsiden af den kriminelle livsførelse:

Hvis jeg havde haft en far og en mor, der var der mere for mig, og jeg fik lov til lidt flere ting. Og jeg ikke havde vokset op med en far, hvor der kom en, hvor der står det ene og det andet op ad armene, og kommer med kæmpe motorcykler. Hvis jeg ikke var født halvt ind i et miljø [...] Var jeg opvokset i Hellerup, så havde jeg nok haft en anden en (red. opvækst og endt i andet miljø). Jeg tror, at det har været meget mit eget valg [...] Jeg tror meget, at det har været pengene, der har gjort det [...] jeg er rigtig glad for penge [...] Altså vi har haft penge, og vi har klaret os [...] Men jeg har bare haft nogle lidt dyrere hobbyer, end hvad min familie mente, jeg skulle have [...] Så jeg tror, at det har været meget pengene, der har gjort det. Pengene og sammenholdet (Bilag 6:33-34).

Interviewpersonen uddyber reflekterende, at der ligger flere elementer bag hans indgang til en afvigende karriere. Alligevel føler IP1, at det var hans eget valg at indgå i denne. Ligeledes kan det anskues, at interviewpersonens personlige interesser ikke kunne opfyldes tilstrækkeligt ved en normativ livsførelse, hvorfor han selv mener, at dette også var grunden til, at han i stedet har søgt et miljø, hvorved det var muligt at tilgå bedre muligheder i overensstemmelse med hans interesser.

IP2 har lignede betragtninger og forklarer, at det primært har været opvækstens betingelser, der har været grundlaget for hans afvigende karriere: "Hvis jeg var opvokset i Hellerup [...] Hvis jeg gik rundt med de rigtige venner, så havde jeg sgu ikke endt her, hvor jeg er nu" (Bilag 7:16). Alligevel mener interviewpersonen også, at det var hans eget valg at ende i denne tilværelse. Således giver IP2 ikke uddybende indblik i, hvorvidt udefrakommende kunne have påvirket hans indgang til den afvigende karriere. Spørgsmålet til IP3 blev i denne forbindelse mistolket, hvorfor det ikke har været muligt at udtrække relevant analysedata fra empirien. IP4 giver udtryk for, at forældrene har forsøgt at hjælpe ham væk fra den kriminelle tilværelse, men at han selv var ansvarlig for tilvalget og derfor udelukkende selv kunne have ændret på dette (Bilag 9:12). Derfor menes det ikke, at andet udefrakommende hjælp kunne have undgået IP4s udfald med en afvigende karriere.

Vi kan dermed anskue en gennemgående tendens hos interviewpersonerne, hvorved de er af den antagelse, at de selv er ansvarlige for at ende med en afvigende karriere, hvorfor det ligeledes kun er dem selv, som har haft mulighed for at ændre på dette. Dog ser vi også en refleksion fra interviewpersonerne om, hvorledes deres opvækstbetingelser kunne have haft betydning for udfaldet til den afvigende karriere.

5.1.5 Perspektiver på indgangen til afvigende miljøer og undgåelse heraf

For at inddrage nogle udenforstående perspektiver på sårbare unges tilknytning til afvigende fællesskaber, samt hvorledes sådanne udfald kan undgås, valgte vi at supplere undersøgelsen med udtalelser fra både de unge interviewpersoners mentor, Ali Najei, og den eksterne ekspert.

Herom tilkendegiver Najei, at det især omhandler opsynet med den unge, samt fastlæggelsen og vedligeholdelsen af nogle konkrete rammer, som den unge kan leve ud fra. Ydermere nævnes den unges miljø som en essentiel faktor for, hvorfor en afvigende karriere påbegyndes (Bilag 10:2-3). For at imødekomme den unges behov påtaler Najei væsentligheden i at få ændret miljøet omkring den unge, således at normativ beskæftigelse bliver muliggjort – eksempelvis uddannelse, studiejob og praktikplads – samt sådan at den unge ikke blot vender tilbage til de afvigende fællesskaber, når samværet med mentoren er afsluttet. Muliggørelsen af normativ beskæftigelse vil ifølge Najei ligeledes bidrage til et legitimt økonomisk udgangspunkt og læring herom, hvilket tillige giver den unge fremtidige karrieremuligheder og succesoplevelser. For specifikt at imødekomme de unge interviewpersoners behov udtaler Najei, at han gør brug af individuel mentaltræning, til at få de unge til at dyrke deres tankegang og skabe forståelse for egne handlinger. Han uddyber derom, at mentaltræningen ofte indebærer visualisering af den unges udfordringer, således at der opnås lettere forståelse herfor (Bilag 10:3). Dertil spurgte vi Najei uddybende, hvorvidt det er muligt at imødekomme de unges behov som samfund. Ifølge Najei er det fundamentalt, at vi møder den enkeltes behov i situationen, samt at vi anskuer den enkelte unge i stedet for statistikker. Han beretter ligeledes om vigtigheden i at investere i forebyggelse og konkret hjælp til de unge i en tidligere fase, fremfor at fokusere på resocialiseringen når det er endt galt for den unge. Tilmed forklarer Najei, at det er væsentligt, at den unge kan spejle sig i vedkommendes mentor, og at mentoren kan udvise forståelse for og sætte sig ind i, hvor den unge kommer fra, for at imødekommelsen af den unges behov kan give det tilsigtede resultat. Han lægger yderligere vægt på, at mentorfunktionen ikke blot skal fremstå som et arbejde, men at det i højere grad bør være en konkret følelsesmæssig entusiasme for at hjælpe de unge til en mere hensigtsmæssig tilværelse. Det påtales endvidere, hvordan en bedre sammensætning mellem den unge og mentoren har markant betydning for, at det er muligt at tilgå udviklingsarbejdet med den unge (Bilag 10:4-7).

Ligeså udtaler eksperten, at Socialstyrelsens risikofaktorer (Socialstyrelsen 2017b) eventuelt kan danne forståelse for nogle af de behov, som unge mennesker søger at kompensere for gennem deltagelse i de afvigende fællesskaber, hvorfor det er muligt som fagperson - med udgangspunkt i disse risikofaktorer - at arbejde med at kompensere behovene på en mere hensigtsmæssig facon, eller at afdække de kriminogene faktorer, der er fremtrædende hos den enkelte unge. Samtidig gives der udtryk for væsentligheden i at undersøge 'årsagen til årsagen', da der ifølge eksperten oftest ligger flere elementer bag et individs afvigende handlinger. Der menes hermed, at en anskuelse af årsagssammenhænge kan benyttes til at forstå behovene, som et ungt individ søger at kompensere for. Dog lægger eksperten mærkbar vægt på, at det ikke er muligt at fremskrive endegyldige svar på, hvem der kan ende i afvigende miljøer, hvorfor det blot er muligt at forsøge at imødekomme unge individers behov ved førnævnte elementer (Bilag 5:10-12).

5.1.6 Delkonklusion

På baggrund af ovenstående analysedel kan vi hermed konkludere, at de unge interviewpersoners indgang til en afvigende karriere bunder i mangesidige årsager. Vi har overordnet bemærket et gennemgående mønster i, at en væsentlig udefrakommende påvirkning ligger ved miljøet samt eksponeringen af det afvigende fællesskab. I overensstemmelse med litteraturstudiet (Scanlon et.al. 2019; Det Kriminalpræventive Råd u.å.a), kan vi ud fra interviewpersonernes fortællinger konkludere, at ustabilitet og manglende omsorg fra en forælder; oplevelser med voldelige tendenser i opdragelsen; samt manglende mulighed for udvikling af autonomi kan være en del af årsagsforklaringerne. Herved har vi særligt bemærket, at boomerangeffekten kan anskues hos nogle af interviewpersonerne, hvorved afgrænsningerne i opvæksten har dannet grobund for en lyst til at agere modsat. Ved de unge informanter var der væsentlige betragtninger om stempling og mistillid, hvilket antages at have markant betydning for deres søgen mod samt fastholdelse af en afvigende karriere. De gentagne oplevelser med stempling og andres forudindtagede forestillinger om de unge informanter har ydermere udmundet i en selvopfyldende profeti, hvor de unge fastholdes i den afvigende rolle. Der fremanalyseres derudover væsentlige aspekter af informanternes opvækst, som kan have indvirket på, hvorledes deres behov for anerkendelse er blevet opfyldt. Heriblandt anskues øjensynlige tegn på mistrivsel i de nære relationer, hvilket yderligere har påvirket informanternes mulighed for anerkendelse. Derfor påtænker vi, hvorledes mistrivlsen

fra individernes opvækst har været et essentielt grundlag for deres udfald som afvigere. På trods af at de unge informanter til tider er selvbebrejdende i deres udtalelser, om hvorfor de er endt med den afvigende karriere, er det essentielt at tage deres opvækstvilkår i betragtning, da en uformående opfyldelse af anerkendelse kan have haft en væsentlig og til dels ubevidst indflydelse på indgangen til denne karriere.

Da vi sammenholdte udtalelserne fra de unges mentor, Ali Najei, og vores eksterne ekspert med de unges perspektiver kunne vi tilmed udlede, at årsagsforklaringerne især menes at have grobund i de unges manglende behovsopfyldelse, samt manglende spejlings- og deltagelsesmuligheder i normativt hensigtsmæssige sociale sammenhænge. Herudover kan vi konkludere, at imødekommelsen af de unges behov kan afstedkomme ved at skabe forståelse for, hvad de unge kompenserer for, og hvad det er for anerkendelse, de mangler, for at kunne kompensere herfor på hensigtsmæssig facon. Det er ydermere af essentiel betydning at afhjælpe de unges oplevelser med stempeling, da dette er en gennemgribende faktor for de unges deltagelse i afvigende fællesskaber.

5.2 “... Selvom man er sammen med nogen, der ikke laver ballade, så bliver man stadig set ned på”

Til besvarelse af vores andet arbejdsspørgsmål: *”Hvilke faktorer har indvirke på de unge individers mulighed for opnåelse af anerkendelse, og hvorledes kan der anskues en tendens ved de unges søgen efter anerkendelse i ukonventionelle relationer?”* har vi undersøgt, hvorledes vores unge informanter oplever muligheden for at deltage i det normative samfund på lige fod med de resterende samfundsborgere. Indledende vil vi derfor undersøge, hvorledes de unge interviewpersoner oplever retfærdighedsfølelse i henhold til deres mulighed for at opnå anerkendelse.

5.2.1 De unges retfærdighedsfølelse ved deltagelse i det normative samfund

For at forstå hvordan de unge opnår en følelse af retfærdighed, undersøgte vi, hvorledes de unge interviewpersoner føler, at andre mennesker respekterer dem. Igen har vi valgt at benytte ordet ‘respekt’ fremfor ‘anerkendelse’ i henvendelsen til de unge individer.

En relevant anskuelse i interviewpersonernes udtalelser er, at alle vores unge informanter tilkendegiver en følelse af, at deres nære relationer respekterer dem, men de

bemærker samtidig, at respekten og anerkendelsen ikke slår igennem i alle sociale sammenhænge. Blandt nogle af vores interviewpersoner opleves der sågar en følelse af stempning fra folk, der ikke har personligt kendskab til dem. For at de unge kan opnå en selvrespekt, er det ifølge Honneth vigtigt, at de pågældende individer erfarer, at andre personer respekterer dem selv og deres rettigheder i forlængelse af, at de ligeledes respekterer andres rettigheder (Honneth 2006: 146-147). Beckers perspektiv om stempning omfatter, at stemplingen sker, når andre individer ser på den pågældende person, som værende en regelbrydende afviger, også selvom vedkommende ikke ser sig selv således. Ifølge Becker kan denne stempning medføre konsekvensen af udelukkelse fra konventionelle fællesskaber, og dermed fastholde den unge i den afvigende rolle og skabe en udvikling af illegitime vaner (Becker 2020:27-28, 50-52). Således kan der være tale om, at stemplingen fra andre mennesker, som de unge ikke har relation til, besværliggør de unges mulighed for anerkendelse. Til dels kan det ligeledes være en årsagsforklaring på, hvorfor de unge har søgt disse fællesskaber til en start, da det var her, de kunne modtage den anerkendelse, som muligvis var udfordrende for dem at modtage andre steder.

Det fremstod tydeligt, at vores unge interviewpersoner havde delte meninger om følelsen af retfærdighed. Eksempelvis forklarede IP1:

[H]vis jeg går ude, og jeg har maskering på, så er der altid én, der vil kigge på mig og tænke "*han ruller mig om lidt*" eller "*han stjæler, han laver noget, han ikke burde*", hvor hvis jeg kom i jakkesæt, så ville folk tænke "*nå, han kommer lige fra kontoret, han er på vej hjem*" eller et eller andet [...] Jeg tror, at det er måden, man klæder sig på. At der altid vil være fordomme om en, og der er altid et eller andet, der gør, at der er nogen, der kigger på én og mener, at man ikke hører til der (Bilag 6:8).

Det udtrykkes således, hvordan andre mennesker opfatter IP1 anderledes grundet hans beklædning, og han lægger mærke til, at mennesker iklædt jakkesæt modtager en anden form for stempning, end han selv gør, når han eksempelvis er iklædt maskering. Yderligere forklarer IP1, at han oplever, at der kan forekomme stempning i forbindelse med det konkrete sted, personen befinder sig (Bilag 6:8-10). På baggrund af Beckers antagelse om, at afvigelsen pålægges af andre individer og deres reaktioner, grundet de opstillede regler internt i et fællesskab eller gruppe, vil stemplingen, som IP1 oplever, kunne ansues som en risiko for yderligere afvigelse fra det omgivende samfund (Becker 2020:27-28). I forlængelse heraf bør det derfor tages i betragtning, at den unges mulighed for at kunne forholde sig positivt til sine

egenskaber og dermed sit selvbillede kan blive forringet af denne stemping. Dette vil i vores optik kunne betragtes som en forringelse af muligheden for at opnå anerkendelse og vil udgøre sig som et besvær ved at opnå en selvværdsættelse (Honneth 2006:172). Da vi spørger IP1, om han føler respekt for hans handlinger, forklarer han, at det igen er betinget af, hvor han befinder sig henne. Som eksempel herpå mener IP1 ikke, at hans handlinger vil blive respekteret i samme grad i hjemmet, som de ville blive på gadeplan (Bilag 6:9). IP1 lægger vægt på, at det er af stor betydning, at hans fællesskaber uden for hjemmet har respekt for ham og hans handlinger. Ligeledes er IP1 af den holdning, at respekt er en nødvendighed, og at han i tilfælde af udeblivelse af respekten er tilbøjelig til at afskære relationen til de specifikke personer (Bilag 6:10). Vi kan dermed overordnet anskue, at IP1 oplever nogle udfordringer ved at opnå anerkendelse fra personer, han ikke har en direkte relation til. Interviewpersonens udtalelser giver samlet anledning til at påstå, at hans individuelle erfaring med anerkendelse fra andre til dels forekommer negativt grundet hans beklædning.

I vores interview med IP2 forklarede han, i forbindelse med respekt og hans fællesskaber på 'gadeplan', at: "[H]vis man ikke bliver respekteret, så skal man ikke være en del af nogen af dem. Så ser de kun ned på én" (Bilag 7:5). For IP2 er det essentielt at opnå en respekt i fællesskaberne, som han har tilknytning til 'på gaden', da han uden respekten kan opleve, at disse fællesskaber vil opfatte ham som værende af mindre værdi. Interviewpersonen fortæller yderligere, at han ikke kan erindre at have erfaringer med, hvordan andre mennesker opfatter ham, da han ikke interagerer særlig meget med andre fællesskaber, end dem han selv er tilknyttet (Bilag 7:5). Interviewpersonen oplever, at det primært er måden, han opfører sig på, som han modtager respekt for i sine vennegrupper fremfor hans konkrete handlinger. Således er det altså IP2's person, der er afgørende, for hvorvidt han opnår respekt (Bilag 7:5). Dog oplever IP2, at det er nødvendigt at opføre sig anderledes i nogle tilfælde, førend hans person vil blive respekteret og anerkendt af andre. For at eksemplificere sådanne tilfælde nævner IP2 mødet med andre elever i en klasse, hvorved han føler sig nødsaget til at agere på en anderledes facon, såfremt han skal blive accepteret i klassen, og således at de andre elever ikke skal tænke negativt om ham: "[V]i er fireogtyve mennesker i en klasse, og man kan ikke bare gå ind, sådan der med gadesprog og så tro at man ejer hele klassen. Der er altid nogen, der vil tænke 'hvem fanden er du, hvad laver du her?'" (Bilag 7:6). Udtalelsen kan dermed indikere, at det kan være sværere for IP2 at interagere med fællesskaber, som han normalt ikke deltager i. Fra IP2's interview kan det dermed udledes, at der er en oplevelse af respekt fra andre mennesker, samt

at han anser det som et vigtigt element i relationer. Dog oplever IP2 i højere grad, at det er ham som person og hans adfærd, der bliver respekteret, frem for hans handlinger. Det er derfor også essentielt for IP2, at han ikke skal opføre sig anderledes, end han er, for at opnå respekt fra andre individer.

Da vi interviewer IP3 omkring hans følelse af respekt, og hvorvidt han modtager denne, tilkendegiver han en overordnet oplevelse af respekt blandt andre mennesker:

Jo altså for det meste [...] føler jeg mig respekteret [...] Men der er nogle gange, hvor jeg også ikke føler mig respekteret [...] det kan for eksempel være sådan noget med, hvis jeg har min egen holdning, eller hvis jeg for eksempel siger nej til noget og så bliver lidt presset. Så bliver jeg ikke respekteret for det valg, jeg har truffet (Bilag 8:5-6).

IP3 kan dog få en følelse af ikke at blive respekteret, når han pålægges et pres fra andre individer. I sådanne sammenhænge kan han opleve, at hans egen holdning bliver negligeret, og således føler han sig presset til at skulle tilpasse sig de andres væremåde. Til gengæld føler IP3, at både hans tætte venner og familie kan respektere ham for både hans person og handlinger. Den manglende respekt kommer derfor primært til udtryk ved de fællesskaber, han indgår i, hvor relationen ikke forekommer lige så tæt (Bilag 8:7). Ved IP3s udtalelser har vi bemærket, at de tilfælde, hvor han ikke føler anerkendelse, oftest drejer sig om situationer, hvor han har modstridende holdninger end de andre individer samt ved knapt så nære relationer.

I vores fjerde interview med IP4 fremkommer der igen udtalelser om en oplevelse af at blive set skævt og anderledes på af andre, som vedkommende ikke har direkte relation til. Oplevelsen kommer især hos IP4, når han får en følelse af at skille sig ud fra mængden. IP4 relaterer indledningsvist disse oplevelser til tilfælde, hvorved han ikke bærer mundbind. Senere i interviewet uddyber han dog, at det ligeledes er i situationer, hvor han har opholdt sig med nogle - ifølge ham selv - "forkerte drenge": "Så kan de godt rimelig meget kigge skævt på én. Men ellers så ikke. Jo, så når man har været lidt sammen med de forkerte drenge [...] så ser de på mig, og så tænker de også bare "*ham der han skal også bare ud*" (Bilag 9:4). IP4 nævner ligeledes, at han kan opleve følelsen af stemping, når han befinder sig i det område, han er opvokset. Her oplever interviewpersonen, at der opstår en tendens til, at han bliver stemplet for sin tidligere væremåde og handlinger, fra hans forhenværende folkeskole:

Der hvor jeg bor, der er der mange, der kender mit navn og ser ned på mig. Så når de går forbi, så kigger de ned i jorden [...] Og gamle skolelærere[...] – fordi jeg har mange venner, der går på den gamle skole – så når de spørger til mig, så siger de (red. gamle skolelærere) ikke noget eller “*ham gider vi ikke snakke om*”. Så der bliver man set lidt ned på [...] men det er også, hvem man er sammen med. Selvom man er sammen med nogen, der ikke laver ballade, så bliver man stadig set ned på (Bilag 9:4).

Det kan dermed anskues, at der er tydelige følelser af uretfærdig behandling hos vores fire interviewpersoner, hvoraf disse oplevelser oftest omhandler stempeling for deres forhenværende livsførelse og dertilhørende handlinger. Vi ønsker derfor nu at undersøge individernes oplevelser med ringeagtsformer og krænkelse, for at kunne identificere hvorvidt der opstår et reelt brud af deres mulighed for at opnå deres praktiske selvforhold, hvilket ville kunne føre til eventuelle patologier (Andersen 2013:413).

Herom tilkendegiver vores informanter en genkendende følelse af at have oplevet uretfærdig behandling. IP1 refererede hurtigt hans oplevelser af uretfærdig behandling til at være blevet beskyldt for at udføre handlinger, som han ikke havde foretaget: “Da jeg var lille, fik jeg altid skylden. Jeg har seks søstre, og jeg er den eneste dreng. Så jeg har altid fået skylden. Når vi var ude, så var jeg den, der ikke var god nok. Det har altid været sådan noget, men til sidst bliver man ligeglad” (Bilag 6:11-12). Ligeledes påpeger interviewpersonen, at den uretfærdige behandling er noget, som han gentagne gange har oplevet:

Det er mest i skolen og sådan noget, hvor den altid røg tilbage på mig. Jo selvfølgelig jeg kunne godt lide at lave lidt ballade. Men lige pludselig var det altid mig, der havde lavet ballade [...] jeg er en meget ærlig person. Hvis jeg gør noget, så står jeg også ved det [...] Men hvis det ikke er mig, og jeg så får skylden for det, så bliver jeg også sur [...] jeg har prøvet det mange gange, og så bliver man lidt sådan okay, bare smut. Jeg gider det ikke mere (Bilag 6:12).

I forbindelse med IP1s erfaringer med udførelse af decideret ulovlige handlinger mod ham, forklarer han yderligere, hvorledes han betragter det som en konsekvens af hans egne ulovlige handlinger: “[J]eg har det også sådan, at jeg ved, at den kommer tilbage på et tidspunkt. Fordi jeg ved, at okay jeg har stjålet en bil før, så jeg kan heller ikke tillade mig at blive sur, hvis min egen bil bliver stjålet en dag [...] Men jeg håber ikke på, at det sker [...] Så man har fået, og man har givet” (Bilag 6:13). IP1 oplyser ikke at have oplevet, at personer i hans familie har begået ulovlige handlinger mod ham (Bilag 6:13). Således kan vi ikke identificere nogle ringeagtsformer i form af den private sfære ved IP1.

IP2 beretter i interviewet om sine oplevelser med uretfærdig behandling i relation til nogle ulovlige handlinger, der ligeledes er begået imod ham. Dog opfatter IP2 ikke disse handlinger som decideret ulovlige, idet han er af den opfattelse, at det blot er normal adfærd og opførsel i disse fællesskaber. Samtidig føler IP2, at handlingerne alligevel er uberettigede og dermed uretfærdige: "Jeg tror, jeg var fjorten år gammel eller sådan noget, så fik vi slag, eller vi fik tæsk af dem, der var ældre end os. Det var uretfærdigt behandlet, synes jeg [...] De slår én, og så vil de have én til at holde en telefon og så lige sælge for dem" (Bilag 7:7). Det er yderligere bemærkelsesværdigt, at IP2 forsøger at normalisere sine oplevelser med voldelige tendenser i opdragelsen: "Nå i min familie, det tror jeg alle har, tror i ikke? Det tror jeg. Altså en flad, to flade, tre flade, ja." (Bilag 7:7). Selvom IP2 ikke oplever disse handlinger som noget decideret ulovligt eller krænkende, kan det alligevel have haft indflydelse på, hvordan hans fysiske integritet har haft mulighed for at udvikle sig, samt have påvirket hans selvtillid, da det ifølge Honneth er en krænkelse, der kan have konsekvens for interviewpersonens praktiske selvforhold (Honneth 2006:130-131).

På samme måde som IP2, fortæller IP3 om oplevelser med uretfærdig behandling: "[D]et er for eksempel, hvis der er nogen, der skal spille op, og de så skal gøre det på én, der er lidt svagere. Så kan det for eksempel gå ud over mig. Der føler jeg, at jeg er blevet uretfærdigt behandlet" (Bilag 8:7). IP3 forklarer tilmed, at han har oplevet decideret ulovlige hændelser gennem hans fællesskaber, hvorved han rationaliserer det med, at de ulovlige handlinger begyndelsesvist ikke var møntet direkte på ham:

Det er mange år siden [...] hvor han (red. hans ven) skulle spille smart, med at han havde en kniv [...] Og så blev han slået og sådan noget, og så gik jeg hen for at hive ham ud, og så slog de mig et par gange. Altså det har ikke været noget helt voldsomt. Det har bare været et spark og nogle slag (Bilag 8:7-8).

IP3 beskriver, at han blot har oplevet ulovlige hændelser i familien som - hvad han forklarer - værende 'uheld'. Han mener ikke, at sådanne hændelser er et eksempel på noget decideret ulovligt, da han skelner mellem, hvorvidt ulovlige hændelser udføres intentionelt eller ved uheld.

Ikke i min familie. Med mindre det har været et uheld selvfølgelig. Sådan noget med at min mor er blevet lidt tosset, og så er hun kommet til at skubbe mig, så jeg er snublet og

har slået mig [...] Men det var en fejl, og det vidste jeg også godt. Det er ikke sådan, at de slår mig bevidst, hvor de vil ramme mig i hovedet (Bilag 8:8).

Ved IP3 kan der derfor ligeledes anskues krænkende forhold, der kan have haft indvirke på hans mulighed for at opnå en følelse af anerkendelse.

Da IP4 skal forklare os om hans oplevelser med uretfærdig behandling, relaterer han igen til sit valg om ikke at gå med mundbind i offentligheden, og forklarer at han har følt sig krænket over, hvordan andre mennesker har fået ham til at føle sig nedgjort, ved blandt andet at tage billeder af ham og udstille ham på sociale medier (Bilag 9:4-5). Som tidligere påpeget i analysen genkender IP4 følelsen af, at andre henholder ham til hans tidligere opførsel i hans forhenværende bopælsområde, hvilket han også finder uretfærdigt (Bilag 9:5).

Overordnet handler interviewpersonernes beretninger om deres oplevelser med uretfærdig behandling i skoleregi samt i relation til andre individer. I skoleregi har både IP1 og IP4 oplevet forudantagelser om, at de skulle have udført nogle handlinger, på baggrund af at de tidligere har været involveret i lignende hændelser. Derfor kan det i denne sammenhæng være relevant at inddrage Beckers perspektiv om, hvorledes en forudindtaget holdning om et individs person og ageren kan give grundlag for en selvopfyldende profeti, hvorom Becker påpeger, at det kan igangsætte processer i individet, der kan være med til at forme dets selv billede ud fra andres forudindtagede billeder af individet (Becker 2020:50-52). Denne uretfærdighedsfølelse bidrager ligeledes til, at individerne kan opleve besvær ved at opnå anerkendelse. Når vores interviewpersoner i øvrigt har oplevet vold, som en ulovlig udført handling mod dem, kan det muligvis være grundlag for ringeagtsformer, der kan have en direkte konsekvens for individernes praktiske selvforhold. Dette kan dermed give anledning til, at de unge ikke har mulighed for at opnå en god selvtillid, selvrespekt eller selv værdsættelse, hvilket truer deres fysiske og sociale integritet samt deres værdighed (Honneth 2006:174).

Det anskues yderligere, at alle interviewpersonerne har en bevidsthed om, at føle sig nødsaget til at tilpasse sig i sociale sammenhænge for at opnå anerkendelse som værdi i deres fællesskaber. Vi ser altså, at individerne ikke opnår en anerkendelse af social værdsættelse, men at de derimod oplever nedværdigelser i form af stempling og forudantagelse af deres person (Andersen 2013:413; Honneth 2006:164). Dette vil eventuelt kunne medvirke, at individernes tro på dem selv bliver skrøbelig og vil derfor kunne påvirke til en følsomhed

overfor yderligere nederlag, da stemplingen vil give individet en følelse af at være uformående (Bandura 1977:195-196). Yderligere bør det igen medtænkes, hvordan en forudindtaget holdning om et individs person og ageren kan bidrage til den selvopfyldende profeti, som Becker beskriver. Det skal derfor forstås således, at disse beretninger om individerne er medvirkende til at skabe dem som afvigere, hvilket dermed medfører udelukkelsen fra konventionelle fællesskaber, og danner grobund for fikseringen af individerne i den afvigende rolle, hvilket endeligt besværliggør muligheden for en mere normativ tilværelse (Becker 2020:50-52).

5.2.2 De unges refleksioner om deres egenskaber og mål i livet

For at få en dybere forståelse for vores informanternes bevidsthed om egne egenskaber og mål i livet, spurgte vi desuden de unge interviewpersoner, om de havde en opfattelse af, hvad de er gode til, og hvad deres mål i livet er. Undersøgelsen heraf skulle bidrage til et indblik i de unges mulighed for at opnå anerkendelse, gennem deres bevidsthed om egne og andres egenskaber i samfundet.

Interviewpersonerne udtaler generelt, at deres følelse af at kunne blive værdsat i samfundet af andre mennesker, som ikke har en direkte relation til dem, i høj grad er påvirket af deres oplevelser med at blive stemplet. Vi observerer i udtalelserne, at der sker en oplevelse af reducering af stemplingen, når individerne udfører normativt positive handlinger, som kan være behjælpelige for samfundet, og at dette kan være en grund til, at individerne derfor har en tendens til at prioritere disse handlinger, over handlinger der kan give dem anerkendelse i deres afvigende fællesskaber (Honneth 2006:172; Becker 2020:43-50).

IP1 var umiddelbart ikke bevidst om hans normativt positive egenskaber. Dog udtrykte han bevidsthed om hans egenskaber indenfor den afvigende karriere. I forbindelse med interviewpersonens mål i livet, udtrykkes der en bevidsthed herom: "Jeg ved ikke lige på stående fod, hvad jeg er god til [...] Jeg er god til at stjæle. Men det er jo ikke fordi, at det er noget at være stolt af vel [...] jeg ved hvad, mine mål er i livet [...] man får en glæde af at hjælpe andre mennesker. Det gør jeg i hvert fald" (Bilag 6:32-33). IP2 fortæller i interviewet, at han er god til at spille fodbold, men han føler umiddelbart ikke, at han skulle være god til andet. I forhold til IP2s mål i livet, har han tidligere i interviewet udtalt, at han gerne vil rejse til Dubai. Han forklarer ved dette spørgsmål, at han egentligt blot ønsker at få et godt liv og et arbejde, for at føle sig tilfreds (Bilag 7:15-16). IP3 forklarer, at hans lave grad af selvtillid påvirker hans

dømmekraft af egne egenskaber, og at han derfor har svært ved at udtale sig om, hvad han er god til. Interviewpersonen relaterer sin fornemmelse af egenskaber til, at hans bekendtskaber har fortalt ham, at han er god til at male graffiti. Han oplever derfor et behov for udefrakommende bekræftelse af hans egenskaber, for at føle en indre tillid til egne evner. IP3 fortæller i en uformel samtale forinden interviewet, at hans mål i livet er at blive enten murer eller maler, hvilket han ligeledes bekræfter i interviewet (Bilag 8:19).

Som tidligere påpeget (jf. afsnit 5.1.2) fortæller IP4 i interviewet, at han har været professionel gokartkører, hvorfor dette er en egenskab, han mener, at han har. IP4 tydeliggør dog også i sin udtalelse, at det for ham har virket som om, at han har levet to sideløbende liv, hvoraf han på den ene side har været den 'søde dreng' i selskab med sin fader på gokartbanen, mens han på den anden side har været en anderledes person på gadeplan i selskab med hans venner. Da vi uddybende spørger interviewpersonen, hvilken af disse to personer, han bedst kunne lide at være, giver han udtryk for, at han selv bryder sig mest om den person, han var i selskab med sin fader, eftersom personerne på gokartbanen havde et anderledes blik på hans person: "[A]ltså det var den på gokartbanerne. Helt klart. Fordi der så folk også bare anderledes på en. Altså det er vildt hvor meget forskel, man kunne mærke" (Bilag 9:12). Dette kunne - sammenholdt med IP4s andre udtalelser - indikere, at interviewpersonen har oplevet stemplingen på gadeplan, men at dette ikke er tilfældet på gokartbanen, da hans væremåde herpå er en anden. Tillige giver interviewpersonens udtalelser grund til at antage, at fællesskabet omkring gokart er mere i overensstemmelse med samfundets normer, hvorfor det er muligt, at han oplever mere anerkendelse og taknemmelighed for hans handlinger, da der ikke forekommer årsag til stempling ved gokart fællesskabet. I forhold til interviewpersonens mål i livet, udviser IP4 bevidsthed om hans mål som værende drømmen om et fedt job og en god familie (Bilag 9:11-12).

De unges selvforståelse om deres egenskaber, der kan anses som værende værdifulde for det omgivende samfund, danner hermed grobund for antagelsen om, at de har mulighed for at opnå en anerkendelse for deres sociale bidrag til samfundet, og hermed at opnå den sociale værdsættelse, såfremt de kan få hjælp til at finde en måde at benytte deres egenskaber, på en mere normativ hensigtsmæssig facon (Honneth 2006:163-172). Der udtrykkes generelt et ønske om at skabe en mere normativ livsførelse, men også et besvær for interviewpersonerne ved at se, hvordan deres egenskaber kan bidrage positivt til det normative samfund.

Overordnet anskuer vi således mål, ønsker og handlinger, der alle peger i retning af en normativ livsførelse. Det kan derfor antages, at de unge individer har et stort ønske om at opnå anerkendelse indenfor et normativt liv, men at de samtidig oplever en del besvær med at kunne påbegynde livsændringen til en mere normativ facon på egen hånd.

Najei fortæller herom, hvordan han oplever, at de unge virker frustrerede over deres situation, men at de ikke har en forståelse for, hvordan de skal omlægge deres tilværelse og gøre brug af deres egenskaber. Derfor oplever Najei, at de unge har behov for at få lagt en plan og en struktur med faste rammer, for at kunne få deres nye ønskede tilværelse igangsat. Det bliver yderligere relevant for Najei at kunne forstå, hvordan disse rammer ikke kan være den samme version for alle unge. Det ser sig væsentligt i Najeis mentorrolle, at kunne tilpasse hver enkelt ung til hver deres mulighed, da der er tale om forskellige behov, som skal opfyldes i målsætningen (Bilag 10:1-2).

5.2.3 Delkonklusion

Det kan hermed konkluderes, at der anskues nogle væsentlige faktorer, som har betydning for vores interviewpersoners mulighed for at opnå anerkendelse. Heriblandt fremstår det tydeligt, hvorledes faktorer såsom oplevelser med stempling og manglende gensidig respekt især har indflydelse på oplevelsen af deres anerkendelse. Samtidig fremskrives det, hvordan stemplingen og mødet med udefra stående individers forudindtagede holdninger om interviewpersonerne kan forårsage en selvopfyldende profeti, således at informanterne fastholdes i antagelsen om, at de karakteriseres af en afvigende rolle. Disse faktorer anskues tilmed som værende medvirkende til, at vores interviewpersoner søger den manglende anerkendelse andetsteds, hvorved relationerne er kendetegnet ved afvigende tendenser. Dette har ligeledes medført, at de ofte har været nødsaget til at tilpasse sig i sociale sammenhænge.

I indeværende analysedel finder vi således også perspektiver på, hvordan de unges oplevelser med krænkelser har udmøntet sig i et besvær ved at kunne deltage på en normativ hensigtsmæssig måde i samfundet. Dette giver derfor udtryk for, at de unge kan have behov for hjælp til at kunne indlede den normative livsførelse. Det er dermed vores indtryk, at interviewpersonernes motivation for at opstarte forløb hos Kapitel1 blandt andet bunder i den manglende forståelse for, hvordan de kan deltage i det normative samfund.

I mentorindsatser vil faste rammer og et dybdegående indblik i de unges behov kunne hjælpe de unge med at udvikle gode praktiske selvforhold og engagere dem i en ramme, der

kan fungere som et værktøj til udviklingen af en mere normativ forståelse af deres livsførelse og anvendelse af egenskaber. Det kan derfor konkluderes, at der i det relationelle arbejde bør tages incitament i de unges manglende behovsopfyldelse - som blandt andet kunne forklares ud fra Honneths perspektiver på manglende anerkendelse - for at kunne støtte de unge i ændringen af deres afvigende karriere, hvilket vil hjælpe dem til at opbygge en mere normativ livsførelse. Disse aspekter finder vi ligeledes i vores litteraturstudie (Det Kriminalpræventive Råd u.å.a; Det Kriminalpræventive Råd u.å.b; Det Kriminalpræventive Råd u.å.c; Damm et.al. 2018; Frederiksen et.al. 2013; Høg & Fjordbak-Trier 2015; Christiansen 2012; Det Kriminalpræventive Råd 2012; Tolan et.al. 2016; Scanlon et.al 2019; Singh et.al 2018; Jacobsen et.al. 2018; Knight 2013).

Vi ønsker derfor nu at undersøge, hvorledes det relationelle arbejde i Kapitel1 udformer sig i praksis; om det har den tilsigtede effekt; samt hvorvidt der kan anskues nogle udfordringer ved arbejdet.

5.3 “... Mød den enkeltes behov og dæk dem”

Til besvarelsen af tredje arbejdsspørgsmål: *“Hvorledes fungerer det relationelle arbejde i Kapitel1 i praksis som understøttelse af opbygningen af en mere normativ livsførelse for de unge individer?”* har vi lagt vægt på at undersøge de unge informanternes oplevelser med mestring af deres individuelle udfordringer, samt deres oplevelser med mentorforløb. Ydermere ønsker vi med denne analysedel at diskutere udførelsen af det relationelle arbejde i praksis, med baggrund i interviewene med Najei og vores eksterne ekspert.

5.3.1 De unges mestring af deres udfordringer

Ved de ovenstående analysedele fandt vi, at de unge interviewpersoner har oplevet mangelfuld behovsdækkelse igennem deres opvækst, hvilket har påvirket deres nuværende dagligdag og medført yderligere besvær med at opretholde en normativt hensigtsmæssig livsførelse. Igennem opvæksten oplevede informanterne en del ustabilitet, manglende omsorg og til dels oplevelser med ringeagtsformer, og de blev samtidig eksponeret for det afvigende miljø, hvilket bevirkede tilslutningen til den afvigende karriere. Yderligere oplever informanterne til stadighed væsentlige faktorer, såsom manglende anerkendelse og forudindtagede holdninger om deres person. Disse elementer blev fremskrevet som en del af årsagsforklaringen på de

unges fastholdelse i den afvigende karriere, hvorfor individerne kan have haft brug for at få deres manglende behov dækket ved udefra kommende hjælp, som eksempelvis en mentor.

Forinden undersøgelsen af en mentors indvirkning på de unge interviewpersoners behovsdækkelse undersøgte vi, hvorledes de unge hidtil har oplevet at have nogle personer at se op til, samt hvorvidt de fandt støtte i disse personer. Den følelsesmæssige opmærksomhed, som de unge kan opleve ved støtten fra andre individer, kan have indvirke på de unges udvikling af selvtillid (Honneth 2006:146), og i betragtning af Banduras perspektiver vil et individ ydermere kunne lære at mestre selvtilliden gennem en opbygning af sit self-efficacy (Bandura 1977:198).

Interviewpersonernes bevidsthed om at have specifikke rollemodeller er ikke så udslagsgivende for dem. Alligevel ser vi tegn på, at nogle af individerne tidligere har haft normativt uhensigtsmæssige rollemodeller, som har givet dem en større motivation til påbegyndelsen af deres afvigende karriere (Bilag 6:29, 35-36; Bilag 7:16; Bilag 8:21-23; Bilag 9:13-14). De har derfor måtte udskifte disse til mere hensigtsmæssige rollemodeller, der således bedre kunne støtte og inspirere deres nuværende ændrede tilværelse. Enkelte af individerne ytrer ligeledes, at de ikke har nogle rollemodeller på nuværende tidspunkt. Dette kunne give anslag til at være et udtryk for, at de på indeværende tidspunkt ikke har fundet sig en ny inspirationskilde, eller at de ikke er bevidste om, hvem de skal lade sig inspirere af endnu. Dog betragtes det, at vores ene interviewperson benytter sin papfars tidligere oplevelser og erfaringer med følelsen af stemping, således at han selv kan mestre sammenlignelige udfordringer (Bilag 6:29). Observationen af papfaderens mestring heraf bidrager dermed til interviewpersonens mulighed for udvikling gennem modellæring (Bandura 1977:197-199). Ligeledes er det relevant at overveje, hvorvidt informanterne har benyttet Najei som en motivation til at igangsætte deres ændring i livet, da der gennem interviewene gives stærke tegn på, at interviewpersonerne i høj grad lytter til Najeis rådgivning og hans forståelse af, hvordan det afvigende miljø kan være uhensigtsmæssigt (Bilag 6:43; Bilag 7:18-19; Bilag 8:15; Bilag 9:13).

I undersøgelsen af hvilke udfordringer interviewpersonerne har haft, fandt vi, at disse især omhandlede social interageren og opretholdelse af normative forpligtelser, såsom skolegang.

IP1 ytrede, at han tidligere har haft besvær med at skulle interagere med andre mennesker, eftersom han førhen var meget genert i sådanne situationer. Ligeledes var det

udfordrende for IP1, hvis der var meget opmærksomhed på ham. Interviewpersonen har nu lært, at det kan være mere hensigtsmæssigt for ham at springe ud i de udfordrende situationer, og dermed også at kunne undgå konsekvenserne, der kan være, ved ikke at udføre handlinger som kan være svære. Samtidig har eksponeringen for situationer, hvorved interviewpersonen ikke har kunne undgå de udfordrende situationer - som eksempelvis afhøringer, hvor han har oplevet at skulle sidde foran mange mennesker - været et væsentligt element for IP1s udvikling til at kunne håndtere nye udfordringer og fastholde læringen derfra (Bilag 6:36-40). IP2 har førhen oplevet besvær ved at kunne opretholde en almen skolegang. Interviewpersonen er nu begyndt i både praktik og skole, og han lægger vægt på, at han føler, det er Najeis samtaler med ham og inddragelse af visuelle eksemplificeringer af udfordringerne, der har hjulpet ham til at forstå alvoren (Bilag 7:17). IP3 oplever en forbedring af hans selvtillid samt en bedring i at kunne opretholde normative rutiner; såsom at stå op om morgenen, lave morgenmad og kunne komme i gang med dagens gøremål generelt. Hertil forklarer interviewpersonen, hvorledes det har været behjælpeligt med en fastlæggelse af struktur gennem mentorforløbet og støtte derigennem, i form af at der er en voksen, der udfører handlingerne sammen med ham og hjælper ham, når han falder tilbage i udviklingen. Yderligere er IP3 stolt af, at han ikke har indtaget narkotika omtrent en måned på daværende tidspunkt (Bilag 8:23-24). IP4 lægger ligeledes vægt på hans tidligere udfordringer som værende interageren med andre mennesker. Interviewpersonen fremstår positiv om, hvordan han nu kan få øget sin selvtillid ved blandt andet at hjælpe andre mennesker. Han forklarer hertil, at han har oplevet at få ændret sit liv ved at få relevant støtte og nye hensigtsmæssige fællesskaber, igennem hans fritidsinteresse ved gokart (Bilag 9:16-17).

Det forekom bemærkelsesværdigt for os, hvordan undgåelsesadfærden var et gennemgående element hos vores interviewpersoner. Dette kan i henhold til Banduras begreb om self-efficacy have grobund i de unges manglende udvikling af deres selvtillid og yderligere deres manglende succesoplevelser, hvilket kan bevirke, at informanterne ikke har hensigtsmæssig robusthed at trække på. De manglende succesoplevelser eller den lave grad af self-efficacy vil dermed have indvirkning på de unges mestringsstrategier og vedholdenhed. Det er ifølge Bandura muligt at udvikle de unge informanternes self-efficacy gennem korrigerende oplevelser, hvorfor støtten fra andre individer - eksempelvis en mentor - kan hjælpe til dette (Bandura 1977:194-196). Yderligere ser vi tegn på, hvordan eksponeringen for at imødegå udfordringerne har været behjælpelig for vores interviewpersoner. Ved nogle af

interviewpersonerne ser vi således også udtalelser om, hvordan det har bidraget til større mod til at imødegå disse udfordringer, såfremt de har haft en relevant støtteperson, som for eksempel Najei, til at udføre handlingerne sammen med dem eller motivere dem til at gøre det alene (Bandura 1977:198).

I forhold til hvordan interviewpersonerne ville håndtere udfordringerne i dag, forklarer IP1, at han oplever det positivt, hvordan han er blevet bedre til at tale mere og i længere tid med andre mennesker. Dog gives der samtidig udtryk for, at nye udfordringer endnu forekommer i form af opretholdelse af mødetider, og at han stadig kan have det meget svært med udfordringer, som han ikke har været stillet overfor før. Alligevel fortælles der hertil, at han er blevet bedre til at prøve, om han kan klare nye udfordringer, end han var førhen. IP1 fortæller derudover, at han især er blevet bedre til at holde fast i at skulle opnå et mål, dog primært hvis han selv er interesseret i målet, og at det således ikke er påtvunget ham. Ydermere nævnes oplevelsen med, at andre mennesker har troet på ham, således at den udefrakommende støtte har bidraget til vedholdelsen (Bilag 6:37-41; Bandura 1977:198). IP2 oplever, at det er lettere for ham at udføre svære udfordringer, hvis han har tilegnet sig en forståelse for hvorfor, han skal udføre disse. Han ytrer en større bevidsthed om at blive bedre til sine udfordringer gennem træning af disse, og en større forståelse for at blive bedre til ikke at opgive sine mål. IP2 forklarer dertil, at han førhen ikke ville have været så god til at spørge om hjælp, hvorimod han i dag ville være bedre til at erkende behovet for hjælp og aktivt søge denne. Han forklarer, at det har hjulpet, at kunne tale med Najei, og han føler, at flere af disse samtaler kunne bidrage til, at han yderligere ville udvikle sig i en mere hensigtsmæssig retning. Yderligere føler interviewpersonen, at det er bevidstheden om, at Najei har gennemgået lignende udfordringer, grundet hans fortid i et afvigende miljø, der virker ved disse samtaler. Dermed er det essentielt for IP2, at han kan spejle sig i sin mentor (Bilag 7:17-19; Bandura 1977:195-198). IP3 er lidt usikker på hans udvikling og opretholdelse af sine målsætninger, men tilkendegiver at han i nogen grad er blevet bedre igennem forståelsen af, at det er bedre at yde en lille indsats fremfor slet ikke at yde en. Interviewpersonen nævner eksempelvis, at overskridelse af hans grænser på en hensigtsmæssig måde kan bidrage til yderligere udvikling i håndteringen af udfordrende situationer. Eksempelvis nævnes en oplevelse med vinterbadning i selskab med Najei, der har bidraget til at håndtere eksponeringen af fremtidige udfordringer (Bilag 8:25-27; Bandura 1977:195-198). Til sammenligning med de andre interviewpersoner har IP4 ligeledes oplevet

udvikling i sin håndtering af udfordringer. Førhen ville interviewpersonen have opgivet, hvorimod han nu giver udtryk for at forsøge at overkomme udfordringen og dertil spørge om hjælp, såfremt det bliver nødvendigt. Interviewpersonen føler sig dermed i stand til selvstændigt at arbejde hen mod de mål, han sætter sig. Han udtrykker ligeledes, at han føler sig i stand til at fastholde målsætningen på trods af udefrakommende udfordringer, der kunne besværliggøre opnåelsen (Bandura 1977:193-194). Dog giver interviewpersonen en reflekterende observation om, at det kan være sværere at fastholde målet, hvis lysten ikke er der. Hans motivator for fastholdelsen er møntet på familiens kontakt, og at han ikke ønsker at såre dem. Derfor er et vigtigt aspekt for IP4, at han føler, at hans arbejde med ham selv går i overensstemmelse med familiens ønsker til ham, hvilket derfor støtter ham i motivationen samt erfaringen af konsekvenserne ved deltagelsen i det afvigende miljø (Bilag 9:17-18; Bandura 1977:195-196).

Udtalelserne kan ansues som et udtryk for, hvorledes der er sket en udvikling af interviewpersonernes self-efficacy. Udviklingen kan eksempelvis være forekommet grundet mere hensigtsmæssige og positive erfaringer om at kunne mestre deres udfordringer, gennem mentorforløbet ved Najei. Dog kunne det også være et tegn på, at deres beslutning om ændringen af deres livsførelse har haft indvirke på deres bevidsthed om tidligere vaner, som derfor bibringer en lyst til at håndtere deres hverdag anderledes. Det kan dermed udledes, at interviewpersonerne har fået en anderledes holdning og tilgang til deres udfordringer, og at de således forsøger at styrke deres self-efficacy for at kunne tilgå deres nye livsførelse bedre (Bandura 1977:193-196).

5.3.2 De unges erfaringer med det relationelle arbejde

Vi spurgte tilmed vores unge informanter, om de havde afprøvet andre relationelle tilbud forinden mentorforløbet hos Najei, således at vi kunne danne et billede af deres rejse mod en ændret livsførelse, samt sådan at det kunne fremvises, hvilke elementer der ikke har fungeret i tilstrækkelig grad, ved tidligere forsøg på at få hjælp til den ønskede ændring af deres tilværelse. Alle de unge individer fortæller, at de har været i forløb ved deres kommuner, og relevante anskuelser heraf kommer til udtryk ved, hvorledes disse har været utilstrækkelige i form af uhensigtsmæssige sammensætninger af kontaktperson og den pågældende unge; for korte personlige forløb; manglende indsigt i individets problematikker og metoder til at udgå

fra de afvigende miljøer; manglende handlinger bag løfter, der udmønter sig i falske forhåbninger for individerne; utilstrækkelig støtte og personlig investering; samt langsommelige processer (Bilag 6:42-43; Bilag 7:19; Bilag 8:27-28; Bilag 9:18). Derfor ville vi yderligere undersøge, hvorfor de unge føler, at Najeis forløb virker for dem, og hvordan det reelt ændrer deres livsførelse.

IP1 lægger vægt på følelsen af genkendelighed hos Najei. Han forklarer uddybende, at det eksempelvis er relevant for ham at kunne trække på Najeis erfaringer, for selv at kunne undgå lignende. IP1 nævner derfor, at han synes, det er relevant for ham at kunne betragte, hvordan Najei fortæller om hans erfaringer med at have været i fængsel, og hvorledes dette ikke har været en ønskværdig oplevelse, samt hvad det har bibragt hans liv at opleve dette. Samtidig føler interviewpersonen, at det er behjælpeligt, at Najei kan forstå hans nuværende situation, eftersom Najei selv har oplevet, hvordan det er at være i en afvigende karriere (Bandura 1977:195-199). I modsætning hertil føler IP1, at det er irrelevant at tale om sådanne aspekter med individer fra blandt andet kommunen, da disse individer ikke kan forstå, hvordan han har det, og hvorfor han har udført nogle normativt uhensigtsmæssige handlinger. Yderligere lægger IP1 vægt på tilliden, der fremstår ved Najeis arbejde, hvor der opstår en følelse af tryghed ved at kunne bekende at have gjort handlinger, som ikke er hensigtsmæssige, uden at det skal have en direkte negativ konsekvens, samt skabe en frygt for ham at bekende sådanne handlinger (Bilag 6:43-45). IP2 oplever, at der forekommer flere handlinger bag de løfter, der bliver givet ham af Najei. Han forklarer, at der eksempelvis er blevet givet ham en praktikplads, hvilket ikke skete før på trods af løftet herom. Tilliden til mentoren har derfor stor betydning for IP2. Yderligere påpeger IP2 positive elementer ved Najeis funktion som hans mentor, som værende givende og brugbare samtaler; følelsen af at Najei har et godt hjerte; at kunne spejle sig i vedkommende; samt at den verbale støtte kommer fra en relevant aktør, således at den personlige erfaring med de pågældende emner bevirker større effekt (Bilag 7:20-21; Bandura 1977:195-199). IP3 forklarer betydningen af, at Najei ikke giver op på ham samt den personlige involvering fra Najei, som hjælper IP3 til at overvinde sin egen tilbageholdenhed. Samtidig forklarer IP3, at der også forekommer en forståelse fra Najei af ikke at presse for meget på, men på samme tid at yde mere involvering såfremt der er behov for dette, samt et dybere kendskab til IP3s personlighed og væremåde (Bilag 8:28-29; Bandura 1977:198). IP4 giver udtryk for, at forløbet hos Najei har en positiv indvirkning for ham. Dette bliver blandt andet forklaret med Najeis energiske person og gode humør, hvilket smitter af på interviewpersonen. Ydermere er

det oplevelsen af at blive givet muligheden for at bidrage med positive elementer til andre personer, herunder at hjælpe med istandsættelsen af bokselokalet til Kapitel1, samt at interviewpersonen gives nogle hensigtsmæssige elementer i hverdagen at stå op til. Ligeså nævnes genkendeligheden hos Najei som et positivt aspekt for IP4, samt at Najeis indgående indsigt i interviewpersonens udfordringer og ageren - grundet den tidligere tilknytning til afvigende fællesskaber - ligeledes er en væsentlig faktor for, at mentorforløbet hos Kapitel1 har den tilsigtede virkning for IP4 (Bilag 9:19; Bandura 1977:195-199).

Overordnet tilkendegiver alle informanterne således, at et af de væsentligste positive aspekter ved forløbet hos Najei - der adskiller sig fra de forløb, individerne tidligere har erfaringer med - er, at Najei selv har erfaringer fra en afvigende karriere, og derfor kan anvende hans erfaring derfra til at hjælpe de unge individer. De udtrykker dermed, at genkendeligheden bidrager med den største motivation for dem til at engagere sig i arbejdet med deres egen udvikling. Yderligere lægges der fra de unge vægt på aspekterne af forståelsen for udfordringerne, samt en tryghed ved at de kan tilkendegive deres fejltagelser og tilbagefald, uden at dette medfører voldsomme konsekvenser, som det ellers ville have gjort ved kommunale indsatser. Individerne forklarer ligeledes, at de oplever mere tillid til Najei, da der i højere grad opleves handling bag løfterne, der gives, samt flere muligheder for at kunne få ønsker opfyldt, eftersom det er deres oplevelse, at Najeis netværk og ressourcer i større omfang anvendes i det relationelle arbejde, end de hidtil har erfaret fra kommunale indsatser. Den større handlemulighed i forhold til at gøre brug af netværket kan skyldes, at Najei har andre muligheder end de kommunale instanser, da han er en privat aktør. Derfor har Najei også mulighed for at tilgå arbejdet på hans egne præmisser, hvilket ligeledes i højere grad giver mulighed for det ekstra personlige engagement, da dette ikke er begrænset i samme omfang af procedurer og specifikke arbejdstidspunkter. Det er dertil de unges oplevelse, at Najei er bedre i stand til at yde troværdige verbale tilskyndelser, samt at kunne bidrage med hjælp hvor de unge har behov for det, og dermed kunne kompensere for deres behov på en mere gennemtrængende måde. Vi ser derfor, at der fremkommer visse potentialer ved muligheden for at kunne udføre det relationelle arbejde som privat aktør, da det kan være hensigtsmæssigt at have færre begrænsninger, og dermed kunne tilgå de unge på mere direkte facon med mulighed for en større flade af behovsdækkelse. Samtidig observerer vi, at mange af de positive aspekter af Najeis arbejde, som de unge individer udtrykker glæde ved, også kan relateres til

vores litteraturstudies fund, eftersom der heri ligeså berettes om en stor mængde af samme aspekter, som gennemgået i ovenstående (Andreasen et.al. 2019; Frederiksen et.al. 2013; Det Kriminalpræventive Råd u.å.c; Det Kriminalpræventive Råd 2012; Damm et.al. 2018; Knight 2013; Tolan et.al. 2016; Mervis & Stellino 2020). Dog er det bemærkelsesværdigt, hvordan de unge lægger betydelig vægt på Najeis tidligere livsførelse som et positivt element. Dette fremgår netop ikke i vores fundne litteratur, hvorfor vi nu vil undersøge, hvorledes det relationelle arbejde i Kapitel1 tilvejebringes.

5.3.3 Det relationelle arbejde i Kapitel1

I vores undersøgelse ser det sig relevant ligeledes at tage højde for nogle af de mere kritiske elementer ved det relationelle arbejde, samt hvorledes Najeis eksplicite udlægning af hans forhenværende afvigende karriere kan have indflydelse på det forebyggende arbejde, der udføres gennem mentorforløbet. Derfor har vi valgt at rådføre os ved en ekstern kriminolog for at få belyst nogle af disse aspekter, og yderligere har vi valgt at inddrage en undersøgelse af, hvordan der kan forekomme kontraproduktive mekanismer i det relationelle arbejde i Kapitel1. Vi har derfor også valgt at interviewe indehaveren af virksomheden og de unges mentor, Ali Najei.

I vores interview med Najei undersøgte vi hans forståelse af virkningen af det relationelle arbejde i Kapitel1. Heriblandt spurgte vi, hvad han selv mener, der fungerer ved det relationelle arbejde, samt hvilke aspekter af arbejdet der umiddelbart ikke har den tilsigtede virkning. Herom fortæller Najei, at betydningen af arbejdet er særligt mærkbar, når det eksempelvis bevirker en lyst hos de unge mentees til at viderebringe hjælpen, de selv gives, til andre udsatte individer, og at de kan anvende deres egen erfaring og indsigt i positionen som udsat ung til et sådant arbejde. Det beskrives dertil, hvordan han tydeligt kan se, at de unge rykker sig i deres udvikling, ved at nogle af hans mentees går fra at have et ønske om at være mekaniker til at ville hjælpe andre; eksempelvis ved at uddanne sig til psykolog eller åbne et opholdssted. Ligeledes oplever Najei, at de unge udvikler sig til at blive mindre egoistiske, således at de sætter andres behov før deres egne (Bilag 10:8). Najeis argument, for at kunne se at det relationelle arbejde fungerer, omhandler ligeså oplevelsen af at den unge vender tilbage og dermed ønsker hjælpen, og at han kan se, hvordan deres tanke- og væremåde ændres (Bilag 10:7-8). Yderligere oplever han, hvorledes de unge ikke går tilbage i deres udvikling, eftersom Najei giver dem muligheden for at kunne bekende deres uhensigtsmæssige handlinger og fejl,

uden at det har en konsekvens for deres forløb hos ham. På samme måde som de unge lægger Najei særlig vægt på, at tilliden til mentoren har fundamental betydning, og at dette ikke er noget, han oplever, de unge har til offentlige aktører; såsom sagsbehandlerne og kontaktpersoner i kommunerne (Bilag 10:10-11).

Vores eksterne ekspert kan ligeledes se nogle positive muligheder for de private aktører i det relationelle arbejde. Herom nævnes blandt andet, hvorledes nogle af de private aktører kan være dygtige netværkere, som derigennem har mulighed for at øge handlemulighederne i det enkelte individs sag; hvilket både Najei og de unge informanter forklarer som et væsentligt aspekt ved det relationelle arbejde i Kapitel 1. Yderligere forklarer eksperten, at mange af disse private aktører ofte brænder så meget for deres arbejde, at de vælger at arbejde ud over de almene arbejdstider, som ville foreligge i offentlig regi. Derfor kan de også bidrage med yderligere hjælp til deres mentees og involvere sig i højere grad i arbejdet med menteernes udfordringer (Bilag 5:19). I vores interviews med både de unge informanter og Najei ser vi ligeså udtryk for, hvordan dette forekommer i praksis hos Kapitel 1. Foruden den yderligere involvering og arbejdstid nævnes ligeledes en nemmere mulighed for at danne samarbejde mellem myndighed og udsatte personer, der muligvis har dårlige erfaringer med myndighedsapparatet eller blot har misforstået dette. Eksperten forklarer herom, at en anden aktør end den kommunale kan bidrage med en større følelse af tillid hos nogle af de udsatte individer, da den private aktør ikke forbindes med statslige procedurer. Alligevel mener vores ekspert, at der kan opstå visse farer ved de private aktørers arbejde, da disse ikke har samme bureaukratiske procedurer, og der kan således ikke holdes opsyn med, hvorvidt deres arbejde er hensigtsmæssigt i mange henseender; eksempelvis i forhold til hvorvidt de unges retssikkerhed overholdes (Bilag 5:17-18).

For at få dybere forståelse for Kapitel 1s arbejdstilgang til det relationelle arbejde, og hvordan udviklingsprocessen hos de unge forekommer gennem inddragelsen af mentaltræning, adspurgte vi Najei, hvorledes dette foregår. Hertil forklarer Najei, at han gør brug af visualisering af de unges udfordringer, således at han kan belyse relevante begreber og sætninger på forståelig vis til sine mentees, da det er hans oplevelse, at de unge ikke har samme forståelse for hverdagslementer, som andre mennesker vil have, eftersom deres tilværelse hidtil ikke har indeholdt normative hverdagslementer. Overordnet set handler Najeis mentaltræning om en bevidstgørelse hos de unge om deres konkrete udfordringer, som

tilbageholder dem fra at kunne ændre deres tilværelse (Bilag 10:19-21). Najeis tilgang til mentaltræningen - og de unges opbygning af forståelse herfra - kan således bidrage til en følelse af anerkendelse og en oplevelse af mindre stempling af deres udfordringer, da der igennem Najeis metoder ikke skabes en bevidsthed hos den unge omkring, hvordan andre mennesker normativt ville have tilstrækkelig viden herom (Honneth 2006:164-172; Becker 2020:47-52).

Yderligere adspurgte vi Najei, hvorledes der i mentorforløbet arbejdes med udviklingen af de unges kompetencer. Herom forklarer Najei, hvordan det er muligheden for at tilgå nye hensigtsmæssige miljøer, som særligt har betydning for udviklingen. Ligeledes er det Najeis ressourcer og netværk, der bidrager til eksponeringen for anderledes miljøer, således at hans mentees kan få mulighed for andre oplevelser og tilgå konventionelle fællesskaber, som de hidtil er blevet udelukket fra grundet deres afvigende rolle (Bilag 10:22-23). Yderligere kan der være tale om, at de unge får mulighed for at få positive erfaringer og succesoplevelser ved disse konventionelle fællesskaber, hvilket kan bidrage til udviklingen af en normativ livsførelse. Disse erfaringer kan medføre en positiv konsekvens for de unge, ved at de kan udvikle et stærkere self-efficacy indenfor rollen som normativ borger (Bandura 1977:194-196; Becker 2020:50-52).

Foruden mentaltræningen og udviklingen af de unges kompetencer, gennem eksponeringen af konventionelle fællesskaber og miljøer, benytter Najei ligeså en gruppebaseret tilgang til arbejdet med de unge individer. Najei ser en styrke ved at arbejde med sine mentees i grupper. Dog tydeliggør han, at der er mulighed for at have løbende individuelle samtaler med de unge, om hvorledes de har det med at være i 'gruppen'. Ligeledes ser Najei det relevant at arbejde gruppeorienteret med de unge, da dette ifølge ham bidrager til en fællesskabsfølelse af ikke at være den stemplede afviger i alle sociale relationer. Dermed forsøger han at få skabt erfaringer hos individerne om, at de ikke altid har rollen som den afvigende karakter i sociale sammenhænge, og derigennem oplevelsen af at være et mere alment individ, der har sammenlignelige udfordringer med de resterende unge i gruppen (Bilag 10:15; Becker 2020:47-50; Bandura 1977:195-196).

5.3.3.1 Kontraproduktive mekanismer i Kapitel 1

Najeis tidligere beretning, om at den gruppeorienterede måde at arbejde med de unge kan afhjælpe følelsen af stempling, er en relevant faktor, da vores unge interviewpersoner også har udtrykt store frustrationer omhandlende stempling i deres dagligdag (jf. 5.1.3). Alligevel er det

væsentligt, at der skabes et fokus på, hvordan det gruppeorienterede arbejde kan skabe grobund for kontraproduktive mekanismer i form af afsmitning (Fisker 2020:142-143). Det er derfor essentielt, at Najei holder et skarpt opsyn med de unge gennem de individuelle samtaler. Najei kan godt se, at der kan opstå udfordringer ved, at individerne kan 'smitte' hinanden med normativt uhensigtsmæssige tendenser. Han tilkendegiver derfor, at han godt kan være nervøs for, at et sådant aspekt vil opstå, hvorfor han ofte forsøger at holde opsyn med dette ved at holde individuelle samtaler med dem (Bilag 10:16). Afsmitningen kan forekomme ved sammensætningen af personer med kriminelle tendenser, hvorved individer med højere grad af afvigende livsførelser kan forværre de resterende gruppedeltageres situation, ved eksempelvis at 'inspirere' med nye perspektiver, metoder og idéer til den kriminelle karriere. Således kan der være tale om, hvordan individer med en mere dybdegående karriere i de afvigende miljøer kan få en utilsigtet funktion som rollemodel for gruppens deltagere, og derfor kan forværre gruppens udvikling og endelige udfald. Da gruppens deltagere har sammenlignelige forhenværende karrierer som afvigere, kan det tænkes, at de vil være mere tilbøjelige til at falde tilbage i denne rolle, fremfor at tage inspiration fra den normative repræsentant - eksempelvis mentoren - da dette ville være en sværere rolle at skulle påtage sig, grundet manglende erfaringer med denne (Fisker 2020:142-143).

Til videre undersøgelse af kontraproduktive mekanismer i Kapitel 1s arbejde spurgte vi, om Najei oplever, at de unge kan have tendens til at se op til ham og beundre ham. Najei har en fornemmelse af at kunne tiltrække de unge bedre, end andre mennesker har mulighed for (Bilag 10:7). Det kan diskuteres, hvorvidt de unge indgår forløbet med tendens til 'blind loyalitet' til mentoren; særligt når genkendeligheden opstår. Dette kan eventuelt skyldes attraktionen, der forekommer ved mødet med Najei, grundet hans kendskab til de afvigende miljøer samt hans fremtoning (Fisker 2020:140). Derudover kan det overvejes, hvorvidt Najeis position som en offentlig velkendt person kan have indflydelse på, at de unge ønsker at opnå personligt kendskab til ham, således at de ligeså kan få følelsen af kulturel popularitet, som kan siges at være et attraktivt element for et ungt individ. Dog er dette et element, Najei bør være særligt opmærksom på, da det kan være et udtryk for attraktion. De unge kan således blive tiltrukket af hans forhenværende livsførelse fremfor de positive ændringer, han har foretaget i sit liv, hvilket vil være en uhensigtsmæssig tiltrækning, der eventuelt kan bidrage til yderligere afvigende adfærd hos de unge individer (Fisker 2020:140). Dog mener vi, at tiltrækningen ligeledes kan anses som værende et positivt element for Najei, eftersom det således muliggør

en hurtigere indgriben i de unges livsførelse, forinden denne ender uhensigtsmæssig. Ydermere er det vores opfattelse, at Najei i højere grad kan danne et tillidsbånd til de unge i kraft af hans eksplicite fremlægning af hans person og historie. Najei giver udtryk for, at han i nogen grad oplever attraktionen ved hans mentees, men at han forsøger at ændre på dette, da han ønsker, at de skal gennemgå en udvikling i dem selv, fremfor at forsøge at forbedre sig ud fra hans synspunkter. Således forklarer Najei, at han ønsker, at de unge individer skal blive en bedre version af dem selv, fremfor at være ligesom ham (Bilag 10:12-13). Han ytrer, at de unge personer kan virke tiltrukket af hans historie - eftersom der er mange historier om ham og hans familie på gadeplan, da de har haft et specifikt ry og status - hvilket medfører, at Najei oplever, at individer kan opfatte dette som værende beundringsværdigt i de afvigende karrierer. Dog forsøger Najei at udpensle for de unge, hvordan en sådan karriere ikke er hensigtsmæssig for dem, og hvorvidt det kunne have haft alvorlige konsekvenser, såfremt han ikke selv var udgået af dette miljø. Han vægter derfor højt i hans arbejde med de unge, at deltagelsen i disse miljøer kan udmønte sig i, at folk mister livet. Han forklarer, at han forsøger at udtrykke dette aspekt for de unge, men han er samtidig bevidst om, at han ikke kan styre deres handlinger direkte, og derfor ikke kan ændre på hvorvidt de unge alligevel vælger at udføre disse handlinger. Najei tydeliggør derfor selve udfaldet, der kan forekomme, via de to forskellige livsførelser ved visualisering på eksempelvis en tavle; både i forhold til hvis den unge vælger en uhensigtsmæssig levevej og i forhold til den normative levevej, hvorved han viser vejen frem til den enkeltes ønskede endemål. Yderligere udtrykker han overfor de unge, at han har forståelse for tilbagegang i processen, men han tydeliggør ligeledes, at hvis de unge virker demotiverede omkring at arbejde for at opnå deres mål og ikke bidrager til muliggørelsen af deres udvikling, at det er bedst at stoppe deres arbejde, så Najei kan fokusere på individer, der er mere parate til at ændre deres livsførelse. Najei er af denne holdning, da han oplever, at motivationen hos den unge er den væsentligste faktor for mulighed for udvikling og ændring af dennes livsførelse. Derfor er det hans tilgang, at lade de unge individer vælge, hvilken vej de ønsker at gå. Af den grund er det hertil essentielt for Najei at belyse de forskellige retningers udfald og konsekvenser, således at de unge kan reflektere over dette (Bilag 10:13-16).

Således oplever Najei selv tegn på uhensigtsmæssige elementer i hans arbejde med de unge. Der gives i hans udtalelser herom udtryk for, at der kan fremvises kontraproduktive mekanismer i form af både attraktion og boomerangeffekt. Disse mekanismer kan anskues ved, at de unge ofte kan have tendens til at beundre Najei og hans families historie. Når Najei

forsøger at forklare de unge, at dette ikke skulle være beundringsværdigt, og at familien er heldige at være i live, efter de hændelser der er sket, kan det skabe grobund for, at de unge blot finder det afvigende miljø mere attraktivt, og at de ønsker at gengive denne historie i deres eget liv (Fisker 2020:140, 144-145).

Vi har i de tidligere analysedele set tegn på boomerangeffekten i de unges udtalelser, hvorfor dette er en relevant anskuelse at have in mente for disse individers forløb, da det kan have utilsigtet effekt for Kapitel1s arbejde. Najei oplever på samme måde, at hans mentees kan udføre handlinger, der er direkte modsatte af det, som han reelt beder dem om. Han opfatter dog dette som et udtryk for, at de unge kan have brug for en mere almen hverdag, men at de kan have udfordringer ved at vedholde den normative livsførelse uden sideløbende støtte (Fisker 2020:144-145). Derfor oplever Najei eksempelvis, at de unge mentees kan agere på én måde i samværet med ham, hvorefter de agerer anderledes, når de kommer tilbage til deres hverdag. Udfordringen, med at hans mentees agerer modsatrettet, kommer derfor til udtryk ved, at han ikke kan holde opsyn med dem, når de ikke er i hans selskab. Hertil fortæller Najei, at det primært forekommer, fordi den unge endnu ikke har fået den normative ageren indopereret i deres mentalitet i tilstrækkelig grad, således at de selvstændigt kan opretholde den hensigtsmæssige livsførelse (Bilag 10:17).

Når Najei oplever, at denne boomerangeffekt alligevel forekommer, forklarer han, at han nogle gange kan vælge at benytte sig af mere eksponerende teknikker, for at kunne få de unge til at forstå alvoren af situationen. Han fortæller os hertil, at han kan se det hensigtsmæssigt at tage de unge 'ud i den virkelige verden' for at give dem indblik i, hvor deres afvigende livsstil kan føre hen; eksempelvis ved at tage de unge med til en rockerborg (Bilag 10:17-18). Til trods for at Najei anvender sådanne eksponerende tilgange som en motiverende faktor til de unges udvikling og for at give dem et virkelighedsbillede, kan dette dog ligeledes være uhensigtsmæssigt, da det kan opfattes som overdosering af indsatsen, og dermed komme til udtryk som en 'skræmmeteknik'. Dette kan i stedet få de unge individer til at blive inspireret af det, de bliver eksponeret for, således at det medfører en kontraproduktiv virkning (Fisker 2020:130-131). På samme måde kan overdoseringen medføre yderligere følelse af stigmatisering hos de unge individer, eftersom de dermed kan få en følelse af, at mentoren anser deres afvigende karakter i en grad, der ikke stemmer overens med deres eget selvbillede (Fisker 2020:146-150). Alligevel mener Najei ikke, at en sådan tilgang bør anses som en

skræmmeteknik, men blot som en metode til at motivere de unge individer på en mere direkte og konsekvent måde, således at de kan forstå alvoren og konsekvenserne for deres valg (Bilag 10:18-19).

5.3.3.2 Manglende faglighed som kontraproduktiv mekanisme

Foruden undersøgelsen af anskuelsen af kontraproduktive mekanismer ved Kapitel 1's arbejde valgte vi ligeledes at undersøge, hvorvidt Najei oplever besvær med at udføre det relationelle og forebyggende arbejde uden at have direkte kendskab til faglige metoder og teorier til feltet. Najei fortæller herom, at han sagtens kan opleve besværligheder grundet hans manglende uddannelse - foruden hans coachuddannelse - hvorfor han har planer om at videreudanne sig, i form af en master af coachuddannelsen samt gennem videre forløb af mentaltræningen. Hans endemål er at have speciale inden for mentaltræningen (Bilag 10:26-28). De konkrete redskaber, som Najei gør brug af i sit arbejde med de unge, kommer til dels fra hans coachuddannelse, men motivationen til at tage denne uddannelse udsprang fra hans eget forløb ved coachen Line Mansour. Hans eget forløb udmøntede sig i udviklingen af et specifikt mentor-/coachingforløb sammen med Mansour, hvilken de modtog Finn Nørgaard Foreningens pris for på Christiansborg tilbage i 2019 (YOUANDX u.å.). Yderligere holder Najei af at lære mere om hans felt gennem frivillig læsning af bøger, som han benytter reflektivt ved at kombinere denne viden med hans egne forståelser af, hvordan det har hjulpet ham til ændringen af hans egen tilværelse (Bilag 10:21-29).

Væsentligheden af at have de relevante faglige metoder og begreber var ligeledes et element, som vores eksterne ekspert udtalte sig om. Herved påpeges det tydeligt, at der forefindes fundamentale elementer i det relationelle arbejde, som kræver faglig viden. Det er ifølge eksperten for eksempel essentielt, at man har pædagogisk kendskab til området, og yderligere forstår hvilken orientering der bør benyttes til det konkrete problem. Heriblandt nævner vores ekspert, at der findes mange pædagogiske virkemidler, man kan trække på, samt temposkift at forholde sig til. Det er dermed vigtigt, at der ikke blot benyttes en 'one size fits all'-model til menteeerne, men at man i stedet har et godt fagligt kendskab til, hvilke tilgange der anvendes, således at der opstår en forståelse af, hvilken effekt det kan have at benytte de specifikke tilgange. Yderligere fortæller eksperten, at den manglende faglighed kan udmønte sig i en følelsesbaseret tilgang til arbejdet med de udsatte unge, hvorved mentoren mener, at dennes egne oplevelser og følelser - som personen havde i den forhenværende livsførelse - er

sammenlignelige med de unges behov, og dermed vil kompensere med behovsdækninger, der muligvis ikke er relevante for det pågældende individ (Bilag 5:12-16). Det kan dog diskuteres, hvorvidt det ligeledes kan have stor relevans at have et direkte kendskab til en afvigende livsførelse i praksisarbejdet, da dette aspekt synes at bidrage med en betydelig indvirkning på de unge informanter. Dette kendskab kan tilmed bidrage med en yderligere empatisk forståelse af, hvad det pågældende individ gennemgår; hvilket må siges at være udfordrende at få kendskab til gennem faglig uddannelse. Vores ekspert påpeger desuden, at det kan have væsentlig indflydelse på det relationelle arbejde at have en empatisk kontakt, da dette vil kunne skabe en lettere mulighed for resonans i arbejdet (Bilag 5:22).

5.3.3.3 Mentorens kriminogene kognition

Til videre undersøgelse af Kapitel 1s arbejde så det sig herudover relevant at undersøge, hvorledes der stadig kunne anskues en kriminogen kognition ved Najei, grundet hans langvarige tilknytning til de kriminelle fællesskaber, og hvorvidt der således kunne opstå risiko for videreførelse af dele af denne kognition til de unge mentees. Undersøgelsen af den kriminogene kognition har grobund i vores eksterne eksperts udtalelse herom, og hvorledes dette kan have væsentlig betydning for, hvorvidt forhenværende kriminelle individer kan udføre det relationelle arbejde i hensigtsmæssig forstand (Bilag 5:11).

Najei kan stadig opleve, at der kan fremkomme aspekter fra hans forhenværende livsførelse i hans nuværende tilværelse. Heriblandt reflekterer han over, hvorledes hans tidligere traumer, som har medført PTSD, stadig kan påvirke hans dagligdag og dermed hans arbejde. Således kan dette komme til udtryk i hans arbejde, ved at Najei kan opleve negative associationer ved specifikke elementer, der minder ham om hans tidligere livsførelse. Han nævner blandt andet, hvorledes han associerer farven sort med hætteklædte, sorte pistoler og magasiner, og hvordan dette ligeledes kan forekomme, når han ser en boksepude (Bilag 10:23-24). Det er derfor relevant at reflektere over, hvorvidt dette kan medføre besvær for Najei i hans arbejde med de unge i den fysiske træningsdel af mentorforløbet; som blandt andet kan indebære boksetræning, der kan give associationer til dette. Najei tilkendegiver yderligere, at han kan have tendens til at falde tilbage i gamle vaner samt tænke- og handlemåder, som blev tilegnet i den tidligere afvigende karriere (Bilag 10:24). Han uddyber hertil, at han har modtaget hjælp til at udskifte de afvigende vaner og tænkemåder af hans tidligere coach Line Mansour. Dog erkender han, at der stadig er behov for yderligere bearbejdning af hans

udfordringer og nyopdagede traumer, hvorfor han igen har opsøgt udefrakommende hjælp hertil (Bilag 10:24-25).

Jeg vil da helt sikkert mene, at jeg skal blive ved med at udvikle mig selv. Jeg skal blive ved med at lytte til andre. Jeg skal blive ved med at få sat nogle spørgsmålstejn på, hvorfor jeg går igennem det, jeg går igennem [...] jeg har nogle traume, som jeg arbejder med lige pt sammen med Line. Og der kan jeg mærke, at det er ikke sjovt. Jeg kan mærke, at det er noget, jeg aldrig har arbejdet med før. Altså det er sådan tre år efter nu, så begynder jeg at arbejde med mine traume. Men altså det skal jo komme (Bilag 10:25).

Hertil er det relevant at inddrage vores eksterne eksperts betragtninger omhandlende den kriminogene kognition. Vores ekspert forklarer, at individer med forhenværende afvigende karrierer stadig kan udvise tegn på vaner og udtryksmåder, der relaterer sig til denne karriereform. Eksperten beskriver tilmed, at tilknytningen til et kriminelt miljø over en lang periode kan bevirke, at denne væremåde og vanerne kan være så indlejrede i individernes kognition, at det kan være svært at bryde disse igen. Det påpeges imidlertid, at man gennem relevant og langvarig behandling kan ændre på denne kognition og derved tilegnes en mere normativ hensigtsmæssig kognition. Der lægges dog vægt på, at dette tager markant længere tid at ændre, end de fleste forventer, og at det kræver dybdegående terapi med en væsentlig forståelse af personlighedsstrukturen hos det pågældende individ. Derfor ser eksperten, at det kan være svært at udføre relationelt arbejde, når den kriminogene kognition stadig er til stede hos individet (Bilag 5:16, 23-25).

5.3.4 Delkonklusion

Vi finder i tredje analysedel, at de unge oplever et stort behov for støtte og inspirerende rollemodeller, for at de kan tilvejebringe en ønsket ændring af deres tilværelse. Vores unge informanter udtrykker, at Najeis støtte er et positivt og essentielt element for deres udvikling. Det kan i ovenstående analysedel anskues, at de unge individers udfordringer oftest bunder i den sociale interageren samt opretholdelsen af normative forpligtelser. Hertil har Kapitel1s mentorforløb været relevant for de unge, da der fastlægges struktur samt gives en gennemgribende og subjektorienteret støtte. Dette bringer succesoplevelser til de unge og mulighed for at fastholde udviklingen. Ligeledes betragtes det, hvordan de unges forhenværende forløb i deres kommuner har givet negative erfaringer om muligheden for at

ændre deres livsførelse. I forhold til de unges betragtninger om deres kommunale forløb kan det i sammenhold med den sekundære litteratur anskues, at der forekommer flere sammenlignelige negative faktorer (Rambøll 2013b; Det Kriminalpræventive Råd 2012; Jordan & Kauffeld 2020; Det Kriminalpræventive Råd u.å.c; Christiansen 2012; Andreasen et.al. 2019). De unge lægger vægt på, at de væsentligste motivatorer, og den største grund til at Najeis støtte har været behjælpelig, forekommer grundet genkendelighed; en reel forståelse for deres udfordringer; tillid og fortrolighed; den omfattende og hurtigere handling ved Najeis arbejde, som reelt peger i retning af individernes behov; samt den mere personlige relation, hvilket ligeledes er mange af de samme elementer, som tidligere undersøgelser har fremvist (Det Kriminalpræventive Råd u.å.b; Det Kriminalpræventive Råd u.å.c; Damm et.al. 2018; Frederiksen et.al. 2013; Høg & Fjordbak-Trier 2015; Christiansen 2012; Det Kriminalpræventive Råd 2012; Tolan et.al. 2016; Andreasen et.al 2019; Knight 2013; Frederiksen et.al 2013; Jacobsen et.al 2018; Mervis & Stellino 2020).

Najeis tilgang til det relationelle arbejde bidrager til, at de unge kan opnå større forståelse for deres udfordringer, således at hensigtsmæssige udviklingsprocesser kan igangsættes. Herudover bidrager anvendelsen af den gruppeorienterede tilgang i Kapitel1s arbejde til, at de unge kan tilegnes oplevelsen af ikke at være i den konstante rolle som afviger, men derimod at de er en del af et ligeværdigt fællesskab. Således kan det antages, at Kapitel1s fremgangsmåde kan hjælpe de unge mod en hensigtsmæssig livsform, idet de unge eksempelvis ikke bliver udsat for den stemplende følelse ved udelukkelsen fra fællesskaber. Dog fremviser vores litteraturstudie, hvordan manglende opsyn med sådanne gruppebaserede tilgange kan påvirke udfaldet, og at tilgangen i højere grad kan indebære risiko for afsmitning blandt de unge individer (Det Kriminalpræventive Råd u.å.c; Det Kriminalpræventive Råd 2012).

Najei angiver, at han oplever den tilsigtede virkning af det relationelle arbejde ved oplevelsen af en større motivation og lyst hos de unge individer (Tolan et.al 2016), og tilmed en lyst fra de unge individer til at hjælpe andre sårbare unge. Aspektet af at tilegne motivation til at hjælpe andre unge på baggrund af egne oplevelser påpeges ligeledes som et positivt udfald i vores litteraturstudie (Jackson et.al 2014; Lebel 2012). Vores ekspert tilkendegiver tillige positive aspekter ved de private aktørers mulighed for at have et stort netværk at trække på, hvilket kan udgøre gode handlemuligheder i det relationelle arbejde; en større passion for arbejdet, som kan medbringe yderligere støtte til de unge individer; samt muligheden for at

genopbygge en tillid hos borgere, som muligvis har været negativt påvirket gennem tidligere utilfredsstillende oplevelser hos kommunale instanser.

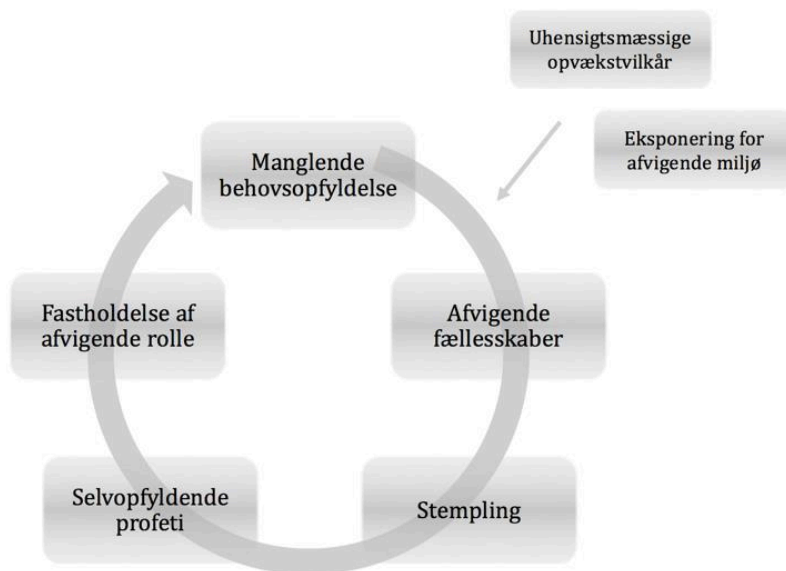
Det kan yderligere konkluderes, at der kan anskues tegn på nogle kontraproduktive mekanismer i det relationelle arbejde hos Kapitel1. Herved har vi betragtet forekomsten af attraktion samt risikoen for afsmitning og boomerangeffekt, der potentielt kan bevirke utilsigtede resultater af arbejdet. Andre udfordringer i den praktiske udførelse kan iagttages ved Najeis ubevidste overdosering i enkelte dele af hans arbejde, som kan være uhensigtsmæssige for de unges udvikling (Rambøll 2013b; Mervis & Stellino 2020). Ligeledes bemærkede vi en manglende faglighed indenfor det pædagogiske felt og anslag til en fortsat kriminogen kognition hos Najei. Den manglende faglighed er ligeså påvist i den sekundære litteratur, som et perspektiv der kan medføre utilsigtede resultater (Rambøll 2013b; Det Kriminalpræventive Råd 2012; Jordan & Kauffeld 2020). Der fremkommer dog en tydelig bevidsthed om disse elementer fra Najei, hvorfor han har en intention om både at videreuddanne sig og arbejde yderligere med sine udfordringer.

6. Konklusion

For at kunne besvare vores problemformulering *“Hvordan anser normativt afvigende unge, at relationelt arbejde kan hjælpe dem med at vælge en mere hensigtsmæssig livsform i henhold til samfundets norm, og hvilke udfordringer kan der ligge i at udføre arbejdet i praksis ved brug af erfaringer fra en forhenværende kriminel livsførelse?”*, udarbejdede vi en tredelt analyse.

Herigennem fandt vi, hvordan nogle af de gennemgribende faktorer for de unges udfald i den afvigende karriere eksempelvis bundede i oplevelsen af krænkelser gennem barndommen, heraf markant ustabilitet i opvæksten, udefrakommende påvirkning til miljøet samt eksponering for afvigende fællesskaber i en tidlig alder. Ligeledes blev det tydeliggjort af de unge, hvordan deres oplevelser med stemping i høj grad påvirkede indgangen til samt fastholdelsen af den afvigende livsførelse. Især anskues det, hvorledes der forekom en tendens til, at de unge blev fastholdt i den afvigende rolle trods deres forsøg på at deltage i det normative samfund. Udfordringen ved at opnå anerkendelse i samme grad som den normative borger udmundede hos de unge i en selvopfyldende profeti, hvorfor anerkendelsen fra de afvigende miljøer blev dominerende, og fastholdelsen heri blev intensiveret. Samlet har disse krænkelser medført, at de unge har søgt at kompensere for deres behov gennem afvigende relationer.

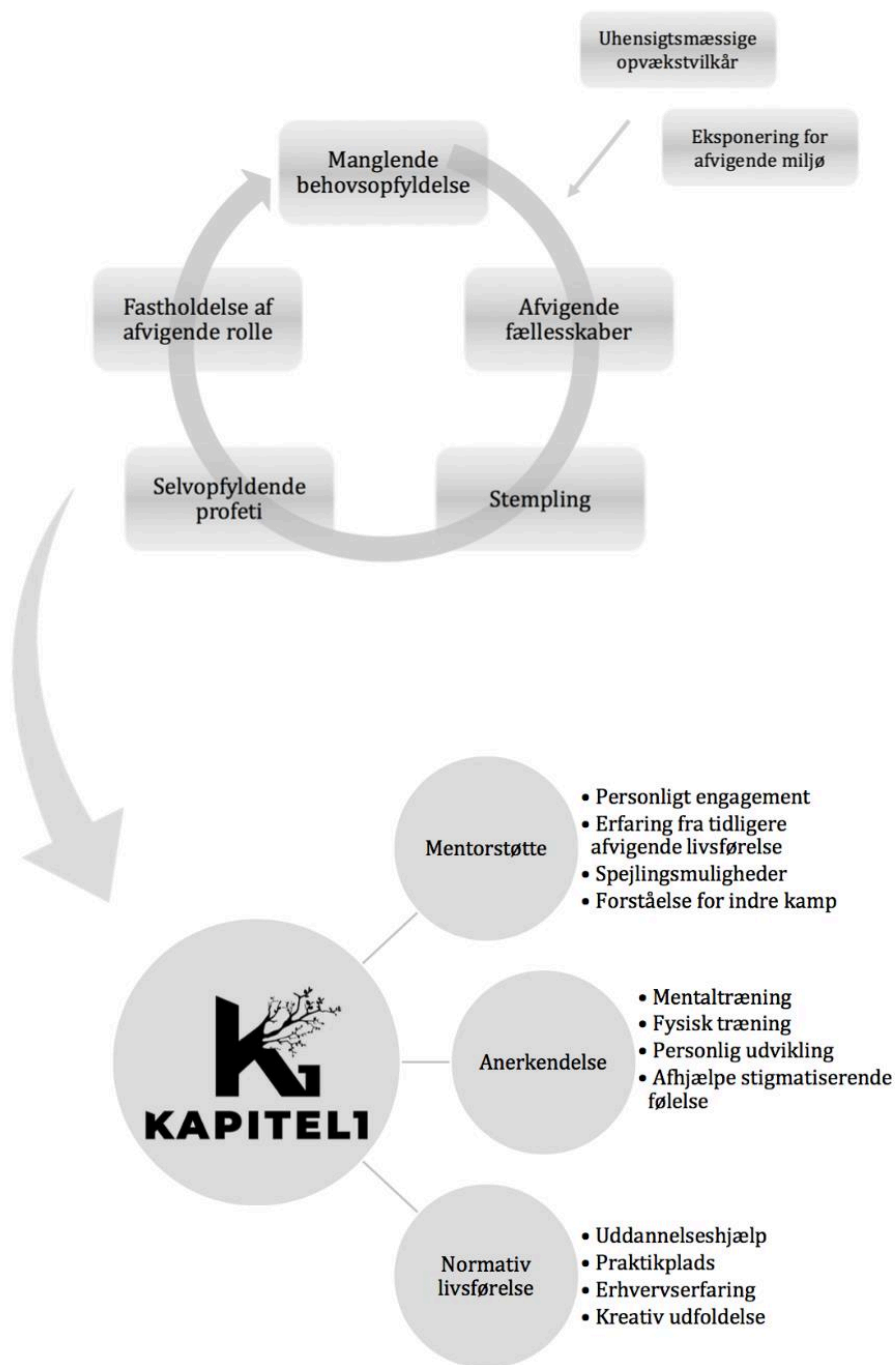
På denne måde kunne vi derfor anskue en reproducerende proces hos de unge gennem deres individuelle fortællinger, hvorved de blev fastholdt i en uønsket rolle som afviger i det normative samfund.

Figur 2: Reproducerende proces.

For at de unge kunne bryde denne uhensigtsmæssige reproduktion (jf. figur 2), fandt vi, hvordan de har søgt hjælp ved kommunale indsatser, dog uden at opleve positiv virkning herigennem. Dette skyldtes ifølge dem, at der blandt andet manglede mulighed for genkendelighed ved den tildelte mentor, og at den relationelle forbindelse mellem den unge og mentoren ikke bar præg af personligt engagement. Det anskues i den forbindelse, hvordan genkendeligheden ved deres nuværende mentor i Kapitel 1 er et gennemgribende aspekt, som de lægger betydelig vægt på. Igennem analyserne fandt vi nogle af de væsentligste elementer, som de unge påpegede som værende fundamentale faktorer, der kan bidrage til deres ønske om en ændret livsførelse. De unges ønske om at ophøre den afvigende karriere kan derfor tilvejebringes ved støtten fra en mentor, der har indsigt i de unges udfordringer og udgangspunkt, og som ifølge de unge forekommer som en mere hensigtsmæssig rollemodel til deres udvikling. Aspektet af at have en mentor, der har personlige erfaringer fra et sammenligneligt miljø som de pågældende mentees, har ifølge de unge positive potentialer, eftersom det kan styrke genkendeligheden for individerne i forløbet og dermed øge motivationen for deres udviklingsproces. På denne måde anskues det i figuren herunder (jf. figur 3), hvorledes det relationelle arbejde i Kapitel 1 har mulighed for at bryde de unges

reproducerende proces, og derved skabe en overhalingsbane, som kan afhjælpe risikoen for fastholdelsen i den afvigende karriere.

Figur 3: Kapitel1 som overhalingsbane.

Det er dermed i det relationelle rum, at de unge får opfyldt nogle af de behov, som de mangler, og som de har manglet igennem deres opvækst. Herved kan en mentorindsats bibringe en alternativ vej til disse mangler hos de sårbare unge individer.

Det er dog værd at tage i betragtning, hvorledes vi ligeså fandt nogle gråzoner ved udførelsen af det relationelle arbejde i praksis hos Kapitel1, der går i spænd med den inddragede eksisterende forskning på feltet. I den forudgående viden om feltet blev det eksempelvis tydeliggjort, hvordan uuddannet personale og manglende opsyn med både mentor og aktiviteterne i mentorforløbet kan være negative faktorer i arbejdet. Disse elementer fandt vi ligeså i analysen af det relationelle arbejde i Kapitel1, hvorved mentorens manglende faglige baggrund kan have væsentlig betydning for udfaldet af arbejdet med de unge individer. Derudover anskuede vi, hvordan der ikke sker opsyn med mentoren i Kapitel1, eftersom det er en privat virksomhed, og de bureaukratiske procedurer dermed forekommer anderledes, end hvis der var tale om en kommunal indsats. Ifølge den eksisterende forskning kan manglende opsyn med mentor øge risikoen for, at mentor udviser uhensigtsmæssig karakter, og at der anvendes ufordelagtige tilgange til det relationelle arbejde. Vi kan således konkludere, at der er risiko for kontraproduktive mekanismer ved den konkrete tilgang i Kapitel1, med anvendelsen af mentors personlige livserfaring og forhenværende kriminelle livsførelse, og at dette kan influere på de tilsigtede resultater af udviklingsarbejdet med de sårbare og kriminalitetstruede unge.

Dette bør derfor tages i betragtning, når det relationelle arbejde udføres, og det bør overvejes, hvordan det at trække kompetent og fagligt uddannet personale ind - til blandt andet opsyn af aktiviteter og mentoren - kan mindske risikoen for utilsigtede resultater af det relationelle arbejde. Da Kapitel1 ligeledes gør brug af gruppebaserede aktiviteter, ville det faglige opsyn dermed kunne øge muligheden for de unges positive udvikling, således at de kan udvikle ansvarlighed overfor dem selv og hinanden og få en følelse af fællesskab. Muligheden herfor øges, idet risikoen for uhensigtsmæssige elementer i det relationelle arbejde mindskes, i kraft af det faglige opsyn med aktiviteterne og mentoren, hvorfor det ligeledes vil blive muligt at give de unge individer positive anlæg til livet i form af formål, moral og integritet, samt en forståelse for vigtigheden i et kollektivt ansvar. Det bør derudover kraftigt tages in mente, hvordan en faglig baggrund hos mentoren kan bibringe yderligere muligheder for relevant omsorg og støtte til det enkelte individ i indsatsen, da mentoren således bliver bevidst om, hvordan det relationelle arbejde bør tilpasses den konkrete unges udfordringer, således at arbejdet ikke blot udføres på baggrund af mentorens egne livserfaringer og holdninger.

Det kan endeligt tilføjes, at vi på baggrund af afhandlingens analysedele samt forudgående litteratur kan konkludere, hvordan Kapitel1 kunne forbedre udførelsen af det relationelle arbejde ved at sikre uddannet personale, således at de på bedste vis kan håndtere psykiske udfordringer hos de unge mentees, og sådan at der kan anvendes korrekte og hensigtsmæssige pædagogiske tilgange til arbejdet. Ligeledes vil bearbejdningen af mentorens egne udfordringer, der er forekommet grundet den forhenværende tilknytning til kriminelle miljøer, være fundamental for at mindske risikoen for ubevidst reproduktion af u hensigtsmæssig og afvigende adfærd. Endeligt vil førømtalte opsyn ligeså være en væsentlig forbedringsmulighed til det relationelle arbejde i Kapitel1. Ved at forbedre tilgangen til det relationelle arbejde i mentorindsatser, der gør brug af lignende elementer som Kapitel1, er det vores opfattelse, at samspillet mellem det enorme personlige engagement, autenticiteten og den unikke livserfaring fra mentoren samt den faglige baggrund kan bibringe progressive metoder til arbejdet. På denne måde kan mentoren grundet identifikationsmulighederne muligvis tiltrække de unge tidligt i deres liv, inden den selvopfyldende profeti og fastholdelsen af den afvigende rolle indtræder, og mentoren vil i kraft af den faglige indsigt tilegnes nødvendig viden om, hvorledes det er muligt at gøre brug af de tidligere erfaringer på hensigtsmæssig vis i arbejdet, eventuelt som empatisk forståelseelement.

Det skal dog pointeres, at afhandlingens resultater er påvirket af vores mulighed for indhentning af empiri, og at resultaterne således skal ses i lyset af begrænsningerne ved at indhente yderligere nuanceringer af undersøgelsen gennem flere interviews eller andre empiriindsamlingsmetoder, som tidligere nævnt i afsnittet om specialets betingelser og kvalitetssikringen af specialets resultater (jf. afsnit 1.4; afsnit 4.3).

6.1 Perspektivering

Da vi igennem udarbejdelsen af afhandlingen har anlagt et hermeneutisk perspektiv, har vi løbende haft mulighed for at udtrække ny viden fra undersøgelsen. Dermed har vi kunne anskue, hvorledes vi som samfund og fagprofessionelle har mulighed for at gå ind at kompensere for de behov, som de unge forsøger at kompensere for i de afvigende relationer, på hensigtsmæssig facon, for at undgå risikoen for u hensigtsmæssige udfald og afvigende tendenser. Hertil fremviser afhandlingen eksempelvis, hvorledes der er behov for

implementering af tidlige indsatser. Dette kunne tilvejebringes ved afstigmatiserende indsatser allerede i folkeskoleregi, eftersom oplevelsen af stemping også forekommer hos de unge interviewpersoner forinden indgangen til de afvigende fællesskaber. Således kunne det potentielt være muligt at gribe sårbare unge tidligt, sådan at risikoen for at søge ligesindede grundet følelsen af stemping mindskes betydeligt allerede fra barnsben. Herved kunne det være en mulighed at gøre brug af cirkulære konflikthåndteringstilgange fremfor lineære fremgangsmåder med skyldsbetragtning som hovedfokus (Fisker 2020:180-181). Det kunne derfor yderligere undersøges, hvorvidt det på politisk niveau var muligt at få implementeret en cirkulær tilgang i kommunerne, hvoraf et feltstudie sideløbende hermed kunne fremvise effekten af implementeringen, i henhold til at bryde risikoen for tilknytningen til afvigende fællesskaber.

I udvælgelsen af de unge interviewpersoner fandt vi, hvorledes en bredere informantgruppe kunne have været relevant for et mere nuanceret indblik i det relationelle arbejde. Således kunne det udforskes, hvorvidt det relationelle arbejde faktisk har den tilsigtede virkning på længere sigt. Ved inddragelse af individer der allerede har været i mentorforløb, er det desuden vores forestilling, at det er muligt at indhente udtalelser fra individer, der i højere grad er reflekterede over egne udfordringer og selve mentorforløbet, samt effekten heraf.

7. Litteraturliste

Andersen, H. (2013), Jürgen Habermas og Axel Honneth, I Andersen, H. & Kaspersen, L. B. (red.), *Klassisk og moderne samfundsteori*, Hans Reitzels Forlag, pp. 387-416.

Andreasen, J., Poulsen, S., Hoej, M., & Arnfred, S. (2019), 'It is important for us to see the metors as persons' -participant experiences of a rehabilitation group, *International Journal of Qualitative Studies on Health and Well-Being*, 14(1),
<https://doi.org/10.1080/17482631.2019.1632108> [01-03-2021].

Bandura, A. (1977), Self-efficacy: Toward a Unifying Theory of Behavioral Change, *Psychological Review*, 84(2), pp. 191-215,
<http://pdfs.semanticscholar.org/9530/70a862df2824b46e7b1057e97badfb31b8c2.pdf> [04-02-2021].

Becker, H. (2020), *Outsidere. Studier i afvigelsessociologi*, Hans Reitzels Forlag, København.

Budtz, F. (2021), *Gadens kombattanter. En undersøgelse af det kriminalitetsforebyggende arbejde på bandeområdet i Danmark*, Roskilde Universitet.

Christiansen, H. N. (2012), *Effekten af mentor- og fritidsindsatser for unge i risiko. En systematisk kortlægning*,
https://dkr.dk/media/7065/mentor_og_fritidsindsatser_kortlaegning.pdf [03-08-2021].

Damm, A. P., von Essen, E., Perregaard, N., van Mastrigt, S., Vitus, K. & Wellnitz, K. B. (2018), *Børns Voksenvenner. Pilotundersøgelse af foreningens screening og match praksis, motiver til og udbytte af venskaber*, <https://dkr.dk/media/7026/boerns-voksenvenner-pilotundersogelse.pdf> [03-08-2021].

Det Kriminalpræventive Råd (u.å.a), *Risiko- og beskyttende faktorer*,
<https://dkr.dk/kriminalitet-og-forebyggelse/risiko-og-beskyttende-faktorer> [24-08-2021].

Det Kriminalpræventive Råd (u.å.b), *Voksenstøtte*,
<https://dkr.dk/ungdomskriminalitet/voksenstoette> [03-08-2021].

Det Kriminalpræventive Råd (u.å.c), *Mentorer*,
<https://dkr.dk/ungdomskriminalitet/voksenstoette/mentorer> [03-08-2021].

Det Kriminalpræventive Råd (2012), *Mentor- og fritidsindsatser. En guide til den gode indsats*,
https://dkr.dk/media/7064/mentor_og_fritidsindsatser_guide.pdf [03-08-2021].

Fisker, K. (2020), *Det Kriminalpræventive Styresystem*, Hans Reitzels Forlag, København.

Flyvbjerg, B. (2010), *Fem misforståelser om casestudiet*,
[https://www.researchgate.net/publication/244485915 Fem misforstaelser om casestudiet](https://www.researchgate.net/publication/244485915_Fem_misforstaelser_om_casestudiet)
[07-09-2021].

Frederiksen, N. Ø., Christensen, K. O. & Sonne-Frederiksen, A. (2013), *Mentorer i udsatte boligområder – Sådan tilrettelægges den virkningsfulde indsats*, <https://www.cfbu.dk/udgivelser/helhedsorienterede-gadeplansindsatser-med-mentoring/mentorer-i-udsatte-boligomrader> [03-08-2021].

Glad, A., Kjeldsen, L., Larsen, S. B. & Foldgast, A. M. (2018), *Helhedsorienterede gadeplansindsatser med mentoring. En undersøgelse af den langsigtede virkning af mentorindsatser i fire udsatte boligområder 2010-2014*, <https://www.cfbu.dk/udgivelser/helhedsorienterede-gadeplansindsatser-med-mentoring/> [03-08-2021].

Honeth, A. (2006), *Kamp om anerkendelse - Sociale konflikters moralske grammatik*, Hans Reitzels Forlag, København.

Hucklesby, A. & Wincup, E. (2014), *Assistance, support and monitoring? The paradoxes of mentoring adults in the criminal justice system*, [https://eprints.whiterose.ac.uk/83274/3/Hucklesby and Wincup 2014 Assistance support and monitoring.pdf](https://eprints.whiterose.ac.uk/83274/3/Hucklesby%20and%20Wincup%202014%20Assistance%20support%20and%20monitoring.pdf) [01-03-2021].

Høg, M. A. & Fjordbak-Trier, K. (2015), *Unge kriminelle har godt af en mentor*, <https://www.vive.dk/da/temaer/boern-og-unges-trivsel/udgivelser/unge-kriminelle-har-godt-af-en-mentor-12546/> [03-08-2021].

Jackson, I., Sealey-Ruiz, Y., & Watson, W. (2014), *Reciprocal Love: Mentoring Black and Latino Males Through an Ethos of Care*, *Sage journals*, 49(4), pp. 394-417, <https://journals-sagepub-com.ep.fjernadgang.kb.dk/doi/full/10.1177/0042085913519336> [01-03-2021].

Jacobsen, R. H., Petersen, J. S., Wittek-Holmberg, R., Hansen, E. B. & Eskelinen, L. (2018), *Barrierer og indsatser for borgere på kanten – Et litteratur- og interviewstudie*, [https://pure.vive.dk/ws/files/2305351/211194 barrierer og indsatser for mennesker paa kanten.pdf](https://pure.vive.dk/ws/files/2305351/211194_barrierer_og_indsatser_for_mennesker_paa_kanten.pdf) [03-08-2021].

Jensen, M. D. & Kvist, J. (2016), *Hvordan laver man en stærk analysestrategi?*, I Kristensen, C. J. & Hussain, M. A. (red.), *Metoder i samfundsvidenskaberne*, Samfundslitteratur, pp. 39-54.

Jordan, S. & Kauffeld, S. (2020), *A mixed methods study of effects and antecedents of solution-focused questions in coaching*, *International Journal of Evidence Based Coaching and Mentoring*, 18 (1), pp.57-72, [10.24384/w8ne-fx80](https://doi.org/10.24384/w8ne-fx80) [01-03-2021].

Juul, S. (2012), *Hermeneutik*, I Juul, S. & Pedersen, K. B. (red.) *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori*, Hans Reitzels Forlag, pp. 107-148.

Knight, R. (2013), *Reading with Angels: Improving Literacy among Children in Foster Care*, *Children Australia*, 38(2), pp. 54-60, <https://www.cambridge-org.ep.fjernadgang.kb.dk/core/journals/children-australia/article/reading-with-angels->

[improving-literacy-among-children-in-foster-care/E066FFB0060CC9025C6A1FE8FFED42A0](https://doi.org/10.1080/E066FFB0060CC9025C6A1FE8FFED42A0)
[01-03-2021].

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015), *Interview - Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*, Hans Reitzels Forlag, København.

Køppe, S. (2008), En moderat eklekticisme, *Psyke & Logos*, 29:15-35.

Lebel, T. P. (2012), An Examination of the Impact of Formerly Incarcerated Persons Helping others, *Journal of Offender Rehabilitation*, 46(1-2) pp. 1-24, [10.1080/10509670802071485](https://doi.org/10.1080/10509670802071485)
[01-03-2021].

Mervis, J. & Stellino, M. (2020), *Acclaimed mentor of minority mathematicians relied on tough love—but some say he went too far*, <https://www.sciencemag.org/news/2020/05/acclaimed-mentor-minority-mathematicians-relied-tough-love-some-say-he-went-too-far> [01-03-2021].

Najei, A. (2020), *Ali Najei*, <https://alinajei.dk/index.html> [27-03-2021].

Olsen, P. B. (2015a), Analysestrategi, I Olsen, P. B. & Pedersen, K. (red.), *Problemorienteret projektarbejde. En værktøjsbog*, Samfundslitteratur, Frederiksberg C, pp. 133-147.

Olsen, P. B. (2015b), Kvalitetsbeskrivelse, I Olsen, P. B. & Pedersen, K. (red.), *Problemorienteret projektarbejde. En værktøjsbog*, Samfundslitteratur, Frederiksberg C, pp. 189-205.

Olsen, R. F., Dahl, K. M. V. & Poulsen, M. H (2016), *På vej mod ungdomskriminalitet. Hvilke faktorer gør en forskel i ungdommen?*, <https://dkr.dk/media/7337/paa-vej-mod-ungdomskriminalitet-2016.pdf> [05-08-2021].

Pedersen, A. & Jørgensen, T. T. (2017), *Ungdomskriminalitet – de mest kriminelle*, <https://www.regeringen.dk/media/4217/rapport-de-mest-kriminelle-unge.pdf> [05-08-2021].

Pösö, T., Skivenes, M. & Hestbæk, A. (2013), Child protection systems within the Danish, Finnish and Norwegian welfare states—time for a child centric approach?, *European Journal of Social Work*, 17(4), pp. 475-490, [10.1080/13691457.2013.829802](https://doi.org/10.1080/13691457.2013.829802) [01-03-2021].

Rambøll (2013a), *Samfundsøkonomisk analyse af kriminalpræventive indsatser*, <https://www.kk.dk/sites/default/files/migrated/sc/Samfundsøkonomisk-analyse-af-kriminalpræventive-indsatser-for-1825-rige-i-Socialforvaltningen-Kbenhavn.pdf?token=nkxbdcLD> [25-08-2021].

Rambøll (2013b), *Kriminalpræventive indsatser. Kortlægning af viden og evidens*, <https://www.kk.dk/sites/default/files/edoc/0a54c7de-de32-4823-be84-3faeeaeba716/fdd6fb32-6dc9-4e5e-af2a-6a37ff12c156/Attachments/d34518a7-650e-4e37-8b82-56f937b0d43d.PDF> [03-08-2021].

Scanlon, F., Schatz, D., Scheidell, J. D., Cuddeback, G. S., Frueh, B. C. & Khan, M. R. (2019), National Study of Childhood Traumatic Events and Adolescent and Adulthood Criminal Justice Involvement Risk: Evaluating the Protective Role of Social Support from Mentors During Adolescence, *J Clin Psychiatry*, 80(5), <http://europepmc.org/backend/ptpmcrender.fcgi?accid=PMC6820137&blobtype=pdf> [01-03-2021].

Schwartz, A., Budtz, F., Andresen, K., Andersen, M., Hansen, M. & Minhas, N. (2020), *Opvækst og kriminalitet. Hvordan opvæksten i Askerød kan bevirke et kriminelt liv*, Roskilde Universitet.

Schwartz, A., Budtz, F., Andresen, K., Hansen, M. & Samson, N. (2019), *Anerkendelse og adfærd - en undersøgelse af resocialiseringsprogrammernes indvirke på tidligere indsattes sociale integration efter fængselsstraf*, Roskilde Universitet.

Singh S., Cale J. & Armstrong K. (2018), Breaking the Cycle: Understanding the Needs of Women Involved in the Criminal Justice System and the Role of Mentoring in Promoting Desistance, *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 63(8), pp. 1330-1353, [10.1177/0306624X18818922](https://doi.org/10.1177/0306624X18818922) [01-03-2021].

Socialstyrelsen (2017a), *Om risikofaktorer*, <https://socialstyrelsen.dk/unge/kriminalitet/redskaber/problemskabende-ungegrupperinger/viden-om-born-og-unge-i-risiko/om-risikoindikatorer> [24-08-2021].

Socialstyrelsen (2017b), *De 50 risikofaktorer*, <https://socialstyrelsen.dk/unge/kriminalitet/redskaber/problemskabende-ungegrupperinger/viden-om-born-og-unge-i-risiko/de-50-risikoindikatorer> [06-06-2021].

Thualagant, N. (2016), Kontekstualiserede casestudier, I Kristensen, C. J. & Hussain, M. A. (red.), *Metoder i samfundsvidenskaberne*, Samfundslitteratur, Frederiksberg C, pp. 317-330.

Tolan, P. H., Henry, D. B., Schoeny, M. S., Lovegrove, P. & Nichols, E. (2014), Mentoring Programs to Affect Delinquency and Associated Outcomes of Youth At-Risk: A Comprehensive Meta-Analytic Review, *J Exp Criminol*, 10(2), pp. 179–206, <http://europepmc.org/backend/ptpmcrender.fcgi?accid=PMC4224303&blobtype=pdf> [01-03-2021].

Tolan, P. H., McDaniel, H. L., Richardson, M., Arkin, N., Augenstern, J. & DuBois, D. L. (2016), Improving understanding of how mentoring works: Measuring multiple intervention processes, *J Community Psychol*, 48(6), pp. 2086–2107. <https://onlinelibrary-wiley-com.ep.fjernadgang.kb.dk/doi/10.1002/jcop.22408> [01-03-2021].

YOUANDX (u.å.), *Ali Najei og Line Mansour vinder Finn Nørgaard Foreningens pris*, <https://www.youandx.com/ali-najei-og-line-mansour-vinder-finn-noergaard-foreningens-pris> [03-06-2021].

